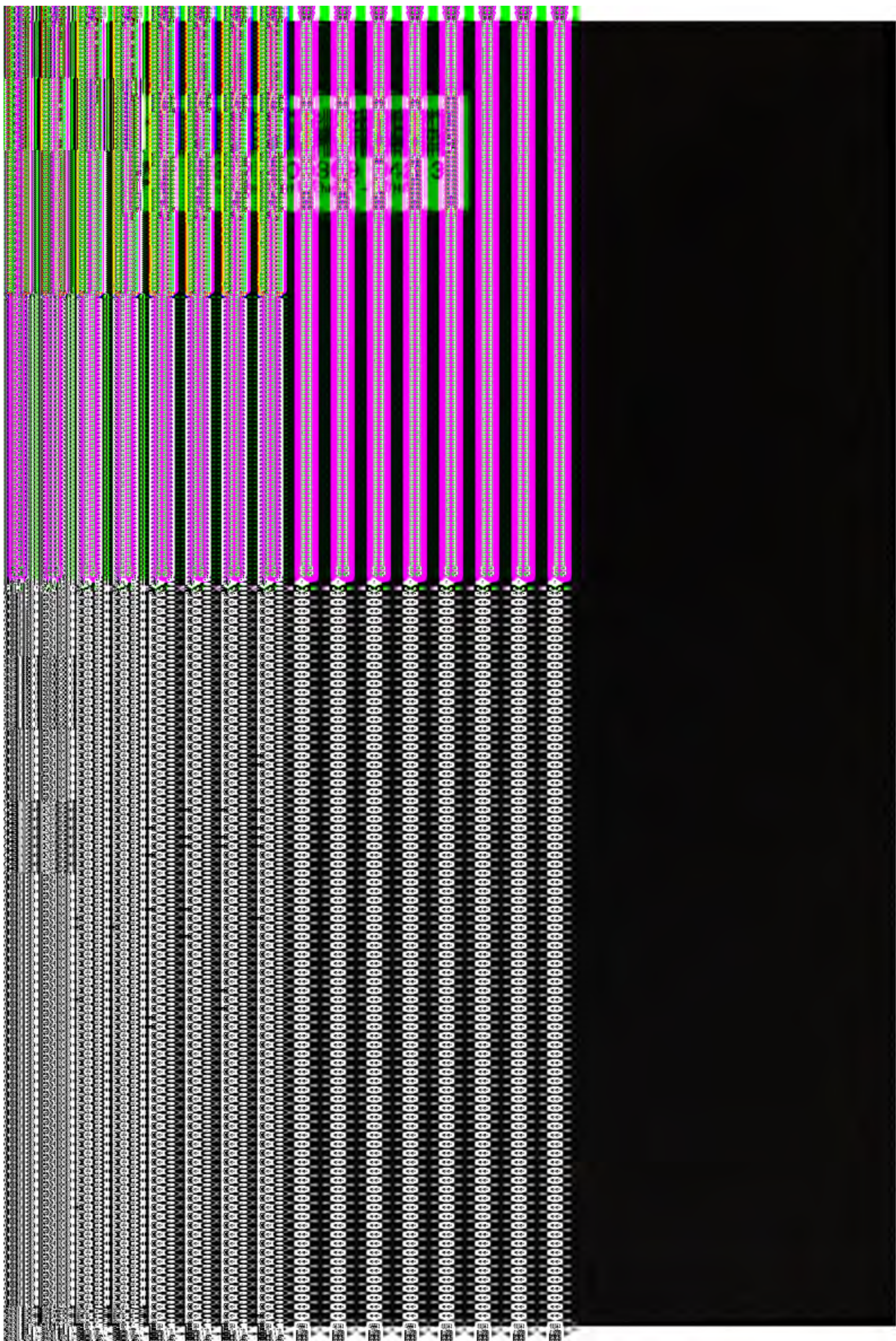
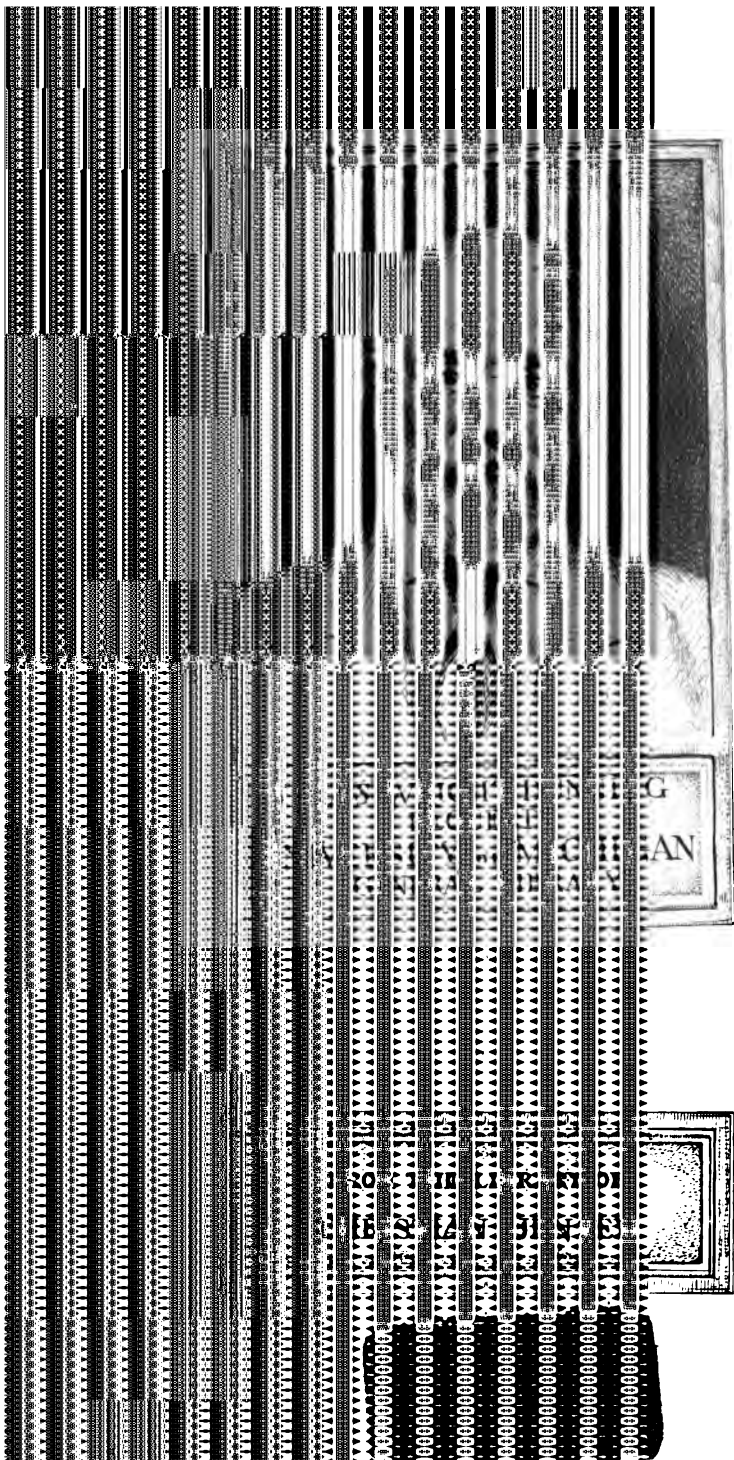

OG

U

K FORLAG

SKOVSTI OG MARKVEJ

JENS SKYTTE

SKOVSTI OG MARKVEJ

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

FORLAGETS BOGTRYKKERI
1905

OMSLAGSTEGNING AF FRITZ KRAUL

INDHOLD

9 FADER OG DATTER
103 EVVES BRAALLUP
123 ET NAVN
165 JÆGERE MØDES
181 ANN' LISES KØER
191 HJEM TIL JUL
197 I HJEMMETS DAL
205 GENNEM BLÆST OG SNE

FADER OG DATTER

EN ÆVENTYRLIG HISTORIE

Historien er fra den Gang Dyrene endnu kunde tale.

Saa den er jo hverken fra i Aar eller i Fjor.

Den begynder saa tindrende fornøjeligt og frydefuldt. Se kun:

Der skinner den blankeste milde Sommersol ud over den kønne Landsby.

Himlen er høj og saa blaa, Skyerne saa hvide og smaa. Bierne summer og Fuglene synger i de blomstrende Landsbyhaver og ude over de grønne, grønne Marker.

„Hittitit, tivvivit!“ ler de blaa Svaler til hinanden, de krydser om i Luften med Ryggen blank af Solskin, og af og til sætter saa en og saa en anden sig paa en Husmønning og kvidrer lydt: „Lifligt Solskinsvejr, lifligt Solskinsvejr, det er ligesom i selve Ægypte—n!“ Og saa af Sted paa Vingerne igen. „Hittitit, tivvivit!“

De graa Spurve snurrer om paa deres stumpede Vinger og er rent ellevilde af Henrykkelse. „Hid, hid, hid, her er Liv og Kiv og Herlighed!“ skriger de op og farer — hi hej hurrr! — sammen i Slagsmaal i en hvirvlende Klynge midt paa Vejen, saa Støvet ryger til Vejrs om dem.

Og Folk. To, der mødes paa Vejen, kan knap faa Tid til at sige: „Sikket Vejr det blev!“ — „Ja ja, sikket Vejr!“ før de skynder sig videre.

Aa, der er den festligste Uro og Spænding og Travlhed, saa hele den kønne, fredelige Landsby er som paa den anden Ende i Dag. Det skinner rødt af Flag paa Stang rundt om, — aldrig i Mands Minde har nogen set saa mange Flag i Landsbyen. Det er et helt Æventyr; de er skudt af Jorden paa én Nat, nu sidste Nat.

„Hæ, hvad er der paa Færde?“ skræber Skovskaden, den kommer flyvende hen over Landsbyen ovre fra Skoven; for der er godt med røde Jordbær og smaa Graaspurveunger i Præstegaardens Have.

Skaden faar det snart at vide. Alle i Landsbyen véd, hvad der er paa Færde. Og inde i Købstaden kender de det lige saa godt, for det har jo staaet i Bladene.

Bom, bom, bop, bop! Hør hvor der hamres og bankes derhenne ved Landevejen, hvor den lille Stump Gyde løber ind til den gamle Skole, og se hvor det mylrer der af travle Folk i hvide Skjorteærmer. Aa, der bygges Æreport. Ja, naturligvis bygges der Æreport. Og saadan har de travlet og bygget og støjet, lige fra Solen stod op.

„Skynd jer, Folk, skynd jer af alle Kræfter!“ raaber Bygmesteren og visker Sveden af Ansigtet med Skjorteærmet. „Puh! Om en Time saa kommer han.“

Og de hamrer og saver, og de pynter og smykker og mundhugges og firmer om, saa den ene kan knap komme til for den anden.

Og inde i Præstegaardens store stille Have vandrer Præsten frem og tilbage med alvorsfuldt Aasyn og eftertænksom Gang og en lille tyk Bog i Haanden. Frem og tilbage i den lange, tætte Nøddegangs svale Skygge vandrer han, frem og tilbage. Af og til standser han et Øjeblik, blader og kigger i den lille tykke Bog, og saa gaar han videre, frem og tilbage i Nøddegangens Skygge. Han har sine haarde Nødder at knække; derfor er han tyet ud i den stille, svale Nøddegang. Han har tilbudt at holde Hovedtalen ved Festbordet; men paa Engelsk. Det har han aldrig prøvet før; og derfor gaar han nu dér og har sit Hovedbrud og haarde Nød med at faa den sat sammen paa Engelsk og maa af og til spørge den lille tykke Ordbog til Raads.

„Elskværdige Fru Goldmann-Jefferson — dér maa man jo kunne sige: Dear Miss'ess Goldmann-Jefferson —“

„— det er ligesom i selve Ægypte—n. Hittitit, tivvivit!“ kvidrer Svalen, der stryger over Haven.

Men det lægger Præsten ikke Mærke til. Han har andet at tage Vare end at høre paa Fugletale.

Og nede i en afsides Lavning i Sognefogdens Toft flakker en anden Mand urolig om med et hvidt Papir i Haanden. Det er Sognefogden, Eg-

nens tidligere Rigsdagsmand. Han har tilbudt at holde Velkomsttalen ved Æreporten. Nu og da standser han og slaar ud med Haanden og det hvide Papir — Køerne staar og glor paa ham med deres store, runde Øjne og brummer af Forskrækkelse: „Du gaar saa underlig i Dag. Hvorfor vil du ikke unde os Madro?"

Men Sognefogden gaar videre uden at svare; han er ikke kommen til Forhandlingsmøde i Dag. Nu standser han længst nede, dér hvor Tyren slutter Rækken, og der taler han:

„Højagtede Brudepar! I Anledning af den store og sjældne, ja hartad æventyrlige Lykke, som er timedes vort kære Bysbarn i det hinsides Vesten . . . i det store, fjærne Vesten hinsides det vældige, brusende Ocean, i Anledning af, at vort kære Bysbarn, nuværende amerikansk Borger og Forretningsmand, Hr. Jefferson, har villet bevidne os den Hæder og Glæde i Dag at gæste og gense sin Fødeby, den lille Landsby, som har den store Ære at have fostret ham, og ydermere og ikke mindst, fordi han ledsages af sin udmærket fortræffelige Frue, derfor er Dagen i Dag os alle her i hans Fødestavn en sjælden Højtidsdag, en overordenlig glædelig og frydefuld Begivenhed . . ."

„Aah—umm!" lyder det fra nogle af Køerne. Og Tyren brummer med sin dybeste Røst: „Naa—h, naa—h!" og skraber i Jorden med Forbenene. „Naa—h, naa—h!"

For nu klarer det endelig op inde i hans tykke

Tyrepande. Nu husker baade han og Køerne, at Røgteren og Malkepigerne jo aldrig har snakket om andet de sidste Par Dage, naar de kom ud til Malkning.

Nej, de har ikke snakket om andet end Degnens Søn Jesper Jespersens vidunderlige Lykke og hans forestaaende Hjemkomst og Landsbyens store Velkomstfest. Degnens Jesper, som drog udenlands for fire-fem Aar siden, har giftet sig hele tre Tønder Guld til ovre i Sydamerika. Nu hedder han ikke længer Jespersen, men Jefferson, fordi der skal gælde en stræng Lov, som byder, at lige saa snart én kommer til stor Rigdom ovre i Amerika, skal han straks tage sig et amerikansk Navn. Jefferson lyder jo ogsaa saa kønt udenlandsk. Og Jefferson skal have skrevet til Degnen, at hans Gemalinde kan aldeles ikke udtale Navnet Jespersen og heller ikke udstaa at høre andre sige det, derfor maa han bede om at blive kaldt Jefferson, især i hendes Paahør. Jefferson og Fru Jefferson er paa Bryllupsrejse — der siges, de vil rejse helt til Grønland for at se Solen staa op ved Nordpolen! De sejler paa deres eget Skib, et stort, flot Fartøj af bare Mahogni og Valdnøddetræ og med Sølv og Forgyldning i rige Maader. Hun skal nok være helt brungul i Ansigtet, Gemalinden. Ja, hvad saa — naar hun har en Medgift paa tre Tønder Guld mindst!

Du store Himmel og vide Verden — hele tre Tønder Guld! —

Fru Goldmann-Jefferson og hendes Mand skal bo i Præstegaarden. Men Festmaaltidet skal staa i Skolen; derfor er der naturligvis den allerstørste Uro og Travlhed paa Færde i Skolen, og saadan har det været næsten baade Dag og Nat i to udslagne Døgn.

Hvor kan det ogsaa være anderledes.

Den lille, stilfærdige Degnekone med det runde, blide Ansigt og den lille hvide Blondekappe er helt sat fra Husstyret. Den store, føre Madam Herrevad, den aller madkyndigste og fineste Kogekone, Købstaden rummer, har ladet sig overtale til at tage ud til Landsbydegnens og forestaa Madlavningen og hele Anretningen og har straks tilvendt sig Herredømmet i Huset. Alle har straks maattet føje og bøje sig for hende. For Madam Herrevad er mindst lige saa skrap og herskelysten, som hun er dygtig i sit Fag; hendes Røst og Øje og Øre er baade her og der og alle Vegne paa én Gang. De fem seks unge Piger, hun har forlangt til at gaa sig til Haande, farer om, som de var ude i en hvirvlende Blæst. Madam Herrevad er mægtig og mageløs. En og anden ondskabsfuld Tunge kalder hende „Madam Herrens Vejr". Men aldrig naar hun hører det. Nej, nej, saa skal de slemme Munde nok vide at vare sig.

Alle maa lystre „Madam Herrens Vejr"s Vink, Madam Herrevad, den udmærkede fine Madlaverske. Og alle i Degneboligen lystrer hende. Alle undtagen „Højærværdigheden".

Madam Herrevad har ikke været ved Regeringen her en halv Time, før Skæbnen vil, at hun faar et hæftigt Sammenstød med Højærværdigheden.

Højærværdigheden er Husets Yndling og Kæledægge, en prægtig, stor, blaagraa-tigret Hankat i sine bedste Aar, med hvidt Bryst og Halskrave og udpræget Værdighed og Selvfølelse.

Sidstnævnte Egenskaber havde den blaagraatigrede Kat ikke synderligt af, den Gang den blide Degnekone en Efteraarsdag for to Aar siden hittede ham som en sølle vaad og pluskhaaret og klynkende Killing nede under Tjørnegærdet i Æblehaven, ynkedes over ham og bar ham i Hus, endda han baade rev og bed og spruttede værre end en fæl Troldunge. Men de kom frem lidt efter lidt, efterhaanden som Katten voksede til og trivedes godt ved rigelig Sødmælk og Sildeben og andet godt, fik tyk og blød Pels, fik Klap og Kærtegn og megen Ros, fordi han var saa køn og morsom og saa flink til at holde Musene i Ave.

Katten blev Yndling, og saa var Selvfølelsen og Værdigheden over ham med det samme.

Som Degnen saa en Middagsstund ved Kaffen kom til at se ud over Bladet, han sad og læste i, faldt hans Øjne paa Katten. Katten sad saa strunk og knejsende og slikkede Solskin oppe paa Sybordet ved Siden af den dybe Kurvestol i Krogen ved Vinduet.

„Se, nej se dog!“ sagde Hr. Jespersen, og der

blinkede et lunt Smil i hans Øjne. „Mons ligner jo sandelig Provsten.“

„Ssss, men Fa’r dog!“ tyssede hans blide Hustru halv forskrækket, men alligevel maatte hun smile; for hun syntes ogsaa, Katten havde Lighed med Provsten, saa strunk som den sad der. „Sig ikke saadan noget, Jespersen. Det kan komme ud.“

Degn Jespersen var saa flink en Mand som Folk er flest; kun var der den sære Ting ved ham: han kunde aldeles ikke udstaa Provster og Bisper — de Folk var bare til for „et Syns Skyld,“ mente han.

„Fra i Dag af skal Katten alligevel kaldes Højærværdigheden, ja sandelig skal den saa. — Vil du hedde Højærværdighed, Mons?“

„Mja—a,“ svarede Katten og smilte saa bredt fornøjet, saa dens Øjne var ikke større end en Havrekærne.

Da maatte Jespersen le højt og længe.

Og siden den Dag kaldtes Katten al Tid Højærværdigheden — undtagen naar Provsten var indenfor Hørevidde, men det hændte jo yderst sjældent.

Og nu er saa det glædelige Budskab om Sønnens vidunderlige Lykke kommen, og den firmende Festuro og store Travlhed og den vældige Madam Herrevad. Og saa er det, det kommer til Rivninger mellem Højærværdigheden og Damen med de store Fortjenester. Begge er lige mægtige

og selvfølende; ingen af dem er vant til at gaa af Vejen for nogen. Derfor gaar det saadan: Madammen kommer i en snæver Vending til at træde Højærværdigheden haardt paa Halen, og Katten hugger straks otte Klør i hendes Skinneben med et arrigt Vræl.

„Mær!“ skriger han vredt.

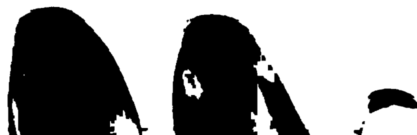
„Hu!“ skriger hun forskrækket og sparker fra sig: „Væk, dit Utyske!“ — sparker Katten langt fra sig og bruser videre.

Højærværdigheden staar aldeles forbavset, svinger sagte med Halen og skotter spørgende hen til Degnen og Degnekonen: „Ser I ikke, hun understaar sig i at sparke mig!“

Jo vist ser de det; men ingen af dem har hverken Tid eller Mod til her at komme med Forestillinger. Den mægtige „Madam Herrens Vejr“ er kort for Hovedet. Sæt hun blev stødt! Al den fine Festmad og saa godt som hele Festglæden hviler jo i hendes Haand. Nej, ti og taal, lille Mo'r!

Fra nu af er Fejden staaende. Fra nu af har de stadig Sammenstød paa Sammenstød, Madam Herrevad og Højærværdigheden. Madammen „kister“ og skælder og stamper i Gulvet, naar de mødes, og Højærværdigheden lyner blodtørstig ud af Øjnene og hvæser og viser hende sin røde Tunge og sine hvide, spidse Tænder til Gengæld.

Det er frygtelig uhyggeligt især paa en Dag, da alle andre i Landsbyen er lige ved at gaa til

af Fryd og Glæde over Besøget af Manden og Konen med de tre Tønder Guld.

Puf! Puf! lyder det med ét udenfor Landsbyen. Dér sidder en rask Karl med to grandsynte Øjne og en ladt Bøsse oppe i det høje Træ ved Siden af Vejen ind til Købstaden. Han sidder der for at holde Udkik og knalde Bøssen af, saa snart han ser de to fine Vogne med Gæsterne komme til Syne ude paa Vejen. Og saa skal Kirkeklokken begynde at ringe.

Og da lyder det fra Mund til Mund: „Nu kommer de — nu faldt Skuddene — nu ringer Kirkeklokken — nu kommer de — de kommer — de kommer!“

Og der bliver det mest forvirrede Røre af Løben og Traven og Kalden og Vinken og Snakken og Skubben, hid og did, ud og ind, frem og tilbage, for at alt kan komme i tilbørlig Orden til Modtagelsen ved Æreporten: Længst fremme staar de hvidklædte Smaapiger, som skal strø Roser og andre Blomster paa Vejen, saa Hjælpelæreren og Børnene, som skal synge Velkomstsangen, og saa Sognefogden, som skal holde Landsbyens Velkomsttale, og saa alle, alle de mange andre, Festtilskuere og Festtilhørere, som skal raabe Velkomst-Hurra med høj og lydelig Røst.

Men netop som Bøsseskuddene derude knalder og raaber til Landsbyens Folk: Skynd jer, nu kommer den store Mand! — netop i samme Øjeblik gaar det græsselig haardt til inde i Skolens

Køkken. For der har Madam Herrevad og Højærværdigheden deres syvende og sidste Sammenstød.

Selv om en Kat nu ogsaa er Yndling i Huset og fører Navn af Højærværdighed, er det vist dog alligevel et Spørgsmaal, om den har Ret og Adkomst til at gaa og snuse paa Køkkenborde og i Køkkenvinduer, hvor der staar Fade med duftende, røde Jordbær og Kander med dejlig sød Fløde og mange, mange andre lækre, duftende Festsager.

Lige meget. Degnens Højærværdighed bilder sig det nu ind. Op paa Bordet springer han og skrider strunk og fornem frem, og med Halen til Vejrs som en Flagstang, og det lige for Næsen af den mægtige Madam Herrevad.

„Jeg skal vise dig, jeg stikker ikke op for dig, du!"

Men ikke saa snart faar Madammen Øje paa Katten, før hun bruser frem som et vældigt Vejr og fatter ham i Nakken med et forsvarligt Rusk.

„Dit frække Tyvebæst — jeg skal nakke dig, dit Afskum!"

Men Højærværdigheden snor sig som en rigtig Kat og hugger Kløerne i den højst fortjenstfulde Dames bare Arm, saa det røde Blod pibler frem. Hun slipper Taget og støjer op:

„Av, hvor den river — hu, hvor jeg bløder! Jag den ud, jag den da ud, Mand! Saadan et væmmeligt Vilddyr! Jeg tror sandt for Herren, Dyrene regerer i dette Hus!"

Manden, hun kalder paa, er store Jordemo'r-Didrik; han har bragt Festjordbærrene og staar der i maalløs Undren over al den dejlige Mad, han ser for sine Øjne. Nu kommer der Liv i ham og hele Køkkenet. For Madam Herrevad er mægtig vred nu. Der stampes i Gulv, der klappes i Hænder og raabes: Kist, kist, herut, Kat!

Og da flygter Højærværdigheden, springer hen over Bordet og ud ad det aabne Vindue med saadan en Fart, at den store Flødekande vælter om af Forskrækkelse og slaar sig ihjel paa Fadet med den røde Rabarbergrød. Og Didrik Jordemo'rmands store, fedtede Straahat hvirvler bag efter Katten ud ad Vinduet.

„Fru Herrevad! Nu skød Karlen — nu ringer Kirkeklokken — nu kommer de, Fru Herrevad!" raaber en stakaandet Kone i det samme ind fra Dagligstuen.

„Du Herre Jemini!" siger „Madam Herrens Vejr" og slaar Armene i Vejret, baade den hele og den skrammede. „Og her staar man nu midt i saadan en syndig Suppedas. Dæk Bordene, Piger — hvad staar I og maaber efter — dæk, dæk, dæk, i en aldeles lynende Fart!"

Om Aftenen, da Festmaaltidet var endt, og godt endt, og Madam Herrevad var rejst tilbage til Købstaden og havde taget det allermeste af Uroen og Travlheden med sig, da gik der en lille Kone med hvid Blondekappe og listede om udenfor Skolen og kaldte med venlig Røst sagte paa Husets gode Kat, Yndlingen Højærværdigheden.

Hun kaldte i Gaard og i Udhus, hun kaldte i Toft og i Have. „Mis, Mis, kom, lille Mis — hvor er du henne, lille Højærværdighed?“

Men der kom ingen „lille Højærværdighed.“

En ung Pige i lystærnet Sommerkjole kom ud i Haven og hjalp hende at kalde.

„Mus, Mus, Mus — Mis, Mis, Mis!“

Lige meget hjalp det. For Højærværdigheden havde længe været langt udenfor Hørevidde. Han var tyet ud paa de brede Marker og i vildene Skove for at gaa rigtig vildt paa fire.

„Jeg er rigtig hel ked over det med Katten, lille Else.“

„Den kommer saamænd nok igen, Mo'r . . . Du, Mo'r, jeg vilde gærne snakke et Par Ord med dig — lad os sætte os her paa Bænken, lille Mo'r.“

Lille Mo'r hørte det nok ikke. Hun sagde med bekymret Sukken:

„Jeg er rigtig saa bange for, den forskrækkelige Madam Herrevad har kyst Katten, saa den er rendt helt bort."

Datteren drog hende ned til sig paa Bænken.

„Har vi ogsaa Tid til det nu, Else," indvendte hun stilfærdigt, men satte sig alligevel.

„Du Mo'r . . . sig mig . . . hvorfor er Steffen ikke bleven indbudt?"

„Naa, det er det . . . Er det værd at komme ind paa det nu, lille Else . . . Der staar jo saa meget inde, som skal ryddes til Side."

„Jo, jeg vil vide det, Mo'r . . . Var Steffen ikke god nok til at komme med, komme med mellem de udvalgte?"

„Joh, . . . men saa skulde der jo ha' været andre Ungkarle med ogsaa, kære Barn."

„Du maa ikke gaa uden om det, Mo'r. Andre Ungkarle ogsaa, siger du. Men Steffen er jo min Kæreste, Mo'r."

„Hyss — nu kommer Fa'r tilbage. Lad os heller gaa ind, Barn."

„Nej, jeg bliver her. Jeg maa ha' ren Besked, inden jeg gaar . . . Fa'r!" kaldte hun.

„Aa nej, kære Barn, vent —"

Fa'r Jespersen kom smaanynnende ude paa Vejen. Han havde fulgt Sønnen Jesper og hans Frue og Præsten og hans Frue paa Vej lige til Præstegaardens Port. Han var i festligt sort og

med festlig hvidt Bryst og Hals og saa' glad og lykkelig ud i hele Aasynet.

„Fa'r!" kaldte Datteren igen, for han hørte det ikke første Gang. Nu keg han rask op.

„Naa, dér staar I, bitte Børn." Han gik om til Laagen og kom ind i Haven. „En dejlig Aften, ah, en vidunderlig livsalig Aftenstund, kære!"

„Vi gaar og leder efter Katten, Jespersen. Jeg er rigtig saa bekymret for, den skal være bleven kyst helt fra Huset af den forfærdelige Madam Herrevad."

„Saah, saah," lo han. „Ja, Sorrig og Glæde de vandrer til Hobe, lille Mo'r. Og I kan ikke — finde Katten, ha, ha, ha! Aah, den kommer skam nok til Syne. Højærværdigheden er bare ude at sværme i Sommertiden. Vor Højærværdighed forlader os ikke saadan. — Aa, bitte Else, elskede, smut sagtens ind og hent mig min Pibe, hva'. Den halvlange med Vejkselrøret, du."

Da Datteren kom tilbage med den halvlange Pibe, saa Faderen ikke nær saa glad ud som før. Han tændte den i Tavshed og bakkede stærkt.

„Mo'r fortæller mig, lille Else, du vil — bub, bub, bub — du ønsker at faa Rede paa, hvorfor Steffen Munk ikke fik Indbydelse til Festen i Dag. Tiden, maa jeg tilstaa, kunde være heldigere valgt, min Pige; men nuvel, lige saa godt springe i det som krybe i det: jeg ynder — vi ynder, ærlig talt, ikke rigtig Steffen Munk og det Forhold, du er kommen i til ham . . . har aldrig holdt af det."

„I har jo da givet jert Samtykke, Far."

„Det kan man egenlig ikke sige. Man kan sige med Sandhed, jeg er en frisindet Mand, og derfor har jeg — har vi, Mo'r og jeg, aldrig sagt fra. Vi har set det paa i det stille Haab, at dine Øjne vilde aabnes af sig selv en Gang, saa du kunde skue rigtig til Bunds i det, du agter at gaa ind til: et forgældet Sted, en halvt værkbruden, gammel Kvinde i Huset og en Mand, som næppe heller hører til de rigtig stærke af Helbred . . . Og i denne Stund er jeg længere borte fra et Samtykke end nogensinde, langt længere . . . Du maa kunne forstaa, at din Bro'rs Komme har forandret vor Stilling her i betydelig Grad . . . „Se endelig at faa Else fra det, Fa'r; det er aldeles intet passende Parti," det sagde min Søn for lidt siden."

„Men en kvabset Mulatgaas derimod, det er et passende Parti — at sige da, naar hun har tre Tønder Guld i Medgift."

„Else da, lille Else da?" tyssede Moderen bønligt.

„Jesper skulde bare vendt hjem med et Hundrede Dollars eller to, — ikke en Sjæl vilde ha' flaget og festet for ham. Men nu kommer han med tre Tønder Guld, fluks bliver der stor Jubelfest med Stads og Fryderaab, saa det dundrer efter; Dans om Guldkalven med Præsten i Spidsen!"

„Jeg tror sandelig Pigebarnet spilraser! Har man dog hørt Magen! . . . Har man nu maaske ikke Lov til at glæde sig over, at éns Søn har

haft Heldet og Lykken saa godt med sig her i Verden. Det er jo det pæreste forskruede Vrøvl. Du burde glæde dig, burde du, og ikke staa og skumle og misunde din Bro'r. Det er mildest talt uædelt, og det hævner sig sørgeligt i Længden. Jeg har Erfaring, og jeg kan fortælle dig, min Datter, det gaar aldrig det Menneske godt her i Verden, som haaner og foragter Penge, aldrig!"

„Jeg foragter ikke Penge. Og lige saa lidt misunder jeg Jesper hans Lykke. Men jeg foragter, at man regner Penge højere end Mennesker. Og det er sket her i Dag, og det dobbelt ... Saadan ... saadan noget — —! Der sidder I og synger, og Præsten folder sine Hænder og synger for: „Dejlig er Jorden, prægtig er Guds Himmel, skøn er Sjælenes Pilgrimsgang" — ja skøn, naar den fører til tre Tønder Guld."

Degnen rejste sig med et Fnys af Harme.

„Det gaar sandelig for vidt nu. Du haaner jo ligefrem din Fa'r. „Ær din Fader og Moder, at det maa gaa dig vel —"

„Det gør jeg helst, Fa'r. Men det i Dag kan jeg ikke ære og rose dig for. Godnat! ... Godnat, lille Mo'r!"

Lille Mo'r kom op fra Bænken med en Fart. Graaden brød paa baade i Øjne og Mæle.

„Saadan maa du ikke gaa fra os, kære Barn. Aa nej ... Else, lille Else, hører du, saadan maa du ikke gaa! ... Aa, giv hende da et godt Ord, lille Fa'r!"

„Det er spildte Ord paa Balle-Lars," kom det stejlt fra Fa'r.

„Jo, det er bedst, lille Mo'r," sagde Datteren. „Jeg vil ogsaa nødig komme sent hjem. Jeg har jo Skolen i Morgen. Farvel!"

Den lille, faste Skikkelse gik hen ad Havegangen med raske Skridt. Da hun naaede Laagen og lukkede op, vendte hun Hovedet og nikkede tilbage; Øjnene var store og blanke af Taarer.

Moderen stod stille, med foldede Hænder, og stirrede efter hende. Hun saa hverken Nikket eller de vaade Øjne; hun skimtede kun en lys Skikkelse, som gled ud af Hjemmets Have og svandt bag Buskene paa Stengærdet. Og det sukkede i hendes Hjærte.

Men Faderen stod og brummede helt oprørt:

„Jo, det anede mig . . . jeg har anet det hele Dagen ved at se hendes sure Miner . . . He, hun spiller fornærmet. Hun er jo bleven skrupforskruet."

„Hun har nu ikke saa helt Uret, lille Jespersen," sagde Moderen stille.

„Naa saa, ikke det, ikke det? . . . Vent bare. Med Tiden skal Livet nok sande mine Ord. Naar hun først en Gang sidder og slaas med Smalhans i Munkereden, skal Livet nok fortælle hende, hvad der er størst Hold i her i Verden."

Nu bør det sig, vi skynder os at følge efter Højærværdigheden og se, hvad den oplever. For det er af største Vigtighed.

Degnens Kat var gaaet ud i den vide Verden.

Først gik den ned gennem Haven.

Folk skal omgaas mig efter min Stand, andet kræver jeg ikke, sagde den til sig selv. Jeg vil ikke finde mig i at hundses og trædes paa Hale af saadan en omflyvende Kælling som denne Madam Herrens Vejr eller at jages ud gennem et Vindue med en fedtet gammel Hat af saadan en Dagdriver som Jordemormanden. Det er Æreskrænkelser. Og naar Degnen og hans Kone ikke vil sørge for, at der tages tilbørligt Hensyn til min Stand og mine Fortjenester, saa — ja saa god Nat, Hr. Edmund Jespersen, Pengene ligger i Vinduet. Nu gaar jeg ud paa Livet.

Saadan tænkte Højærværdigheden, medens han listede ned over Haven. Han krøb under det tykke Tjørnehegn ved Siden af Æreporten. Der sad han lidt og lurede paa den store Mængde Folk og al Stadsen, hørte de rungende Hurraraab og Velkomstsangen, da Vognen med den store Mand og hans brungule Frue kom kørende og holdt. Men

i det samme Sognefogden begyndte at rømme sig til Talen, blev Katten ked af den og gik ned ad Grøftevolden og tværs over Vejen. Ingen Mennesker lagde Mærke til Højærværdigheden; de havde jo andre Ting at bruge deres Øjne til i den Stund.

„Der kan man se, hvor meget jeg er regnet," tænkte Katten. „Ikke èn siger saa meget som: Nej se dog, der kommer virkelig ogsaa Højærværdigheden! — Nej, Menneskene er nogle græsselig upaalidelige Skabninger."

Og saa gik Højærværdigheden til Marks, helt ud paa de brede stille Marker, og tog snart til at spille Vildkat.

Den havde ikke gaaet langt, saa snappede den med Kløerne en stor, rødgraa Mus, der kom hoppende ud af en Rugager for at løbe tværs over en smal Markvej. Og Musen peb ynkelig for sit Liv, det lille Kræ.

„Pi—i, pi—i! lad mig leve, aa, lad mig leve, saa vil jeg fortælle dig mit Guldsagn!"

Og Katten knurrede: „Orrr, naa fortæl da."

„En Gang fejede jeg mit Gulv."

„Saa laa du ikke i Snavs til Ørene."

„Da hittede jeg en Guldskilling."

„Saa var du ikke pengeløs."

„Saa købte jeg mig en Bøste Flæsk."

„Saa var du ikke madløs."

„Saa kogte jeg den over en Ild."

„Saa aad du den ikke raa."

„Saa hængte jeg den ud paa Gærdet for at svales."

„Saa brændte du dig da ikke paa den."

„Men saa kom Ravne og Krager flyvende, og de snappede den."

„Saadan snapper jeg nu dig!" sagde Katten.

Men netop som den vilde hugge Tænderne i Musen, hørte den stærk Puslen og Snøften i Grøften bag ved sig. Katten keg om i Hast — uh, hvor blev den forskrækket, ja saa forskrækket, saa Musen slap fra den og smuttede bort. For der kom krybende et stort Dyr ud af en Stenkiste under Vejen, et mørkegraat og stridhaaret Dyr med sort- og hvidblisset Hoved. Fælt saa det ud. Katten troede lige straks, det var en glubsk Hund.

„Du kan understaa dig i at bide mig, din Hund!" hvæste Katten og skød Ryg.

„Jeg hedder ikke Hund, jeg hedder Brok," gryntede Grævlingen — for det var jo en Grævling. „Jeg er ingen Røver som Mikkel Ræv. Jeg er en skikkelig Fyr, jeg æder helst Skarnbasser. Hvad er du for en? Var det ikke for dine stumpede Ører og din lange Hale, kunde du godt give dig ud for Hare," sagde Brokken.

Nu havde Katten faaet sit Mod igen. Og den blev helt stødt, fordi Brokken sammenlignede den med Haren; den vidste der hjemme fra, at Morten Hare regnes for en dum og ræd Kryster.

„Og De kunde uden videre godt give Dem ud for en snavset Gris," svarede Katten spidst — den vilde ikke være dus med saadan en sølle tarvelig Fyr som Brokken. „Jeg er Kammerjæger hos Deg-

nens, mit Navn er Højærværdigheden; jeg er i nær Slægt med Løven, Dyrenes Konge. Saa nu ved De, hvem De taler med, Mester Grimrian."

Brokken rystede paa Hovedet og nøs.

„Ja hvem kan blive klog paa det. Jeg kunde forstaa, om du var i Familje med Hornuglen; for du ligner den saadan i Hovedet."

Den Tale syntes Katten godt om. Derfor sagde den i en venligere Tone:

„Der kom De med en træffende Bemærkning, Hr. Brok. Uglen er en uhyre klog Fugl. Og vi er Søskendbørn, Uglen og jeg," sagde den og stak Halen i Vejret. „Jeg agter mig netop til Skovs for at tale med min lærde Frænde om Tidens Stemninger og Brydninger. De skulde vel ikke tilfældigvis kunne underrette mig om, Hr. Brok, hvor min Frænde Uglen har sin Bopæl i Aar?"

Hvor Uglen boede? Jo det vidste Brokken netop. Uglen boede i Aar, hvor han havde boet i flere Aar, i den gamle hule El inde i Bunden af Skovdalen, knap et Bøsseskud fra Skrænten, hvor Brokken selv havde sin Bopæl i Fjor Sommer. „Men i Aar har Ræven jaget mig derfra, den skidne Røverhund, og nu ligger hans grimme røde Kælling og deres fire røde Unger og breder sig i min gode gamle Stue, gør de. Han røg mig ud med en ulidelig ilde Stank, den Skrubbert. Mikkel Ræv er den lumskeste Kæltring i hele Skoven," gryntede Brokken og skar Tænder af Forbitrelse. „Vil du til Skovs, saa tag dig godt i Vare for Ræven;

ellers gaar det dig ilde. Han æder dig med Hud og Haar, gør han!"

„Ja mig har man ogsaa drevet fra Hus og Hjem," sagde Katten. Og saa gav den sig til at fortælle om Madam Herrens Vejr og den store Landsbyfest og al den lækre Gildesmad.

„Men fik de da ikke ogsaa Skarnbasser?" afbrød Brokken forundret. „Der skal jo være saa godt med grumme store fede Skarnbasser der nede i Æblehaverne. Og Skarnbasser har saadan udmærket lækker Smag, umm!" og han smaskede med sin Mund.

Men Katten blev gnaven over Afbrydelsen.

„Hr. Brok, De er baade en Grimrian og en Dumrian; De har sandelig lige saa udannet en Smag som en Gris."

Og saa gik den fra Brokken. Den smuttede i lystigt Smaatrav op ad Agerrenene ved Siden af Kornmarkerne, standsede nu og da for at lytte, om der ikke skulde være Mus paa Færde i Nærheden. Den luskede af Sted langs tykke Tjørnehegn og lurede lystent op efter Smaafuglene i Buskene. Gulspurvene gemte sig med bange Pip, men den rødryggede Tornskade flagrede efter den fra Busketop til Busketop, vrikkede vredt med Halen og skreg, saa det hørtes lang Vej: „Væk, væk, væk, Kat, væk, væk!" Men Katten knurrede op efter den: „Bare jeg havde Vinger, saa var du snart væk." og løb videre. Den krøb og sneg sig hen over Kløveragre og tottede Græsagre. Her bygger

jo Lærken. Og her fandt den snart en Lærkerede med fire Unger i, og den sultne Kat aad dem alle fire lige paa Stedet. Ja det gjorde Højærværdigheden, aad alle fire Lærkeunger. Begge de gamle Fugle flagrede hid og did over den med ynksom Piben og Klagen; men det rørte aldeles ikke Kattens Hjærte — for nu var den bleven et rigtigt Rovdyr. Den sad og knurrede veltilfreds:

„Orrr, saadan en ung Fuglesteg, det er noget der smager."

Saa drev den hen og lagde sig i Solskinnet ved Roden af et enligt Træ paa en laadden Grøftevold ved Siden af en grøn Vej med to Hjulspor.

Lidt efter kom der flyvende en broget Fugl og satte sig i Træet. Katten løftede Hovedet og keg op efter den. Det mærkede den brogede Fugl og gav et Hop paa Grenen.

„Hvæ!" sagde den og lurede ned, først med det ene Øje, saa med det andet. „Hvad er du for et Mjæg, hvæ, hæ? Jeg hedder Skovskade. Kender du mig saa, hvæ?

„Skovens Sladderkælling," grinte Katten.

Skovskaden flyttede sig længere ud paa Grenen, saa den rigtig kunde komme til at se.

„Hæ hæ—æ!" skvaldrede den saa. „Nu kender jeg dig: du er Katten, Musejæger hos Mennesket. Hvad vil du her? Vèd du Nyt, saa fortæl. Jeg er Skovens Avis, fortæl! Det er det samme, om det er Løgn, bare det er interessant; noget, der er ræddeligt, noget man kan skrupgrine af, hæhæhæ!

Hvad er der paa Færde nede i Menneskerederne i Dag? De skræber og skyder og støjer, som naar de holder Klapjagt i Skoven."

„Sig mig først Vejen til Skoven," sagde Katten.

„Vejen? Lige frem ad den grønne Vej. Hvad vil du i Skoven, dit Fæ, hvæ? Æde Fugleæg, æde Fugleunger? Pas paa, Ræven æder dig. Fortæl mig først hvad der er paa Færde nede i alle de firkantede Menneskereder."

Saa fik Skaden hele Historien at flyve med.

„Hæ hæ hæ—æ!" skrattede Skovskaden op. „De Mennesker! De er da de løjerligste Knoldstampere, der kan gaa paa to Ben. Jeg kender dem; jeg er klog paa alle Ting i Verden, for jeg er jo selve Skovens Avis, Flyveposten —"

„Lyveposten," drillede Katten.

„Hææ, sa'e du Lyvepost!" skræbede Skaden. „Er det vel Løgn, at Menneskets Herre hedder Penge, de runde blanke Tingester, der skinner som Ugleøjne i Mørke. Hæ, hvad gør Mennesket ikke for Penge? For Penge myrder og røver de, for Penge lyver og snyder de, for Penge træller og sælger de sig, hæ. Har du ikke lært det, saa er du et sølle Mjæg, et Fæ—h! Farvæ—l, du Musejæger i Menneskerederne!" Med et Hop satte den fra Grenen og slog Vingerne ud og fløj bort. „Farvæ—l, til Ræven æder dig!" skreg den tilbage.

Ræven snakker de om allesammen, tænkte Katten. Ræven maa være meget farlig. Mon det ikke

var klogest at lade Skovturen fare og gaa tilbage til Landsbyen? Nej, den var ikke ræd for at møde Ræven. Baade i Gaar og i Dag havde den budt den gale Madam Herrevad Trods, og forleden Dag havde den jo hugget Kløreneі Snuden paa Sognefogdens store Hund, saa den flygtede hylende ud af Skolegaarden. Ræven kunde vist ikke være farligere at bakses med end nogen af de to.

„Tærningen er kastet; jeg gaar til Skovs!"

Saa sprang den ud paa den grønne Vej.

Solen var ved at gaa ned, da Katten naaede det gamle Led i Skovkanten. Det var saadan en yndig Sommerkvæld; Luften var rød af Solskæret, Vejret dejlig varmt og saa stille; der legede ikke en Vind, der rørte sig ikke et Blad paa Kvist.

Paa Skovledets ene Støtte sad en bitte graa Fugl med rødt Bryst og kvidrede fornøjet sin Vise. Men ikke saa snart fik den lille Rødhals Øje paa Katten, før den tav og fløj ind i Buskene.

„Mit Ry har sandelig bredt sig langt; selv her ude kender Fuglene mig," tænkte Katten og følte sig smigret.

Den standsede i Ledhullet og saa' ind i Skoven. Naa, saadan saa' Skoven ud. Træstamme stod tæt ved Træstamme, aa, saa mange, mange; til begge Sider og dybt, dybt ind var der fuldt af store Træer. Og der var Bakker og Kløfter og Mørke derinde.

„Nu staar jeg saa ved Porten til Rævens Gaard,"

tænkte Katten — den maatte tænke paa Ræven enten den vilde eller ej.

Pludselig gav det et Sæt i Kroppen paa den. Hej, hvad var det? Det puslede og trippede jo der inde i Buskene. Det maatte være Ræven — nu kommer Mikkel Ræv! . . . Men det var kun Haren, den rædde Morten Hare, der kom hoppende ud fra Buskene. Og ved Synet af Katten blev stakkels Morten saa forskrækket, at den satte sig paa Bagbenene og rejste de lange Ører og spillede med Forpoterne i Luften af bare Forfjamskelse.

„God Aften, Morten," sagde Katten. „Jeg er Degnens Kat Højærværdigheden. Jeg skal ikke gøre dig Fortræd."

„Aa ja, aa ja! som jeg blev forskrækket," hviskede Haren. „Jeg kender dig ikke. Alle er jo paa Nakken af mig for mit gode Køds Skyld — Mennesker og Hunde, Kragen og Ræven. Har du set noget til Ræven?"

„Du er ogsaa ræd for Ræven?"

„Ræven er Hersker i Skoven. Aa, han er saa frygtelig, saa blodtørstig, saa lumsk og listig. En kan aldrig tro ham over et Hjulspor. Tag dig i Vare for ham, især naar han slesker og siger, han vil danse lidt med dig. — Husj, der er han!" Og Haren i flyvende Spring ud af Ledhullet, ud til Marks.

Katten saa' sig i Hast om til alle Sider. Der var jo ingen Ræv. Nej, Morten Hare var dog en grænseløs sølle Kryster.

Men knap var det tænkt, før Katten hørte et Fus i Vejgrøftens laadne Smaakrat og saa' den gulrøde Ræv springe frem med aabent Gab og skinnende hvide Tænder. Harp! gramser han grisk, i det han snapper til.

Men hvad faar Ræven — Klør faar han og ingen Kattesteg, otte hvasse Klør hugger Degnens store Hankat ind i Snuden og Øjnene paa ham. „Æv!“ vræler Mikkel og springer højt i Vejret af Smerte. „Purr!“ spruder Katten, og vips! saa staar den oppe paa Toppen af Ledstøtten. Der staar den med krum Ryg og knurrer bistert og svinger med Halen. Og Ræven staar neden for og skuler slukøret op til den og slikker det rindende Blod af Snuden med sin lange, røde Tunge.

Men Ræven har altid tyve Raad og en Posefuld til paa rede Haand. Straks tager han nu til at smiske for Katten.

„Aa, om Forladelse, lille søde Mis! Der kom jeg rigtignok ilde for Skade at tage fejl.“

„Hæ hæ!“ skratter det da oppe i et af Træerne. Skovskaden er kommen flyvende til i samme Øjeblik Mikkel Ræv sprang frem. „Her er Skaden. Skam og Skade følges ad, Mikkel Lumsk. Hæ hæ, der fik du Kattesteg, men du maatte selv lægge Sovs til.“ Og saa raaber den op, saa det gjalder i den stille Skov: „Skader og Krager, kom her, kom her! Her er Kat, her er Ræv. Ræven blev narret!“

Og nu bliver der Liv og Støjen. Skader flyver

til, Krager flyver til, alle Vegne fra, og alle sammen skriger de op det bedste de har lært:

„Ræv, Rad — Ræv, Nar — væk, herfra!"

Da maa den uheldige Mikkel tage Benene paa Nakken ud over Marken, saa hans tykke Hale staar lige ud. Kragerne sætter skrigende efter ham. „Ræv, Rad, Ræv, Rad!" Nu og da hugger nogle af de dristigste ned for at give ham et Nap i Ryggen. Mikkel hopper i Vejret for at snappe sig en Kragesteg, men Fuglene er ham for rappe paa Vingerne. Til sidst maa han smutte ind i en Kornmark for at slippe fra dem. Saa kommer Forfølgerne sejlende tilbage paa stive Vinger.

„Hvor er Katten?" raaber de. „Han skal herfra—a, herfra—a!"

Men Katten var sprungen ned fra Ledstøtten og listede sig nu frem i Skoven paa Musejagt. For nu skred Aftenen ind med Mørke. Og i Mørke gaar Jagten aller bedst. Da tripper Musene frem af deres Hus i de gamle Trunter og spiller om paa Skovbunden, og da bliver Kattens Øjne store og runde, saa den ser lige saa godt som ved klart Dagslys.

Pludselig lød der en lang Tone inde i den stille Skov. Hu—u, uhuhu—u! Det lød som et fjærnt Horn.

Det er Uglen, som blæser Natten ind! tænkte Katten og løb efter Lyden ind i den sorte Skov.

Uglefar sad paa en Gren uden for sit Hus i den gamle, hule El og smaasnakkede med Ugle-

mor; hun sad og kiggede ud ad Døren. Katten kunde tydelig se dem begge.

„God Aften, min kloge Frænde!“ hilste Katten venligt.

Uglefar hældede Hovedet og keg ned med sit ene store Øje.

„Hvem er du—u?“ svarede han omsider med stor Værdighed.

Katten skyndte sig at fortælle, hvem den var og hvad den havde oplevet denne Dag.

„Hu—m,“ brummede Uglefar og rystede paa Hovedet. Og Uglemor føjede til:

„Dum—me Kat, hvi løb du bort fra Menneskers Huse!“

„Dum—me Kat,“ gentog Uglefar, „hvad vil du her u—de? Alverden lægger Byrder paa Uglen. Uhu—u! Her er kun faa Fug—leunger og Mu—s, men mange slugne Munde om dem. Uhu—u! Du dør af Su—lt. Du dum—me Kat, du har haft det altfor godt i Menneskers Hu—se, det har du ikke kunnet holde u—d, dit dumme Dyr.“

„Vise Frænde, jeg hører du er lige saa vis, som du er gæstevenlig,“ sagde Katten spydigt. „Sig mig da i det mindste et Natteherberg, hvor jeg kan ligge i Fred for Mikkel Ræv. Ellers klatrer jeg op og tager en af dine Unger.“

„Uhu, han tru—er!“ tudede Uglemor. „Ja, Frænde er værste Uven. Du kan lægge dig i Musevaagens gamle Rede der ovre i den store Bøgetop.“

„Pak dig Nissen i Vold, dit Uhyre!" skreg Uglefar. „Nissen er jo din Ju—lekammerat. Uhu, sikken Plage man har af sine Frænder!"

„Nissen, hvor bor Nissen?" spurgte Katten overrasket.

„I Kæmpehøjen ved Skovmosen. Gaa kun lige ud, lige ud efter Maanen, saa kommer du til Mosen. Uhu—u."

„Dersom du narrer mig, dit gamle Tudehorn—!" sagde Katten truende, og saa smuttede den af Sted lige ud efter Maanen, som nu var kommen saa højt op, at den kunde kigge ind mellem Træerne.

Og Katten fandt godt nok baade Mosen og Kæmpehøjen. Stor og rund ragede Højen op midt i Skoven, med nogle vældige Sten paa Toppen. Brombærranker og alskens Smaabuske var kravlet sammen rundt om Højens Fod og dannede et tykt Gærde. En Strime hvidt Maanelys faldt skraat hen over Højens Top, og der oppe, paa den øverste Sten, sad Nissen med sin røde Hue og slikkede Maaneskin og slog ivrigt ud med begge Arme som en travl Skomager.

Ja, der sad virkelig Nissen!

„God Aften, Misse-Missekat, og velkommen hid!" hilste han med sin muntre Stemme og klappede sin Gæst. „Du er rigtig en stor Knop, er du. Jeg kender dig godt, Skovskaden har fortalt, du var her. Du er jo Degnens Kat, ham der kaldes Højærværdigheden, hi, hi. Jeg har travlt som en Mus

i Barselseng, ser du. Jeg forsaaler mine Listesko, det bæres mig for, jeg faar snart god Brug for dem."

Hvor Nis var venlig og rar, tænkte Katten og strøg sig mod hans ene Ben og snurrede af Glæde.

„Jeg kan næsten ikke komme mig af Forundring over dig, Nis," sagde Katten og saa' paa ham med store Øjne. „Du ser da saa ung ud. I alle Julebøger tegner Menneskene dig af som en gammel, gammel Mand med stort hvidt Skæg. Og baade Degnen og mange andre lærde Folk paastaar, du er slet ikke til; du er bare en Skabning af gamle, overtroiske Folks Fantasi."

Da lo Nis saa hjærtelig — det lød som Rislen og Smaakluk fra en lystig Skovbæk.

„Der staar tit saa megen Taabelighed i Bøger, Højærværdighed. Det skal du ikke gaa efter. Nej, gaa rigtig ud i Naturen, saa faar du Rede paa, hvordan det hænger sammen med min Ungdom. Jeg er til som Naturen, lever og er ung som den . . . Hi hi hi, uk uk uk! er jeg ikke til! Sikke selvklog Snak. Den kommer af, Folk har ladet Barnet i deres Ærme dø. De mange tykke Bøger, de læser, har taget Livet af det. Og med det samme dør Naturen for dem. De gaar over Bækken efter Vand og faar kun en tom Spand. Naturen paa Prent, Livet paa Prent, det nøjes de med, de Per Selvkloge. De læser og læser og læser, smaa, tynde Bøger med korte Linjer, store, tykke Bøger med lange Linjer, og saa bilder de sig ind, nu kender de Naturen og Livet. Hi, hi! De læser,

saa de taber baade Mod og Humør og bliver til sidst helt tørre og tvære og sære i Hovedet. De stakkels Mennesker! Mange tror snart, der er ikke andet til i Verden end Penge og Politik og Smør og Æg og Fedestude. Hi hi hi!"

„Det er knap, jeg forstaar dig, Nis," sagde Katten. „Degnen vilde sige, du er altfor filosofisk."

„Forstaar du mig ikke? Og du kalder dig endda Højærværdighed. Forstaar du da det: nu i det tidlige Foraar, den Gang Skoven havde faaet bredt sit kønne ny Anemonetæppe, da kom her et ungt Menneske. Han havde læst baade Bøger med korte Linjer og Bøger med lange, saa han saa' saa bleg og modfalden ud, sølle Fyr, som Katten saa var rendt med hans Flæsk, eller han havde danset til Troldebryllup i samfulde fjorten Nætter og Dage. „Er jeg til eller er jeg ikke til i Verden? Er det ikke Indbildning alt sammen?" sukkede han. Saa lagde han sig her paa Højen og faldt i Blund. Da listede jeg mig ud af min Stenstue og hviskede ham i Øre: „Du skal ikke saadan stadig gaa og tænke paa dig selv, ung Viderik. Gaa heller hjem og tag Spaden fra din gamle Mor og grav Kartoffelageren for hende; saa gør du godt, og saa faar du ogsaa nok Rede paa, om du er til eller ej." — Han rejste sig og gik. „Det vil jeg," sagde han; „det skylder jeg Mor." Nogle Dage efter kunde han fløjte om Kap med Stæren, saa frisk var han.

For der er Held ved mig og mine Raad, Kat.

Med alle mine Puds og Spilopper og Skælmsstykker er jeg i Grunden Folks rigtig gode Hjælper og ærlige Ven. Og levende, spillevende er jeg, Kisse-Missekat, lige saa spillevende som en smuttende Kat i Tordenvejr. Gjik!" smækkede han kaad med Tungen og klemte Katten i Halen.

„Pfru!" fnøs Højærværdigheden stødt og tjattede ud med Poten. „Lad vær' med dine udannede Løjer! Jeg kan heller ikke udstaa, du taler saa bondsk om Katte."

Nis lo. „Hi, hi! det ligger i Naturen. Godt Ord igen, lille Højærværdighed. Der er nok gaaet Kultur og Højhedsklemmelse i Maven paa dig. Men det skal der snart blive Raad for. Hovro maa der til, Kisse-Missekat. Lystighed skal have sin Gang, om det saa er midt i Kongens Slot. Kom nu, min fine Ven, nu skal vi ud at smutte om og se og høre paa Verden i Sommernatten."

Og de smuttede af Sted hen gennem Skoven. Nis tavs forud, Katten tavs bag efter. Rask gik det — pist, hvist! Katten kunde knap følge Nis, saa let og adræt smuttede og snoede han sig mellem Træstammerne — og en Kat kan ellers nok skyde en køn Fart.

De kom tæt om ved Rævens Hus. Der var Ufred. Ræven og Rævekonen stod udenfor Døren. Og Rævekonen var vred og skældte ud paa Rævefar. Nis standsede.

„Pst, lad os lytte, Kat. Det vedkommer dig," hviskede han.

„Det er god Lammetid, det er god Kyllingtid," knurrede Rævemor hvast. „Men hvad bringer du! Jeg havde nu saadan sat min Tand godt op efter en lækker Bid Lam, og saa kommer du dumlende hjem bare med en sølle Pjalt Muldhvalp — hæ, en bitte Muldhvalp til fem sultne Munde! Din dovne Hund, hvordan bruger du Snuden og Ørerne! Degnens Kat gaar her i Skoven, det véd baade Fugle og Dyr, og den er saa trind og fed af Sødmælk og god Levemaade, saa mine Tænder løber i Vand bare jeg tænker paa det. Fluks af Sted med dig og snap den!"

„Har jeg ikke prøvet det, lille Motter! Jeg havde lige saa nær snappet den," svarede Mikkel.

„Nær, hæ!" lo Rævekonen. „Jo, havde nær ikke været, saa havde Kærlingen bidt en Ræv; men der var bare syv Bygmarker og en Rugmark og et Tjørnegærde imellem, hæ!"

„Katten rev mig; den havde nær kradset begge mine Øjne ud. Se hvor hoven min Snude er, lille Motter."

„Nu falder da Skoven en af Dagene!" haanlo Rævekonen. „En stor stærk Ræv lader sig kyse væk af en sølle tam Musekat! Unger, Unger! kom ud og gør Nar ad jer Far: Hæh, æh, Mikkelbabba, Katte-Mikkel, usle Kryster, Katten bed din Snude, Katten rev dit Skind, sølle Mikkel-babba!"

Og ud mylrede Ræveungerne, alle fire. Ingen af dem kunde snakke rent endnu; men gøre Nar kunde de alligevel, og det til Kant.

„Æf, bæf, Mitte-babba, Tatte-Mitte — Tatte jev din Sue, Mitte-babba, æf, bæf, bæf!“

Da raabte Mikkel vredt: „Det skal Bøndernes Lam og Degnens Høns komme til at undgælde for, om jeg saa sætter min Pels til ved det!“ Og saa sprang han af Sted ned gennem Dalen, saa de gamle Blade raslede om Benene paa ham i den natstille Skov.

Nissen og Katten løb videre.

„Mikkel Ræv er et rædsomt Udyr,“ knurrede Katten. „Alle Ræve burde udryddes.“

„Tihi, saa blev der flere Mus til Kattene,“ lo Nis. „Katten ta'r Mus, Ræven ta'r ogsaa Høns og Lam; lad os sige, det gaar saadan lige o—p op, Mis. Mikkel véd ikke bedre. Mikkel er opdragen til at gaa paa Krigsstien og sige Tand for Tand. Og nu er han sagtens bleven for gammel til at slaa ind paa en skikkelig Næringsvej. Han egner sig ikke til at sidde til Stads i en Vindueskarm og slikke Solskin og spinde.“

„Spar dine Skoser!“ sagde Katten. „Jeg siger igen: Mikkel Ræv er et stort Skarn.“

„Værre er de tobenede Mikkeler, Menneske-Rævene.“

Nu naaede Katten og Nissen Skovbrynet. Uden for laa aaben Mark med Korn under lys Nathimmel. De sprang ud paa en smal Kørevej.

„Hvor fører du mig hen, Nis?“

„Til Mennesker, til Munkegaarden; de Folk er mine særdeles gode Venner baade Vinter og Som-

mer. Men du maa jo kende dem? Munkesønnen har jo saadan et godt Øje til din Husbonds Datter. Og et godt Øje er det bedste ved et Menneske."

„Bare han ogsaa havde det svært godt med Penge! Men han er kun en sølle forgældet Stymper, mener Degnen; han vil hverken eje eller have ham til Svigersøn."

„Hum!" mumlede Nis tankefuld, „hum, hum."

Henne ved Vejknæet stod der en mylrende Stime Maanestraaler, saa mange, saa de fyldte hele Vejen, flød ud over den lille Munkegaards Have, steg helt op over Stuehusets mosgroede Tagside og Mønningen og det hvidkalkede Skorstenshoved.

„God Aften, lille Nissemand," hviskede Maanestraalerne og kærtegnede hans Ansigt; „nu skal vi lyse for dig."

„Hi hi!" lo Nis skælmsk, „det kan I spare jer med mig; jeg tænker ikke paa at gifte mig."

I Maaneskinnet uden for Husgavlen sad Steffen Munk og hans Moder paa en Bænk af afbarkede Egegrene.

De sad og talte dæmpet sammen og saa' saa alvorlige ud begge.

„Saadan har vi set dem sidde en hel Time," hviskede Maanestraalerne til Nis. „Men vi forstaar ikke rigtig, hvad der er i Vejen for dem; vi ser jo bedre end vi hører. Hør du nu efter."

„Lys I nu bare paa dem, det bedste I kan, saa skal jeg nok passe det med Hørelsen."

Nu sagde Sønnen og sukkede dybt derved:

„Det vil blive strængt for mig, Mor, gruelig strængt at faa de Ord over mine Læber."

„Jeg forstaar det saa godt, min Dreng. Men det maa til. Jeg vil gaa den tunge Gang for dig og sige Else vore Tanker. Og jeg skal nok sige hende det paa den mildeste Maade. Lille Else, vil jeg sige, nu er du jo bleven Rigfolks Barn og kan saa let komme op i Højhed og stor Ære derved. Hos os gaar du kun ind til tarvelige Kaar og dagligt Slid og Arbejde. Men vi vil ikke staa dig i Vejen; vi løser dig nu fra dit Løfte og ønsker

kun godt over dig tillige. Du staar fri og kan nu veje og vælge, som det tykkes dig bedst."

De troede, de var ene og uden Ørevidner. Og da sad ikke alene baade Nissen og Katten paa Grøftevolden og hørte paa deres Tale, men ved den gamle Abild tæt bag Grenebænken var èn standset for at lytte. Og hun hørte og forstod langt bedre end baade Nissen og Katten; for hun var et Menneske med et ærlig varmt og trofast Hjærte.

„Men Steffen — men Mor, hvad er det dog for Snak I fører!" sagde hun højt og traadte frem.

Steffen og hans Mor blev lige saa overraskede, som om de pludselig havde set Nissen og Katten springe frem og slaa Kuldbøtter hen ad Havegangen.

„Else! — Men kære Barn!" brød de ud paa èn Gang.

Da sad Else allerede midt imellem dem paa Bænken og lagde en Arm kærligt om Nakken paa hver af dem.

„Saadan maa I ikke tale," sagde hun og baade lo og græd. „Her er min Plads. Den skal intet i Verden faa mig til at vige; der komme saa, hvad der vil! . . . Aa, vi har haft saadan en sørgelig Aften! Far kom med saa haarde og krænkende Ord. Saa maatte jeg gaa min Vej. Jeg sviger ikke, Steffen, det kan du stole trygt paa."

„Lille Else . . . lille Else," sagde han saa stille og strøg hendes Haand — det lød som han bad hende om Tilgivelse.

Men den gamle Kone sagde: „Kære Barnlill', Penge og Rigdoms Glans har alle Dage haft stor Magt over Menneskers Sind. Du har nu valgt at give Hjærtet højeste Ret og Magt. Det samme gjorde jeg i min Ungdom og har aldrig fortrudt det. Tak, saa hjærtens Tak og velkommen, lille Else!“ — hun tog Pigen varmt ind til sig og kyssede hende baade paa Pande og Mund. „Min kære, kære Datter.“

„Aa, jeg er saa glad, rigtig saa inderlig glad!“ sukkede den brave, unge Munk halvhøjt og saa blødt, som var han lige ved at græde af Glæde. „Else, du er en tapper Pige! Jeg skal ogsaa blive dig en knagende dygtig Mand. Vi skal blive saa lykkeligt et Par, vi to, saa alle Folk skal se sig glade paa os, Else.“

„Gud give Lykke og Velsignelse!“ sagde den gamle Munkekone med sin rolige, milde Stemme. „Lad os altid bede det. Og aldrig glemme at takke ham.“

Maanen stod klar over Skovkammen og saa' det bløde Udtryk i deres Ansigter. Nissen og Katten sad i Hegnskyggen paa Grøftevolden tæt ved dem og hørte deres Tale.

„Menneskene er nogle underlige Skabninger,“ mumlede Nis. „Somme Tider kan ingen blive klog paa dem.“

„Kvinderne er de bedste af hele Racen,“ sagde Katten. „De har det saa rart med Hjærte og Gavmildhed. Det vil sige, der gives jo Undtagelser.

Nogle af dem er saa rædsomme til at sparke og skælde ud. Den gamle Kone her ser saa rar ud; jeg tror jeg gaar hen og stryger mig mod hendes Ben og bér om en Taar sød Mælk. Hvor jeg vil vække Forbavselse!"

„Gør du det, Hr. Flødeskæg," sagde Nis. „Jeg skal ogsaa skynde mig at udpønse nogle Spilopper, ellers falder Livets Lystighed rent sammen i Staver. — Du véd, hvor du altid kan træffe mig, naar jeg ikke er ude paa Farten."

Saa sprang Katten ud i Maaneskinnet og skred med Værdighed og Halen lige i Vejret hen til Munkefolkene.

Ja, eja, der blev rigtignok Liv og Forbavselse.

„Men kæreste Venner, det er jo virkelig Højærværdigheden!" brød Else ud. Og saa blev der Spørgen og Gætten. Pigen fortalte i Hast om Kattens og Madam Herrevads Krig. Hvordan i Alverden havde Katten, det søde Dyr, dog hittet helt herud? Den var borte, længe før Else gik hjemme fra. „Men at tænke sig, at den saa gaar herud, kommer netop her!"

„Den har luret dig af, du havde Vane til at komme her, Else," smaalo Kæresten — nu kunde han le. „Den Kat har hverken Mester eller Mage i Klogskab. Se bare, hvor den staar og svinger med Halen og lurer paa os. I kan stole paa, den forstaar hvert evige Ord, vi siger."

„Mja," sagde Katten — eller ogsaa var det „mjav" — men det lød aldeles som ja.

Gamle Birgitte Munkekone maatte slaa sine Hænder sammen i storlig Undren. „Lille Børn, det er i Sandhed rent mærkværdigt med det Dyr!“

Vist var det saa. Og det burde den gode Munkekone husket paa næste Formiddag. Da gik hun og snakkede halv højt for sig selv i Højærværdighedens Paahør: Nu lidt hen paa Eftermiddagen vilde hun tage sine kønne Klæder paa, putte den rare Kat i en Hankekurv og bære ham tilbage til hans Hjemsted. Saa blev der nok god Lejlighed til at tale nogle venlige Ord med Elses Mor og Far med det samme.

Men da Tiden kom, og Munkekonen nærmede sig med Hankekurven og lokkende Ord, rejste Højærværdigheden sig til sin fulde Højde og stirrede truende paa hende — den saa ligefrem vild ud af Øjnene.

„Du husker nok ikke paa, hvem jeg er, min gode Kone. Lad vær' med de Kunster. Det er under min Værdighed at lukkes ned i din gamle Hankekurv. Gaar du til Haandgribeligheder, bliver det værst for dig selv.“

Dermed sprang Katten ud ad det aabne Vindue og gik ind i Skoven. Og dér stod saa Munkekonen i sine kønne Klæder og kaldte og lokkede og var helt grædefærdig af Bedrøvelse.

I tre samfulde Dage lod Katten sig ikke til Syne i Munkeboet. Men saa en Morgenstund gav Smaafuglene sig med ét til at kalde højt paa den

gamle Kone, først Solsorterne ude i Haven, saa Svalerne og Graaspurvene omme i den lille Baggaard uden for Bryggerset:

„Gitte, Gitte, kom hid, kom hid! Katten er her. Skynd dig! Han lister om og vil stjæle vore Børn."

Gamle Birgitte forstod straks Fuglenes Nødraab — det forstaar alle saadanne godhjærtede Kvinder som Munkekonen. Hun skyndte sig ud. Jo, dér gik Katten og luskede paa Taget og svingede lystent med Halen. Svalerne fløj om og hug ned efter den og raabte: „Filister! Filister!" Spurvene sad oppe paa Skorstenspiben og snærrede: „Din Tyv, Tyv, Tyv! Din Erkekæltring!"

„Hver er Tyv i sin Næring, som Menneskene siger," grinte Katten.

„Mus, Mus, Mus," kaldte Konen, „kom, lille Mis. Du gaar og lærer af Mikkel Ræv, til du bliver et Skarn som han. Kom ned, lille Mis, saa skal du faa sød Morgenmælk." Hun travede ind og kom tilbage med en hel Tallerkenfuld.

Katten sad og lurede ned. „Sæt Mælken uden for Døren og gaa saa af Vejen."

„Der er ikke andet for, vi maa se at overvinde ham med det gode," sagde Munkekonen og gik ind.

Og hen paa Eftermiddagen, just som Børnene mylrede støjende af Skole, kom hun listende ind i Degnens smukke Dagligstue med et ængsteligt bankende Hjærte og en køn, mørkeblaa Hvergarnskjole paa.

„Men —!“ mumlede Degnekonen, hun rejste sig overrasket og halvt forskrækket fra Stolen ved Vinduet. For der var jo virkelig et stort Men ved det Besøg. Det forstod ogsaa Munkekonen tydeligt nok. Derfor skyndte hun sig at bringe Hilsen fra Katten Højærværdigheden. Og da maatte Fru Jespersen baade slaa Hænderne sammen og smile fornøjet.

„Hvad for noget! Men fortæl — aa sid dog ned, Birgitte, værsgod — nej, sid her hen!“

Og nu blev der fortalt og spurgt og snakket og hvisket sammen mellem de to Mødre. Og det gik altsammen meget godt for saa vidt.

Men det brede var tilbage. Manden i Huset lod sig ikke til Syne i Stuen. Han blev ved at sidde inde i Skolen, som om han øvede sig i at sidde efter. Baade en og to Gange listede hans Kone ind i hans Værelse og satte Øjet til Kigruden — for Lærer Jespersen havde en nyttig, rund lille Kigrude i Døren ind til Skolestuen —, men Manden sad stadig haardnakket fast paa Katederstolen derinde og raslede stærkt med nogle store Blade, imellem som han læste i dem.

Tredje Gang gik hun ikke til Kigruden, men da lukkede hun Døren sagte op og gik ind til Manden og bragte ham den glædelige Nyhed om den genfundne Højærværdighed.

„Hum,“ brummede han ligegyldigt — han saa ikke en Gang op fra Bladet — „jeg har sandelig vigtigere Ting at tænke paa end paa bortløbne

Huskatte. Tjen mig endelig i at faa den sleske Munkemadam paa Døren lidt snart! Jeg kender ikke de Folk.“ Og saa knitrede og raslede Bladet i Luften: Ratsj — ritsj — brist — væk! — og flagrede, som det vilde vifte Munkekonen langt ud af Huset. Og derpaa føjede han til:

„Menneskenes Børn er snedige, lille Mor. Hvem véd, muligvis har de Folk lokket Katten til sig i Haab om at kunne indsmigre sig her.“

„Nej hør — men Jespersen dog!“ Lille Mor saa helt bedrøvet paa ham; saa vendte hun sig med et stille Suk og gik ud af Skolestuen.

Ritsj — ratsj — brist — bort! støjede Bladet halvt forbitret op.

„Jespersen har saa travlt i disse Dage, Birgitte Munk. Der kommer saa mange Skrivelser til ham med alle Haande Tilbud og Opfordringer fra ansete Mænd. Nogle foreslaar ham at overtage en Folkehøjskole. Andre ønsker, han vilde træde ind i Politiken, blive Rigsdagsmand.

Jah, der kommer saa meget, man ikke havde ventet.“

„Ak ja . . . saa meget, en ikke havde ventet,“ sukkede Munkekonen sagte.

Og knap var Ordene talt, før der kommer noget, ingen af de to Kvinder havde ventet. En prægtig ræverød Hest, højbenet som en ren Syvmilsspringer, kommer i strygende Stræktrav hen ad Vejen med en smuk, let Fjedervogn, saa Støvet staar i Skyer efter Vognen. Og Køretøjet

svinger ind i Skolegaarden, saa Gaardsrummets Perlegrus syder og knaser under Hjulene. Et Fløjt og et „Hov, Fuks!“ saa standser Køretøjet uden for Døren. Jespersen forlader skyndsomt sine Blade og kommer ud til Vognen.

„God Dag, Hr. Jespersen! God Dag, god Dag!“ hilser Gæsterne.

„God Dag, Hr. Justitsraad! God Dag, Hr. Redaktør. Velkommen!“ hilser Hr. Jespersen smilende. — „Aa Mor, lille Mor!“ kalder han i Hast ind ad det aabne Vindue. „Lad Pigen løbe ud i Toften og kalde Diderik ind at spænde fra, skyndsomst.“

Og lille Mor skynder sig, og Pigen skynder sig, begge det snareste de kan. Der bliver en Uro og et Røre, saa Hanen forskrækket skingrer „Fly, fly!“ og løber ud af Gaarden med Hønsene, som staar deres Liv nu i Vove. For Gæsterne i Vognen, gamle Prokurator Abraham Meyer-Renard og hans Brodersøn, Redaktøren Morits Meyer-Renard, er to af Købstadens mægtigste Mænd, to af Egnens indflydelsesrigeste. De gæster i Dag Skolen for første Gang. Saa de har vigtigt Ærinde, kan man tro.

„Helvedes varmt, pyh!“ mumler Prokuratoren. Cigarstumpen vipper i hans tandløse Mund.

„Temmelig varmt, ja, Hr. Justitsraad.“

„Henrivende Vejr, sgu!“ siger Redaktøren.

„Henrivende for Resten, ja. — Aa, maa jeg, Hr. Justitsraad,“ — Vognlæderet knappes op i en Fart.

„Tillad jeg støtter Justitsraaden med en Haand,“ — for gamle Meyer-Renard styltrer lidt skrøbeligt paa Benene.

„Støtte for Støtte. Tak.“

Under alt dette glider den lille gamle Munkekone ud af Skolens Bryggersdør og bort, uden at nogen lægger Mærke til det. Hun glider bort som en lille Skilling, man taber uden at vide af det og uden at savne den.

I Aftningen, da ogsaa Meyer-Renarderne er borte, vandrer Jespersen med sin Pibe ene og tankefuld om i Haven. Han puffer Røgen ud med Svup og smiler fornøjet, tænker halv højt nu og da . . .

Som han sagde, Justitsraaden: Har man Penge, bør man ogsaa vinde Indflydelse og Ære. Det er saa selvfølgeligt, som Virkning følger Aarsag, som at man drikker, naar man tørster. De er endnu en Mand i den kraftige Alder, dertil agtværdig, med Talegaver og statelig af Person, kort sagt en Kandidat, vort Parti i enhver Henseende kan være bekendt at vælge til at varetage vore Interesser paa Tinge — —

Aftenskumringen sænker sig over Degnens Have. Jespersen gaar der endnu. Han gaar og smaanynner i stolte Drømme.

Saa kommer der en Mand og standser paa Vejen uden for Haven, rømmer sig og siger saa halvt hviskende ind over Gærdet:

„Er det Dem, Jespersen? . . . God Aften . . .

Med Forlov at spørge, hvad Svar gav De saa de to Mænd?"

„Jeg vil ingenlunde vise Hæderen og Æren fra mig, Morten Eriksen."

„Saa kan jeg fortælle Dem en sær Nyhed: De faar sikkert nok en Modkandidat i Steffen Munk. I Eftermiddag kom der fire stabile Mænd henne fra Herredet kørende derind. Knap efter gik der Hentebud til Deres Datter, Jomfru Else. Jeg anede nok, de kom der for Rigsdagsvalgets Skyld, og nys har jeg hørt med mine egne Øren, de fire stabile Mænd er ikke kørt forgæves."

„Men . . . hvad er det dog De staar og siger, Morten Eriksen!"

„Det er hverken Løgn eller Opdigt. Jeg kan ogsaa fortælle Dem, det er Deres Datter, som slog Hovedet paa Sømmet . . . Der maa passes paa og virkes nu. Saa har jeg den visse Tro, at de Stemmer, han faar her fra hans Fødeby, de kan skrives paa en bitte Stump Papir."

„Aa kom her ind i Haven, Morten Eriksen," vinker Jespersen. „Her forstyrrer ingen os."

Unge Meyer-Renard og Jespersen var gaaet ud over Markerne for ret at kunne tale sammen under fire Øjne.

Nu sad de paa en afbarket Egestamme tæt ved Kæmpehøjen inde i den skjulende Skov.

„Af det, jeg nu har haft den Ære at udvikle for Dem, bedste Hr. Jespersen, vil De forstaa, at Stemningen blandt en Mængde Bønder ud over Herredet er denne: de vil helst ha'e en yngre Bonde, en af deres egen Stand, siger de. Der er allerede Lærere nok paa Rigsdagen, paastaar de. Altsaa der er Fare, forstaar De, virkelig Fare for, De kan falde. Det maa ikke ske — i Deres Alder har man aldeles ikke Raad til at ofre ret mange Treaar, før man naar frem.

Altsaa: vi maa gøre et kraftigt Modtræk, saa Hr. Munk bevæges til at trække sig tilbage."

„Det gør han ikke, Hr. Redaktør. Jeg kender min Datters Vilje og Egensind."

„Saa maa vi tvinge ham til det. Gøre ham umulig. I det politiske Skakspil gælder intet Brorskab."

„Gøre ham umulig, siger De?"

„Ja, eller fremkalde Vaklen og Forvirring i Mod-

partiets Lejr. Det staar i vor Magt — rettere sagt i min Onkels Magt — at gøre det. Hr. Steffen Munks Pengeaffærer staar kun paa ret vaklende Fod. Og ved en lille snild Manøvre vil man let kunne bringe ham i truende Nærhed af en Fallit. Saa faar han andet at tænke paa end at søge Rigsdagsvalg. Og saa er Sejren os vis.“

„Hans Tilhængere kan jo let hjælpe ham over Forlegenheden, hvad saa?“

„Det gør de ikke, kære, vær bare rolig for det. Penge er et udmærket Middel ogsaa til at tage Pippet fra Folk. Kommer det ud — og det kan jo let ske — at Munken hænger ved Klørene, svæver paa Fallittens Rand, saa skal De se, hvor Mandefaldet og Frafaldet om ham bliver stort, uhyre. Man har vel hørt, at en politisk Slyngel har formaaet at samle Stemmer paa sig, men man har aldrig hørt, aldrig nogen Sinde, at Folk har stemt paa en Person, der var aabenbar Fallitkandidat. Saa stor er Pengenes Magt. Og det Magtmiddel har vi paa Haand, Gudskelov.“

„Ja, men ... Hr. Meyer-Renard ... hvad kalder ... hvad kalder man vel dette ... denne Anvendelse —?“

„Man kalder det politisk Vaabenkunst, snild Taktik. Husk paa, Politik er Krig, Hr. Jespersen, *er* nu engang Krig. Ublodig, men ellers —. Et politisk Partis Kamp maa stadig tage Sigte paa at svække Modstanderen, overliste ham, overmande ham ved alle mulige Midler. Og i Krig helliger

Øjemedet Midlet. Det er nu engang tilladt at øge Løvehuden med Rævebælgen."

„Ærlig talt, Hr. Meyer-Renard, jeg ynder ikke slig Fremgangsmaade ... De maa give mig lidt Tid til at overveje den Sag."

„Værsgod. Men Tiden er yderst kostbar for os, Hr. Jespersen. Jeg kan kun tilstaa Dem en Times Betænkningstid. De kan saa bringe mig Deres endelige Svar ovre hos Morten Eriksen. Altsaa paa godt Gensyn om en Time! Kan De ikke overvinde Deres Skrupler, maa vi jo se os om efter en anden Kandidat."

Meyer-Renard fjernede sig nogle Skridt, vendte sig saa og slog ud med Haanden.

„Husk paa, at Skaktrækket, jeg har talt om, vil foregaa saa snildt, saa ikke en Kat fatter Mistanke til Dem. Det skal Onkel nok sørge for. Glem saa heller ikke at tænke paa, bliver De ikke valgt nu, kommer De sandsynligvis aldrig ind paa Rigsdagen."

Redaktør Meyer-Renard gik bort gennem Skoven.

Kandidat Jespersen satte sig til at overveje.

Han sad der i en pinende Vaade, stakkels Mand.

For det kom til ham, som det var hvisket i hans Øre: Du kunde løse Knuden paa den læmpeligste Maade. Gaa ud til Munkegaarden og sig Steffen Munk aabent og ærligt: Jeg kommer for at tale mig til rette med dig i Venlighed; jeg giver mit fulde Samtykke til dit og Elses Ægteskab, og hun skal ingenlunde flytte i Gaarde hos dig med helt

tomme Hænder. Men det maa ske paa det Vilkaar, at du træder til Side og ikke hindrer mit Valg til Rigsdagen.

Men saa hviskedes der til ham fra en anden Side: Nej, du bør være for stolt til at bøje dig saa dybt og halvvejs gaa Tiggergang til din Datter og hendes Kæreste. De har sikkert vidst, dit Valg var paa Tale. De har aabenbart handlet, som de har, bare paa Trods. Lad dem kun nu prøve Følgerne, tage Skade for Hjemgæld, de stive og trodssige Nakker.

Men Midlet, Midlet — det er nu alligevel ikke fuldt hæderligt. Det er lumsk og listigt Snyderi. Dine Vælgeres Hurraraab vil skurre i dit Øre, naar du træder frem for at takke.

Politik er nu engang ikke anderledes. Politik er Krig. Der er det fuldt forsvarligt at øge Løvehuden med Rævebælgen. Enten skal man tærske med eller holde sig borte fra Laden . . .

Hr. Jespersen løftede Hovedet. Der var noget, der puslede i Græsset oppe paa Højen.

„Hvad, drømmer jeg — der sidder jo sandelig min Kat „Højærværdigheden“!“

Ja, der sad virkelig Højærværdigheden. Oppe paa Stenen sad den, med Halen snoet om Poterne og saa skraat ned paa Hr. Jespersen. — God Dag, Plejefar!

Han blev saa sær til Mode ved det Møde, baade glad og bedrøvet. Og det faldt ham af Munden i dæmpet Sukken:

„Jah, sidst du sad og spandt paa min Skulder, lille Højærværdighed, var jeg sandelig en mere tilfreds og lykkeligere Mand end nu ... Det er, som alskens Uro og Misnøje og Bekymringer rykkede ind under mit Tag, den Dag du forlod os og løb til Skovs."

Og hvad der kan hænde!

Aldrig nogen Sinde har en klog og fornuftig Mand været nærmere ved at øve en dum Streg end Lærer Jespersen nu. Ikke saameget det, at han pludselig gav sig til at spille rent barnagtigt med Fingrene og kalde og lokke ad Katten med indsmigrende Halsstemme — „Mis, Mis, Mis, kom, lille Mis, kom, kom, lille Højærværdighed!" Nej, ikke just det; men han lovede sig selv i samme Stund, at kunde det saa sandt lykkes ham at fange Katten, vilde han lige straks bære Højærværdigheden i Triumf til sit Hjem og sende Bud efter sin Datter og hendes Kæreste.

Og Katten — Katten lod virkelig stærkt fristet til at komme ham i Møde. Den rejste sig og strakte sig, først det ene Bagben, saa det andet, stak Halen i Vejret, lagde Hovedet paa Siden og mjavede. „Aa ja-a, saamænd, kære Plejefar. Jeg er kun lidt bange for, Madam Herrens Vejr vil komme igen og lave Fest og sætte Huset paa den anden Ende."

Og Jespersen maa uden Tvivl have fattet Kattens Tale i det Øjeblik, for han sagde:

„Kom du kun, lille Mis. Madam Herrens Vejr

skal aldrig tiere komme til at sparke dig eller træde dig for nær."

Han nærmer sig varsomt, stadig lokkende med blide Ord og indsmigrende Halsstemme — „Missepus, Misse, Misse" — og nu strækker han Haanden frem for at stryge Katten paa Ryggen.

Da kommer der to Skovskader flyvende forbi i vild Flugt, den ene i Halen paa den anden, og de skraaler op, højt, og saa gennemtrængende, som Skader kan raabe i Skov:

„Ræv, Ræv! Der er Ræven, Ræven!"

Saadan lød det nu ikke for Jespersens Øren; men saadan forstod Katten det, og — hvist! bort smutter den i samme Øjeblik, ned af Stenen og forsvinder, uden at han øjner eller aner, hvor i Alverden Katten blev af.

„Føj for en Ulykke — de forbistrede Skræbehalse!" støder han frem; for han blev saa ærgerlig.

Saa hører han det pusle i Buskene bag sig, og Redaktørens Hoved, Meyer-Renards asiatisk sorte Hoved under den hvidgule Panamahat kommer til Syne — aa, de dumme Skader, det er ham, de har hørt pusle i Buskene.

„Jeg synes, De taler højt med Dem selv, Hr. Jespersen! Glæd Dem, saa bliver De jo en ældgammel Mand," smaaler Hr. Meyer-Renard. „Ja, undskyld, Timen er længst omme, Hr. Jespersen."

„Nej virkelig, er den virkelig — aa, undskyld!" Jespersen gaar ned af Højen, og da han kommer ned til Meyer-Renard, staar Morten Eriksen ved hans Side.

„De har altsaa besluttet, Hr. Jespersen?"

Inden Jespersen faar Munden op til Svar, lægger Morten Eriksen et venligt Smil paa sit Aasyn og en overtalende Haand paa hans Skulder og siger indtrængende:

„Bedste Jespersen, De maa og bør overvinde de altfor ømfindtlige Skrupler. Vær nu den verdenskloge og standhaftige Mand, vi kender Dem som, og staa nu ved Deres givne Ord som den fuldtud ærekære Mand og Personlighed, De er! Vi kan ikke undvære Dem. Følg nu med os!"

Og da nikkede Jespersen bestemt og fulgte med.

Der lystes til Ægteskab tredje og sidste Gang for Ungkarl Steffen Munk og Jomfru Else Jespersen, begge af Landsbyen.

Og saa bødes der ind til Bryllup paa Munkegaarden til Søndagen efter. Bud til hver og hver i Landsbyen, der stod i Frænde- og Venneforhold, og hver og hver, som stod i Gildeslav til Munkegaardsfolkene.

Og hele Landsbyen fra Ende til anden stod i en stor Hvisken og Tvisten og Spænding: Mon Degnens vilde komme der? Somme mente nej, andre mente ja. Han gør det ikke! — Jo, han kan ikke godt være bekendt at blive derfra.

Saadan sagde ogsaa den lille, blide Degnekone.

„Kære Fa'r," sagde hun bønlig, „vi bør jo gaa derud. Vi kan ikke forsvare andet. Else er jo dog vort Barn."

„Jeg gør det ikke," svarede kære Far stejlt. „Du forestiller dig ikke, hvad det vil føre til. Der vil blive holdt Taler, og Talerne kan ikke undgaa at røre ved Politiken, — straks har vi saa Debatten i lys Lue. Et Bryllup, fuldt af Trætte og Skænderi, hvilken Uhygge, hvilken forfærdelig

Uhygge!" sagde han, som sandt var. „Nej, det er klogest, vi bliver derfra, alene af den Grund, lille Mor."

Lille Mor var lige ved at græde, saa ondt gjorde det hende.

„Jeg forstaar ikke, der behøver at røres eller hentydes til Politik. Jeg vil gaa til Else og Steffen og bede dem gøre deres til, det forhindres. Jeg vil gaa om til alle paa vor Side og bede dem indstændig om det samme."

„Du er en Kvinde, og du pjanker," svarede han, og det lød vredt. „Sindene er nu en Gang altfor ophidsede til, at politiske Hentydninger *kan* holdes ude. Nej, nej, jeg sætter ikke min Fod i det Bryllup. Og jeg har allerede formaaet en af mine Kolleger til at forrette min Tjeneste i Kirken."

„Men ser du da ikke, det kan føre til, at mange andre Folk ogsaa bliver helt borte?"

„Jeg skal sandelig ikke sørge, om saa sker; tvært imod!" lo han.

Da rejste lille Mor sig til sin fulde Højde og sagde, mens Taarerne løb saa stride over Kind, saa den ene kunde knap bie den anden:

„Edmund, Edmund da! Det er jo Had og ondt. Gud forlad dig det! ... Ja, ja, gør du, som du tykkes, du kan forsvare for din Samvittighed. Saa gaar jeg ene derud."

„Det skulde du ikke, lille Mor ... Det skulde du ikke ... Det skulde du ikke ... Nej, du skulde ikke vove at byde mig Trods ... Jeg forbyder dig

at gaa!“ — han var bleg og vred, saa hans Hænder dirrede.

„Jeg gør det ikke af Trods mod dig, Edmund. Jeg gør det af Kærlighed til mit Barn ... For Guds Alter har jeg lovet at være dig en tro og lydig Hustru; men jeg har ikke lovet at være dig lydig i noget, der er Uret og Synd. Og dette her kalder jeg Synd.“

Vinden maa have løbet om til Folk med nogle Stumper af deres Samtale — for der stod nok baade et Vindu aabent og en Dør paa Klem i Stuen, hvor de to sad —, Vinden løber jo om med saa meget imellem Gry og Kvæld, og helst ikke det bedste.

Inden Aften hviskedes der ivrigt og med tilbørlige Forsikringer rundt om i Huse og Gaarde: Nu var det afgjort — Degnen gik ikke med til Brylluppet. Hun vilde nok, men han havde svoret paa, han gik ikke med til at hædre nogen politisk Modstander, aldrig i Verden!

Han var en haard Negl. Rigtig en Knop. Ret en politisk Kærnekarl ud af Vælten, Jespersen.

Og Dagen efter kom Vinden løbende til Bys med et sælsomt Rygte. Folk gøs og blev helt stumme af Forbavselse, at sige lige straks de hørte det; ikke bagefter. Det skulde være ravpinende galt fat med Steffen Munks Pengesager. Han sad nok langt dybere i Gæld end nogen anede. Juni-Renterne var nok ikke betalt endnu. Købmændene havde nok vægret sig ved at give ham Dække-

tøj og Varer paa Borg til Brylluppet. Nu ravede og ramlede nok det hele sammen... Nej, Pokker skulde da gaa med til saadan et Bryllup. Sidde til Bords i Munkereden og hugges med Smal-Hans og Slunkentarm og Tørhals om hver Mundfuld Mad, nej!

Jah, Steffen kunde sige: havde han aldrig været Munk før, saa var han det nu for Alvor.

Det blev et mærkeligt Bryllup. Det mærkeligste Bryllup i Mands Minde. Ogsaa for den Tings Skyld, at der Natten til Bryllupsdagen sprang en hel Storm op af Nordvest — rent paa tværs af Aarsens Tid og rimelige Skik — og blev ved at tude og ruske til langt over Middag.

Himmel og Jord er sat i Bevægelse og Elementerne raser, sagde den lille, puklede Just Skrædder. Han laa og kravlede om paa sin Husmønning for at stikke en Stump Flag ud til Hæder for Brudeparret. Men pludselig slog et Vindstød stærkt til den bitte Knold, saa han tabte alt Fæste og trimlede ned over Tagsiden og raabte: Nu skal du se — nej, nu skal du bare se Køjt!

Held og Himlens Beskærmelse var det nu, at Just Skrædders stærke Kone og den lille Stak gammelt Halm netop stod, hvor han dumpede ned, da Taget slap ham. De tog ham godt, Stakken blødt, Konen lidt haardhændet. Dit halvstjampede lille Norkel! Hvad om du nu havde brækket din Hals, lille Just! — Flaget skal ud lige godt! sva-

rede Just. Saa kom det ud af Uglehullet i Fjællegavlen.

Det blev saanær det eneste Flag i hele Landsbyen. Og Gæsterne i Bryllupsgaarden var ogsaa snart talt. De nitten af hver Snes maatte nødvendig blive hjemme for at holde paa deres Huse i den rivende, ruskende Blæst.

Den lille Skolekone stred sig hjemmefra i Morgenstunden, højtidsklædt men med tungt Hjærte, stred sig rigtig tappert igennem det vilde Vejr, skønt det ruskede og sled forskrækkeligt i hendes kønne Klæder undervejs, saa hun somtid knap havde Fødderne ved Jorden. Men til sit Barns Bryllup vilde og maatte hun, og et Moderhjærtes Vilje ejer store, vidunderlige Kræfter. Gennemrusket og halvt fra Aande naaede hun omsider Munkegaarden.

Else var kommen allerede. Hun løb hende i Møde ude i Gaarden og tog Armene saa kærligt om hende, som en Datter kan omfavne sin Moder.

„Velkommen og Tak, lille Mor, min ejegode, kære Mor! Gud velsigne dig!"

Saa stod ogsaa Steffen der. „Ja, saa hjærtelig velkommen og Tak, Mor!"

„Gud velsigne jer begge!" sagde lille Mor saa ærlig hjærtevarmt, som kun en Moder kan udsige det. Og hun var rigtig et tappert lille Menneske i denne Stund til at holde Graaden nede.

De skyndte sig nu at føre hende ind.

Hvordan . . . hvordan det ellers stod til? spurgte hun lidt sagte.

„Det stormer jo, lille Mor,“ svarede Else — hun var saa mærkelig rolig og rank og kunde smile mildt; Steffen derimod saa alvorligere og mere tynget ud, end det sømmer sig en Brudgom paa hans store Dag. Hun var afgjort den stærkeste af de to. — „Ja, det stormer Mor. Renseværket er i Gang. Avnerne og de svange Korn gaar fra. — Læs Brevet for Mor, Steffen . . . Jo. Mor bør vide alt, du. Hun er jo vor Kærne-Ven. Kærne helt igennem. — Lad mig saa, Steffen. — Det kom i Gaar, Mor.“

Vornedskel 13. Septbr.

Gode Steffen Munk!

Man har overdraget mig det meget beklagelige Hverv at underrette dig om, at de i Modpartiets Blade fremkomne og blandt Folk omløbende uhyggelige Rygter om din vanskelige finansielle Stilling, som du ikke har gjort mindste Skridt til at nedslaa, at de har voldt forfærdelig stor Skade og Forvirring blandt dine mange Venner og Meningsfæller her rundt om paa Egnen, og som Følge deraf vil vi have uhyre vanskeligt ved at sætte dit Valg igennem, hvorfor jeg herved paa det indstændigste maa anmode dig om at trække dig tilbage.

Med særdeles Agtelse og Venskab

Toke Mommesen.

— Saa kørte Brudetoget til Kirke — en halv Snes Mennesker paa to Vogne, det var hele Toget. Ogsaa begge Spillemændene udeblev, naturligvis

alene for Blæstens og deres Huses Skyld. I deres Sted gjorde Stormen Musik med Fløjte og Tromme, saa det baade peb og durede.

Ja det blev et mærkværdigt Bryllup. Paa et hængende Haar var der nær hverken bleven Brudevielse saa lidt som Gudstjeneste i Kirken. For Aftenen forud ramtes Præsten i Landsbyen brat af et stærkt Ildebefindende og maatte ty til Sengs — Sygdom er jo Hvermands Herre. Men saa i samme Stund hændte det — baade Brudeparret og lille Mor kaldte det en stor Himlens Lykke — at just som Præsten var ved at blive syg, kom der vandrende en halvfremmed Gæst til Præstegaarden, en smal og lidt blegnæbbet ung Mand, præstelært men uden Embede. Og han tilbød villig at træde i Præstens Sted.

Endda havde det nær glippet alligevel. For han var en hel Ynk og Usømmelighed at se paa, den smalle, unge Mand, saa græsselig tyndt som han fyldte i den store, brede Sognepræsts Kjole og Krave.

Saa maatte han jo træde i Tjeneste uden Ornat. — Hvad havde dog heller slige udvortes Ting at sige, bare Smaatterier! sagde han og smilte. Ja, det sagde han virkelig. Sognepræsten var ogsaa nær sprungen af Sengen ved det, saa haardt mavesyg Mand han end laa der.

„Kære Kone,“ hviskede han, „aa jeg er saa mat! Du bør gaa i Kirke, kære Barn. Og hør endelig godt efter; jeg frygter skam for, han kommer mig med Kætterier i min Kirke.“

Den fremmede Præst var en Ordets Fører af Guds Naade. Han talte som den, der har Aandens Myndighed og ejer et stort Hjærtes varme Kærlighed til Mennesker. Talte som den, der har prøvet Møje og Modgang og trange Kaar og ser paa Verden og Menneskers Færd med klare Øjne, kloge, milde Øjne.

Gennem de faa Ting, man i Præstegaarden havde fortalt ham om Brudeparret, skønnede og forstod han saa meget, altsammen.

Han talte:

„. . . Saa tro kun trygt paa dette, Else og Steffen Munk, at saa vist som Gud i Himlen er Alraaderen og Kærlighedens evige Kilde, er han ogsaa vor ejegode Fader, som elsker sine Børn med en Trofasthed uden Lige. Vov kun at stole paa, han ser glad til jer, fordi I er trofaste i jer Kærlighed og byder alt det Trods, der vil skille jer ad. Ingen og intet kan skille jer ad, naar I vil holde sammen, intet, ret talt ikke en Gang Døden.

Kære Brud og Brudgom! det stormer og bruser paa jer Bryllupsdag, og kan hænde det bliver langtfra den eneste Gang, der times jer Storm og Modgang i jert Liv; thi Jordelivet har alle Dage været idel Omskiftelse og Utryghed. Men Gud vor Fader er mægtigere end Alverdens Storme, og naar I holder trofast sammen som ærlige brave Venner, i Bøn og Tro, i fuld Fortrøstning til hans Almagt og Kærlighed, saa kan I være vis paa, Lykken med Freden og Glæden vil ikke gaa jert Hjem forbi.

Thi Lykken kommer fra Gud; Lykken er Himlens Gave.

Der er mange, der mener: Lykken er med èt Ord Penge. Penge bringer sin Mand Ære og Anseelse, Magt og megen Herlighed. Med Penge kan man klare alt.

Mon det? Nej, jeg tror for vist, det er en lige saa daarlig som sørgelig Vildfarelse. Ærligt fortjente Penge kan være gode Hjælpere herneden; men der er noget, ingen Penge mægter at give eller skaffe os, og det er det, vi Mennesker inderst og dybest længes efter, det, hvorom hele Livet drejer sig: Hjærtensglæde. Først naar jeg er glad af Hjærtet, er jeg fri for den knugende Frygt, fri for den tyngende Angst, og da kan jeg synge. Men Hjærtensglæden hamrer en Menneskesjæl aldrig ud af Jordens Bjærge eller henter den op af Jordens Floder. Kunde man naa den ad den Vej, saa maatte jo alle dem, der ejer de store fyldte Skatkamre, se ud og te sig som de mest tilfredse, de lykkeligste og gladeste Mennesker i Verden. Men saadan er det jo ikke i Virkeligheden. Langt fra. Et Menneske kan have fuldt op af Alverdens Rigdom og Herlighed, endda kan der hvile en knugende Frygt, en Angstens Tyngsel paa hans Hjærte. I hver ærlig Alvorsstund, han har, vil det sukke i hans Hjærte: du er ikke lykkelig, ikke glad; du skal en Gang gaa bort fra Herligheden og Rigdommen, du har samlet paa, og intet af den kan følge dig, slet intet!

Livet er Guds Gave, Lykken er det samme. Og Glæden, som virkelig vinder og varer og lever, den er kommen fra Gud, fra Himmel til Jord under Englesang med det jordisk fattige Barn i Bethlehem, Fredens Lys i Verdens Nat og vor Frelser fra Synden, Synden, som er al Frygts og alle Sorgers Kilde. Og Markens Hyrder, de Fattigmænd, de søgte og fandt ham og blev hjærtensglade Mennesker derved. Og der er saavist intet andet Lys, ingen anden Vej, der leder Mennesker til Freden og Glæden. Alle Verdens Dage vil det Ord staa fast, hans Ord: „Jeg er Vejen og Sandheden og Livet."

Kære Else og Steffen Munk. Se nu vil jeg saa hjærtelig ønske, I maa faa Held som Mod til at leve et kønt og dygtigt Menneskeliv, vandre og virke sammen i mange Aar til Velsignelse og Opmuntring. Og, først og sidst, aldrig glemme, hvorledes Hyrderne fandt Hjærtensglæden. Og saa Gud i Vold!" . . .

Præsten havde talt. Folk gik langsomt ud af Kirken. Somme havde røde Øjne.

Nu kom Sognefogdens Kone til Orde, og hun havde altid overordentlig meget at sige i Landsbyen. Hun havde i Dag stridt sig til Kirke gennem Blæsten af pur Nysgerrighed; det samme havde to Huskoner, som plejede at gaa hende til Haande med Nyheder og huslig Syssel og Snak efter Munden.

Og Sognefogedkonen hviskede og sagde:

„Det maa vi sige, det var jo saamænd næsten en Tale saa pæn, som han saa kunde ha'e ventet sig et halvt Hundred Daler i Brudeoffer."

„Ja, det var det, det var det," stadfæstede begge Huskonerne ivrigt med èn Mund.

„Men Præsten kan nu præke og love kønt og længe nok om Glæde og Herlighed i en anden Verden. Men jeg siger nu lige godt: en Fugl i Haanden er bedre end ti paa Taget! Penge er nu ligegodt Penge. Sølle fattige Munkemand, han var langt anderledes bedre hjulpen med en fem-seks Hundred Daler end med en køn Brudevielse."

„Ja, ok, du skimter altid med Sandheden! — Ja, ok, hvor du da snakker med en grum Forstand!" —

Præstekonen kom farende hjem med helt røde Øjne, saa rørt var hun.

„Aa, han talte saa dejligt, dejligt, saa mageløs dejligt!" sagde hun.

Sognepræsten holdt ikke rigtig af, hun sagde mageløs dejligt.

„Hum, ja, du er nu en Gang et Følelses- og Stemningsmenneske ... Jeg har sandt for Dyden maattet trippe op hele tre Gange imidlertid. Og det er ingenlunde mageløs dejligt." —

Lille Mor Jespersen hun græd allermest den Dag. For hun bar paa saa mange tyngende Tanker. Og det linnede saa velsignet at faa rigtig grædt ud i Bøn til Gud.

Hun trykkede og trykkede den fremmede Præsts

Haand og saa' ham saa ærligt i Ansigtet med vaade, smilende Øjne.

„Tak, Tak. I Dag har jeg været i Guds Hus."

„Ja Vorherre ske Tak," sagde han stille og med saadan et godt Smil.

Steffen og Else kom til. „Kan De ikke gøre os den Glæde at være vor Gæst i Dag?" bad de.

Det vilde han saa gerne.

„Se, nej se," sagde han muntert," idet de traadte ud af Vaabenhuset, „Stormen har jo næsten lagt sig nu. Ah, den gode, gode Sol!"

Oppe om Toppene paa de høje, ranke Træer om Kirkegaarden, dem Landsbybørn kalder Himmelpegere, rørte Stormen endnu mat paa Vingerne og brummede hult: Humm-umm, jeg kommer, jeg kommer . . .

Skovens Aarbog er en tyk Krønikebog, fuld af Billeder, smaa og store Billeder i Træsnit. Og Tiden, den sære, kraftige Grubbe med det stærke, hvide Skæg og de ungdomsfriske, blanke Øjne, Tiden er det, som vender Blad i Bogen og peger paa Billederne med sin Finger for Menneskens Børn.

Se og hør! siger Tiden — han siger næsten aldrig andet. Se og hør.

Nu er det et stort Billede, han har vendt op; det fylder hele Siden. Det er saa fuldt af stærke Farver og støjende Uro, fuldt af Lys og Skygge i jagende Skiften, fuldt af Regn og Rusk og Blæst i brusende Bølger gennem Skove. Se, hvor alle de røde og gule Blade drysser og hvirvler ned fra Gren og Kvist. Hør, hvor det dratter med Bog og Agern og Nødderne springer af Hase og rasler mod Grenene. Af Sted, af Sted, her bliver saa vaadt og koldt, vi maa flytte! pipper Smaafuglene, Skovens sidste Sommergæster, og saa tager de til Vingerne, højt op i Luften og flyver bort fra den brusende, dryppende vaade Skov.

„Naar Krage gaar mod Sønder, og Brok gaar i Grav,
kommer Vinteren ikke i Skridt, men i Trav.“

siger Folk. —

Og en Nat, mens det stod saadan til med Skoven, kom Nissen hjem til sin Høj. Katten var der ikke. Saa smuttede Nis videre, ud til Munkegaarden. Først op paa Høstænget, saa ind paa Stuehusloftet, og rigtig, dèr fandt han endelig Katten. Der stod en Halvkiste op til Skorstenen, paa Kisten stod en Pose med Uld, og oven paa Uldposen laa Højærværdigheden rullet sammen, varmt og godt laa han.

Nis vippede op paa Halvkisten med et Sæt.

„Naa her ligger du og snuer," knurrede Nis -- Katten kunde høre, han var i gnavent Humør.

„Det er jo ikke Vejr at jage en Hund ud i, langt mindre en Kat. Hør dog, hvor Vejret brummer i Skorstenen! Hør, hvor det sukker og knager i Taget! I Højen kunde jeg heller ikke længer være i Fred for Ræven, den Hundetamp. — Hvor har du ligget og føjtet om saa længe?

I Forgaars mødte jeg en, som spurgte stærkt efter dig. Hun gik og flakkede om der ude i Skoven og klagede sin Nød, hun var bleven husvild, sagde hun og mente nu, du kunde sige hende et hjemligt Tilflugtssted. Jeg ynkedes over hende og viste hende her til Munkegaarden, men jeg ved ikke, om hun er her. Hun kaldte sig Idyl."

„Hun er min gode gamle Veninde. Hun har altid været Folk god og mild, aldrig nogen Sinde gjort saa meget som en Kat Fortræd. Alligevel jager man nu ogsaa hende paa Dør med Spot og Grin. Hu ha, uja! Menneskene bliver dummere og

dummere, jo flere Bøger de læser, Kat!“ Nis hug Næven mod Kistelaaget, saa det gav et Bump, som naar en Kat springer ned paa Loftet.

„Du bliver helt bister — hvad er der gaaet dig imod?“ spurgte Katten.

„Hele Verden!“ brød Nis ud, han var saa vred nu, saa han fnøs. „Vi kommer til at flytte, Kat. Munkefolkene kommer til at flytte herfra. Jeg vèd det. Gælden er for stor; de skylder for mange Penge. Forstaar du, Kat? Har du set, hvordan baade Manden og den unge Kone har spinket og sparet og stridt og slidt i det sidste Aars Tid, siden hun flyttede herind. Hun flyttede herind med hvide bløde Frøkenhænder; nu er de baade røde og skruppede og haarde af strængt Arbejde. Han som hun; de strider og stræber fra Morgen tidlig til Aften silde. De vil arbejde sig ud af Gælden, saa de kan blive ved Gaarden. Forstaar du det, Kat?

Men de naar det ikke, Kat, de naar det ikke. Gamle Prokurator Renard derinde i Købstaden har faaet dem i Kløerne, — hah, den Jødegrif, den Rovfugl, den Menneskeflaaer! Jeg vèd det, han hugger til, saa snart han faaer alle Rænkerne i Orden; for han vil ha'e Gaarden, vil han; Sønnekonen, Redaktørkonen, vil bo her om Sommeren, for hun plages af Nerver. Gamle Renard driver Gaarden under Hammeren, som Menneskene kalder det. Forstaar du det, Kat? Jeg forstaar det; jeg har oplevet den Historie saa tit. Under Ham-

meren, under Hammeren, det vil sige, Hjemmet ødelægges, sælges, spredes Stykke for Stykke. Hver som har Penge, kan hugge sig et Stykke af det at løbe med.

Men jeg skal drille ham, Kat, jeg skal drille ham, den skimlede Rævepels, han er! . . . Hi! hele Dagen i Gaar har Købstaden staaet i èn Snakken og Hvisken af Forfærdelse. Alle Renarderne er rasende, men den gamle Renard aller mest. For Rygtet har rendt paa lange Ben Gade op og Gade ned, fra Hus til Hus — jeg har set det selv, jeg har hørt det selv, hi, hi! — og det har hvisket ind ad alle Døre: Har I hørt det, har I hørt det? Du store Himmel! der er en, som har vovet at skrive med Kridt og store Bogstaver paa den rige, gamle Justitsraads store, mørkerøde Gadeport:

Her flaas levende!

Hi, hi! Og Redaktørens Avis lover Penge, store Penge ud til den, som kan røbe Gerningsmanden. De har skruppet og skyllet Ordene væk, og alle Politimennesker er paa Benene og lister om i hele Byen og lytter og lurer og snuser. Hi! De kan skruppe og skure, de kan love og lokke, de kan liste og lure saa meget de vil — Ordene skal nok komme igen, de kommer igen, kommer igen!"

„Hvem kan dog ha'e gjort det, Nis?" spurgte Katten.

„Han havde nok ikke skrevet sit Navn ved det, Kat, hi, hi!" smaaklukkede Nis. „Kan du ikke komme med andet end dumme Spørgsmaal, Flødeskæg,

saa luk heller din Mund! Nu vil jeg tænke og sove lidt."

Højærværdigheden knurrede fornærmet lidt. Saa blev der stille.

Nis sad tavs og krøgede sammen med Ryggen op til Skorstenen. Det kan være, han sov; det kan ogsaa godt være, han sad og pønsede dybt.

Neden under Kisten og Loftet, hvor Nissen og Katten sad, laa Bedstemor vaagen i sit Kammer — for i det Aars Tid, der var gaaet, var den gamle Munkekone bleven udnævnt til Bedstemor. Ved første Gry af Dagning en Nat for to Maaneder siden var der nemlig kommen en bitte Fyr til Munkegaarden, en udmærket, men ogsaa fordringsfuld lille Mand, som voldte saa megen Uro og Glæde, saa han nær havde sat Huset paa den anden Ende. Han overbragte den gamle Munkekones Udnævnelse til virkelig Bedstemor, og man kunde se, han havde skyndt sig meget med at røgte sit Ærinde; for han havde hverken givet sig Tid til at faa Sko paa Fødderne eller Skjorte paa Kroppen, — helt nøgen kom han, en prægtig velskabt Knægt. Hun sagde det ogsaa lige straks:

„Han ser rigtig ud til at blive en gæv og dygtig Karl. Vorherre bevar' ham!" sagde den nybagte Bedstemor — hun var saa lykkelig og glad ved Ophøjelsen som nogen nyslaaet Ridder, ja, det forslaar ikke nær, for hun baade lo og græd af Glæde, og det er vist langt højere, end nogen nyslaaet Ridder formaar at drive det til.

Nu. Bedstemor Munk laa vaagen i Mørket i sit

Kammer. For hun havde det som saa mange andre gamle Folk: Søvnen plejer at slippe dem ved Klokken tre om Natten for en Times Tid eller to. Og imens kan der komme saa meget frem i Menneskets Hu og Sind, tit saa sære, underlige Ting.

Hun laa og hørte den stride Blæst tumle af Sted med Stød og Tuden der ude i Natten, bruse i Abildhavens Træer, slaa mod Husets Tag, saa det sukkede og knagede i Sparreværket. Og imens kom Minderne og vandrede forbi den gamle Sjæls aabne Dør. De mange gode lyse Minder, hun ejede. Somme skred forbi med venlige trøstefulde Nik, somme med vemodigt Smil. Men de var alle saa underlig urolige i Aften; ingen af dem vilde træde ind og dvæle hos hende.

Vi kan ikke for den store, mørke Bekymring, som sidder der og skræmmer paa din Sengestok og forstyrrer Freden.

Ja, saadan var det. Den mørke Gæst Bekymringen havde sat sig paa Bedstemors Sengestok med et tungt Suk og stirrede paa hende med sørgmodig Spørgen i Aasynet.

Hvordan vil det gaa? Hvordan skal vi komme ud af Nøden og Trængslen, vi staar i? hviskede Bekymringen. Nu er Steffen for tredje Gang ude paa Rejse for at skaffe Penge, saa det gamle Hjem kan holdes paa Fode og i Eje og en Gang gaa i Arv til din kære, lille Dreng derinde; men vil det lykkes ham bedre end sidst? Trods ringe Haab

rejste han af Sted. Det værste man og saa vove, sagde han. Men ... men — vove og vinde er to Ting. Folk er jo saa mistænksomme over deres Penge. ... Og lykkes det nu heller ikke denne Gang — ?

Herre Gud, sukkede Bedstemor, hvorfor er jeg dog ogsaa saa svag og usel af min Alder, saa jeg er dem mere til Byrde end til Hjælp og Gavn. ... Herre Gud, forlad mig, jeg knurrer mod dig! ... Hjælp og led os alle efter din Vilje! Lær os ret, du vil os jo kun det bedste. . . .

Var det en Drøm?

Den gamle Munkekone fo'r pludselig op over Ende i Sengen med et højt Skrig.

„Han slap! ... Steffen, aa, min Søn, Søn! ... Aa, gode Gud!"

Else vaagnede og kom farende ind i Kammeret paa bare Fødder.

„Hvad er der dog, lille Bedstemor? ... Som du ryster. Er du syg? ... Nej bliv dog i Sengen, kære Mor."

„Else, lille Else, hvad var det, jeg drømte — jeg saa'!" stønnede hun sagte, i Angst ... „Steffen var tæt ved en grulig Ulykke — — paa en Skovvej — en fremmed, mørk Mand — og en fæl, sort Mosesø — saa sort, sort og saa dybt nede — — og de brødes — og Steffen vaklede lige paa den yderste Kant af Brinken, men saa slap han fra ham . . . . . Aa, Elselil, det bæres mig alligevel for, kære Barn — — Aa, Gud se i Naade til os!" ...

De Vaagetimer, de natlige Ventetimer, hvor rugede de tungt, hvor skred de trangt.

Saa i Dagningen kom Steffen hjem — vaad paa Klæderne og noget bleg i Ansigtet af Træthed, men han gik med raske, faste Skridt, fastere end ellers, syntes Else.

De skyndte sig at gaa ham i Møde.

„Hva' — oppe allerede begge. Staar det godt til?"

Saa smilte han lidt og satte sig med et dæmpet Suk.

„Faa da den vaade Frakke af, Steffen," sagde hans Hustru roligt, men tog fat i Frakken med ivrige Hænder. „Og hvordan har du det selv, min Ven? Mor havde saadan en uhyggelig Drøm om dig."

Han saa langsomt om til Moderen med et underligt Blik. Hun stod der og stirrede spørgende paa ham og kunde knap trække Vejret.

„Saa, har du dèt, lille Mor," sagde han saa stille og alvorligt. Saa saa' han sin Hustru lige i Ansigtet. „Jeg har ogsaa haft det saa ondt, Else. Jeg har været saa langt ude i Nat, saa jeg . . . saa jeg var lige ved at blive Tyv og Voldsmand."

Hun kastede sig ind til ham med et Skrig.

„Aa Steffen . . . kære Steffen!"

Og Moderen sank ned paa en Stol og knugede Hænderne sammen og vuggede tavs sit graa Hoved.

„Penge har en forfærdelig Magt . . . Der er Djævel ved Pengene," sagde han halvt højt. „Kan

hænde, jeg ikke skulde sagt jer det saadan eller endnu; men nu er det jo sagt ... Det var der ude ved Skovmosen — der er en stor Skovmose en halvanden Mils Vej der ude paa den anden Side Købstaden. Jeg havde været inde i en Kro og hvilt mig et Par Timers Tid; for jeg var saa træt og saa bitter i Sind. For det var jo gaaet mig som de andre Gange: de Venner, som havde Ævne og gode Raad paa Penge, de havde ingen Vilje til at hjælpe mig; og dem, der havde Viljen og Sindelaget, skortede det paa Ævne. Ellers godt nok af Medynksord og Beklagelser alle Vegne.

Saa var det, den lille, fremmede Mand naaede mig under Vejs fra Kroen. Han var saa snakkende og aabenmundet; han var glad ved at faa Følgeskab gennem de sorte Skove nu ved Midnatstide, fortalte han, for han gik med saa mange Penge paa sig, flere Tusind ... Og saa var det, de onde Tanker kom op i mit Sind, og Fristelsen tog mer og mer Overhaand — aa, den Nød, den frygtelige Kamp! Jeg var som rent fra mig selv ... Og saa der inde ved Skovmosen, da han standsede et Øjeblik — — jeg havde allerede Armen i Vejret for at slaa ham til Jords ... Men jeg kunde ikke, kunde ikke røre mig — det var, som en stærk Haand holdt fast om min Arm. Og saa saa' Manden om paa mig i det samme, og han tumlede tilbage i Forfærdelse og holdt Armene op for sig og bad saa ynkelig:

„Tag Pengene — lad mig leve, aa, lad mig leve!“

Jeg svarede — jeg vèd ikke hvad det var — jeg vèd kun, jeg løb fra ham, saa angst, som mit eget Liv saa stod paa Spil, løb og løb til jeg kom helt ud af Skoven. Jeg tænkte paa jer, og saa maatte jeg briste i Graad og falde ned paa Knæ og bede til Gud, takke Gud fordi jeg stod der endnu en retskaffen Mand med rene Hænder. Og der kom saa underlig en Trøst og Glæde til mit Sind.“

Moderen sad der i stille Graad og med en Fredens Mildhed i sit Aasyn.

„Vorherre var din Hjælp i Nøden, Søn. Han er altid miskundelig og ejegod; og han har saa mange Veje.“

Else stod rolig og støt og saa' paa sin Mand med et kærligt Smil — og der var saa megen Højhed i de store, modige Øjne.

„Lad os da endelig aldrig fortvivle, kære Steffen. Vi er jo lykkelige Mennesker.“

Ja, det sagde hun virkelig: De var lykkelige Mennesker.

Endda Falliten hang truende over Hovedet paa dem.

Han vokste og blev stærkere under de Øjne.

Det bør nu fortælles — og det er paa høje Tid det sker —, at Meyer-Renardernes Avis havde stort Ord for at være et aldeles udmærket ledet Blad. Derfor havde det lige saa stor Magt som Udbredelse.

Under Bladets Navn stod til Stadighed to afhuggede sorte Hænder og pegede Fingre — baade forfra og bagfra — ad dets Valgsprog:

Til vore Læsere er det ypperste ikke for godt.

Det var jo Redaktørens virkelige Mening; det var selvfølgelig ogsaa alle Læsernes virkelige Mening. Ellers havde de jo ikke holdt Meyer-Renardernes Avis.

Og noget af det ypperste, ja det aller bedste, Bladet rummede, fandt dets Læsere altid paa de to midterste Spalter under Overskriften: Pengene og Livet. Det var Kærnen i Nødden — et Rum, fuldt af alskens brogede Nyheder, mærkværdige Rygter og sære Hændelser, ud og ind, op og ned, drit, drat; men det var just Dyden ved det hele. Rovmord i Guldgraverlejr fulgtes af rig Børsmands Bryllup, Indbrud og Arvetrætte af Lensbarons Trolovelsesfest, druknet Bankdirektør af stort Lotteriheld, stor Brændegrosserers Sønnefødsel af Diamantfund i Negermave.

Sandt paa Ære i Dag og Løgn i Hals i Morgen! skumlede en og anden onskabsfuld Tunge oppe i Ganen, — ingen var rigtig dristig ved at sige det højt ud af Munden.

Hvad skal man sige til det?

Og under „Pengene og Livet" læste man en Dag en Nyhed om Penge, som gik Læserne i Landsbyen lige ind paa Livet med stor Forskrækkelse.

Mislykket Overfald.

Rygtet fortæller os, at foregaaende Nat har en agtværdig og troværdig Mand, der var anbetroet at overbringe en herværende større Sagførerforretning et betydeligt Pengebeløb, været udsat for et frækt og nedrigt Overfald ude paa Vejen over den saa kaldte store Skovmose, men at den onde Samvittighed ubegribeligt nok pludseligt slog Voldsmanden paa styrtende Flugt bort fra Stedet, uden at hans skumle Forsæt kronedes med fjærneste Held. Rygtet vil paastaa, at hin uhyggelige Stimand havde en paafaldende Lighed med en i vor nærmeste Læsekreds ikke ganske ubekendt politisk Stræber, hvis Pengeaffærer formenes at staa paa ret vaklende Fødder. Dog, det være paa Ære langt fra os at ville udslynge nogen som helst Mistanke; vi refererer kun Rygtets Paastand, og Rygtet *kan* jo have løjet. Tiden, der er alt Bedrags værste Fjende, vil vise det.

Og Rygtet løb paa sine lange Ben fra Meyer-Renardernes Avis ud over hele Egnen og forsikrede, det havde talt sandt. Det turde ogsaa godt nævne Manden: Manden i Munkegaarden.

Hvor Folk dog kan være lumpne! Hvem skulde dog have troet det om Steffen Munk! sagde Folk.

Andendags Morgen efter kom hele Staden i Oprør. Paa Justitsraadens mørkerøde Port havde der

vist sig et nyt „Her flaas levende“ og paa Avisens Gadedør oven i Købet den Kundgørelse: „Her kagstryges og brændemærkes daglig.“

Justitsraaden havde faaet et Slagtilfælde paa Sengen, endnu før han hørte Nys om Begivenheden, og laa hen uden at kunne mæle et Ord. Men kunde han ikke tage til Genmæle, saa kunde Avisen, og det for to. Hen over Middag fo'r den ud med en Artikel som et sprudende Jærn af Essen. Den raabte i glødende Harme og storstilet Skrift paa Politi, mere Politi, hemmeligt Politi til Nattjeneste paa halv Løn.

„Thi vi Pressens Mænd og hæderlige, agtværdige Borgere vil og kan nu ikke længere finde os i, at vort gode Navn og Rygte bagvaskes og besudles saa forsmædeligt gennem Mørkets Gerninger af sligt lavt og forvorpent Kryb, disse ondskabsfulde, samvittighedsløse Skriblere og skurkagtige Æremordere! . . . .“

Den var saa overordentlig kraftig, Artiklen. Tre ældre Koner fik ondt og maatte tage styrkende Draaber for at opfriske Livsaanderne. Fem Familiefædre gik straks hen og løste Livsforsikring. Og Byens Graver kom op til Byens Præst og saa ud som selve Mismodighedens udtrykte Billed.

„Hr. Pastor,“ mælte han med svag Røst. „Deres Velærværdighed, jeg maa desværre bringe Dem en højst bedrøvelig Efterretning: i Overmorgen gaar der to gode Lig fra os! Den gamle rige Apotekerfrue og den gamle rige Garverenke har be-

sluttet at flytte her fra Byen paa Grund af de sidste Begivenheder."

Hvad skal man vel sige til det?

Det var jo den Gang og i den Tid, sligt kunde hænde. Derfor klinger det saa sælsomt som et Æventyr.

Nu et nyt Blad i Aarets Billedbog — den er altid det bedste Billedværk at gaa til under Solen, hvert Blad saa mageløs friskt og levende, saa det er aldeles vidunderligt; den er rent ud enestaaende paa Jorden, Aarets Billedbog.

Ah se: En Vinternat, stor og stille, med klar Frostluft og hvid Jord og sorte Skove, og højt, højt oppe den brede, dybblaa Himmelmark med et Mylr af blinkende Stjærner.

Hør dog, hvor det er underligt stille, saa sælsomt tyst rundt om. I Nat har Naturen en af sine store stille Timer, Lyttetimer; derfor staar alting og venter paa noget, som skal komme.

Det er ret en sælsom Nat. Mennesker kan føle sig smaa og ængstelige til Mode i al denne store Tavshed.

Ud fra Købstaden, langt ude, kommer et lille Enspænder-Køretøj trillende hen ad den gamle Landevej med de gamle, krogede Landevejstræer. Hesten smaatraver og pruster nu og da stærkt i Frostluften, og Hjulene løber stadig og knirker og skriger paa den frosne Sne over Vejen, — hør, Lyden løber sammen i èn knirkende Trille. Der

er to Mænd paa Vognen, og de taler højt og livligt sammen.

Men — *den* stærke, lidt tørre Stemme, er det da ikke Edmund Jespersens?

Jo, virkelig er det saa — dèt ejendommelige korte skarpe Røm, „hem, hem“, er kendeligt nok hans. Den anden forekommer at være hans tidligere Embedsfælle, Degnen i et af Sognene paa hans Hjemegn ... Men hvordan —? Ah, det maa vist hænge saadan sammen: Degnen kørte jo ind til Byen lidt før Aften for at høre den fremmede, russiske Violinspiller. Jespersen er imidlertid kommet rejsende et Vend hjem fra Tinge, og saa har de mødt hinanden der inde i Byen, og Degnen har tilbudt at gøre sin Hjemvej kroget og for gammelt Venskabs Skyld køre Jespersen et godt Stød paa Vej, kan hænde lige til Hjemmets Dør.

Saadan kan det være gaaet til. Eller ogsaa paa en anden og langt mærkeligere Maade — for der hændte nu saa usædvanlig meget mærkværdigt den Vinternat.

Nu. De sidder da Side om Side paa Vognen, og Sneen skriger under Hjulene, og de to Mænd taler højt sammen — nu tæt ved Midnat og paa aaben Vej som det er, kan der jo ikke være ringeste Fare for, der er nogen langøret lyttende Luremand i Nærheden.

„... Hem, hem. Se, min højre Sidemand der inde i Tingsalen det er Lensbaron Gyldenbjælke til Herresæderne Hjælmsborg og Kajstrup med

flere andre men mindre Herregaarde, — de fører en gylden Skraabjælke under en Sølvhjælm med tre Fjer i deres Vaaben. Og paa min venstre Haand har jeg den rige Etatsraad Kaas *de* Slemminge, en Ætling af en af vore ældste Adelsslægter; men de store Pengemidler skal nok egentlig i sin Tid være tilført Familien gennem en Kaas's ægteskabelige Forbindelse men en Frøken *de* Slemminge, som var Hovedarving til de rige *de* Slemmingers store Formue. Hans Fætter — jeg mener Etatsraadens Fætter — vil for Resten ret snart tiltræde en ansvarsfuld Post som Legationssekretær ved et af de største udenlandske Hoffer.“

Saa bryder den anden ham af. „Du er, sandfærdig, i med de store, saa det forslaar noget. Men lad os nu hellere tale om noget andet. Sig mig, Jespersen, hvorfor hjælper du ikke din Datter og hendes Mand, da du har saa gode Raad til det? De to brave, stræbsomme Folk. Kan du i Grunden forsvare det for din Samvittighed?“

„Det lader næsten til, du har tilbudt mig Kørsel, gode Kristensen, for underfundig at faa Lejlighed til at gøre mig yderst nærgaaende Spørgsmaal ... „*Nætterne* har jeg ikke talt om,“ sa'e Lakedæmonieren, da han tredje Natten efter en afsluttet syv Dages Stilstand overfaldt sin intet anende Fjende.“

„Ærligt Spørgsmaal fortjener ærligt Svar — lad kun være at grave gamle Spartanere op. Folk ymter om, du *tør* ikke; dit Valg sattes igennem ved Rænkespind og Ræveløkker.“

„Sort Løgn og nedrig Ondskab! Og det vover du at byde mig! Forstaar du ikke, Mand, du sidder og angriber min Hæderlighed paa det plumpeste og groveste! . . . Jeg var — — min Datter valgte sin Mand paa Trods af mit Raad og min Vilje. De har modarbejdet mit Valg af yderste Evne. Hendes Mand har sat en uaftvættelig Skamplet paa sit Navn. Skulde jeg desuagtet, desuagtet optræde som deres hjælpende Ven? Aldrig med en Finger! Aldrig i Evighed sætter jeg min Fod over deres Dørtærskel! De er mig vildfremmed. Dèr har du rent Svar.“

„Det kunde være rimeligere, Jespersen. Else havde største Ret, Hjærtets Ret, da hun tog den Mand, hun havde kær. Og Steffen Munk var lige saa fuldt som du i sin gode Ret, da han modtog Opfordringen til at stille sig. At han saadan har ladet sig forvirre i pinlig Pengetrang og Nød, været tæt ved at forgribe sig, det er saa vist sørgeligt, men det er sandfærdig ogsaa saare tilgiveligt.“

„Jah, kunde kønne Ord og Kærlighed og Kildevand klare det her i Verden! Hem, hem. Hvad er vel Kærlighed ret besèt: en Drøm og fager Lyst i de røde Kinders Tid; en fortryllende Markens Blomst, der henvisner saa fage; en liflig syngende Fugl i den lysegrønne Sommertid, en Trækfugl, som tier og flygter, naar Skyerne graaner og de barske Stormdage kommer . . . Hjærtets Ret er største Ret? Ja i Romaners og forskruede Rimsmeddes indbildte Verden. Men i Virkeligheden Narreri

og Gækkeri. De Folk, der bygger paa Kærligheden, de bygger deres Hus paa Flyvesand, og de magter ikke Livet i Verden. Derpaa er Elses og hendes Mands Skæbne et sørgeligt og slaaende Eksempel blandt Tusinder andre. Kærligheden magter ikke Livet."

„Du mener vel: det gør kun Pengene. Pengene har største Magt og derfor største Ret. Kald det kun Grovhed, kald det kun Æreskrænkelse, men jeg vil som ærlig Ven ha'e Lov at sige dig, at din Ærgerrighed og din Pengeforgudelse har lokket dig ud paa Veje, saa jeg gruer for, hvor du vil ende ... Kære Jespersen, hvad er det for taabelig og vanvittig Tro og Tale, den om Pengenes Almægtighed. Hvad magter vel Penge i de store Spørgsmaal om Døden og Menneskesjælens Salighed?. Spørger din Sjæl da nu aldrig om Guds evige Magt og Kærlighed, og hvordan i Alverden det kan forklares, at Vorherre, der kom her til Jorden som et fattigt Barn og vandrede her som en fattig, fattig Mand — —?"

Da lægger Jespersen en Haand paa hans Arm.

„For Øjeblikket spørger jeg, om du ikke nok vil være saa menneskevenlig nu at lade mig komme af," siger han køligt og fornemt. „Det er mig overmaade usmageligt at høre Prækner og moralske Forelæsninger paa aaben Vogn midt om Natten og i flere Graders Kulde."

„Jespersen, for gammelt, ærligt Venskabs Skyld—!"

„Har været... God Nat... og Tak!" han tager

Huen af og bukker i sin Rejsepels, bukker saa høvisk og nydeligt som nogen Ceremonimester.

„Ja ja . . . Saa Farvel. Gud være med dig!"

Og saa knirker den lille Vogn bort, og Lyden taber sig lidt efter lidt ude i Natten.

Jespersen standser og ser efter den lidt. Saa skyder han Genvej op over høje, flade Marker. Det tynde Lag Sne, her ligger, skrupper lydt under hans store, tyksaalede Støvler — skrup, skrup, skrup, skrup — ved hvert Trin. Ad den Vej kan han ret snart naa ned paa Kørevejen gennem de store Snogedalskove og være hjemme om en god Times Tid.

Hvad nu — saa sært uroligt den høje, ranke Mand gaar? Nu standser han igen og taler halv højt — der maa gaa nogen, som ikke er synlig, tæt bag ham.

Verden, siger han, Verden er nu en Gang ikke anderledes: man maa se at hytte sig selv. Ingen anden hytter en. Lad os dog endelig se Livet som det er: i alle Lejre er Spillet bedste Beskub gængs og yndet . . . Har en Mand kraftige Evner, vil og maa de drive ham ud at vinde Ære og Ry og Anseelse, og da kan han stundom nødes til at ofre og give Afkald paa adskilligt. Verden er ikke anderledes . . .

Nu standser han igen og taler til sin Ledsager.

Hvem har da Ret til at bebrejde mig noget og sige, at jeg har ofret mit Hjem og mit Huslivs Fred og Hygge paa Forfængelighedens Alter?

Smaa Sjæle, Hjemmefødninger... Hvem vil dadle og anklage mig for, jeg samtykkede i, at Steffen Munk gjordes uskadelig, da han stod som en Hindring paa min Vej? ... Kan jeg vel hænges for, han kom ind i Meyer-Renards Klør, fordi han ikke har tilstrækkelig Forstand paa at manøvrere med Penge? Kan jeg, spørger jeg!... Jeg vil ikke høre det, nej bort, bort med det! Det er ikke mig, der er Skyld i hans Fald og Ulykke. Skylden er hans egen, ikke min. Han har taget Skade for Hjemgæld og ligger paa sine Gerninger ...

Saa gaar Manden i Pelsen videre. Men hans Ledsager i denne mærkværdige Nat synes stadig ikke at ville lade ham gaa i Fred.

Omsider naar han Dalen og Vejen og gaar ind i den tykke, sorte Skov. Den staar saa mørk og tæt, saa det er knapt nok, en Stjærne kan titte ned mellem Træerne. Her inde har Frosten ikke kunnet naa at skorpne Sneen, den ligger saa blød, saa hans Fod træder saa lydløst næsten som paa Uld.

Pludselig skingrer der et skærende Nødskrig frem i Nattestilheden og fylder et Øjeblik hele Skovdalen med sin Rædsel. Et langt, skærende Klageskrig, saa fuldt af Fortvivlelse og bønlig Jammer som fra et Menneske i yderste Livsfare.

Det kommer saa overvældende brat og saa forfærdeligt, saa han standser med at isnende Jag gennem Marv og Ben, staar der i kriblende kold Sved, ør og stiv i aandeløs Lytten.

Hvad er det — hvor kom det fra — et Menneske i Dødsens Nød?

Saa bryder Skriget frem igen — nu svagere, en dump Stønnen, ledsaget af en hæst skrattende Latter.

Og da tager Skovskrækken den enlige Vandringsmand, slaar ham med sin rystende Sot, sin Gru og sine vilde Syner. Og han sætter i Løb derfra. Han hører det pusle og bryde i Buskene bag *sig* — det er Lyd af Fodtrin! Han ser mørke Skikkelser røre sig og smutte af Sted inde mellem Stammerne. Og han løber, styrter af Sted, det stærkeste han orker.

Du handler som en Kryster — jeg vil ikke være saa fejg — stands dog og mød Faren som en Mand! farer det gennem ham. Men han løber, løber, jaget af en sælsom Angest. For Skovskrækken har ham i sin Vold, og den er stærkere end hans Vilje. Det er, som Banken, han løber op ad, rejser sig stejlere og stejlere under hans Fødder for at standse ham. Det er, som Træerne griber ud, griber fat med lange Arme for at holde ham tilbage.

Saa snubler han, slaas til Jords, og falder med et Raab om Hjælp. Han synker dybt ned i Sne, nej i Vand, brusende Vande, som slaar sammen om ham. Og saa bliver alt dyb Stilhed og Mørke.

Hvad var det for en flakkende Lysning? ... Var det Dag? ... Hvor var han? ... Hvem var den sorte Skikkelse, som førte ham med sig? ...

„Det var jo det, den rige Etatsraad Kaas *de* Slemminge foreholdt mig — — for vi er jo gamle Venner fra vore unge Dage — —. Og saa var det, Steffen Munk myrdede ham en Nat ude i Skoven — —, og da skreg han saa forfærdeligt til mig: Hjælp mig! hjælper du mig ikke, bliver du forladt af baade Gud og Mennesker ... Men jeg kunde jo ikke for den Aftale imellem mig og den gamle Renard — —. Og saa var det, han forfulgte mig og skreg saa forfærdeligt i mit Øre: Du har brudt og sveget Guds Lov i dit Hjærte, derfor sviger Gud og Mennesker dig i Nødens Stund ...“

Saadan gik Edmund Jespersen og talte, skælvende af Kulde, med rystende Mæle — talte uden at vide det, som et Menneske i Feberdrømme. Men Steffen Munk gik tavs ved hans Side, lyste for sig med Lygten, medens han førte ham ud af Skoven og ind i sit Hjem.

Fra Vinduet saa Else de to Mænd komme i det flakkende Lysskær ind over Gaardsrummet. Og

havde hun ikke været den stærke Kvinde hun var, havde hun saa vist segnet om af Skræk, da hun aabnede Dagligstudøren for dem, og Steffen hviskede i Hast:

„Det er din Far. Jeg frygter for, han er fra Forstanden!"

„Barmhjærtige Gud!" sukkede hun og tog sig til Brystet. Saa sagde hun saa underlig roligt og mildt med sin dybe, bløde Stemme, idet hun tog Armene op om hans Hals:

„Stakkels lille Far, du har det ikke godt. Kom nu ind og hvil dig."

Han saa tavs og spørgende paa hende med vildt virrende Øjne. Saa sank han tungt ned paa Stolen, de ledte ham til, og faldt i Afmagt.

Aa, den mærkværdige Decembernat, den store skæbnesvangre Vinternat!

Dag fulgte Nat; der gik mange Døgne. Men deres Skifte mærkede Edmund Jespersen ikke noget til. Hans Sjæl ligger i dyb Dvale. Han sanser kun noget som et taaget Mørke og en fjærn Brusen i store Skove, en vedholdende Lyd, som aldrig tager af, aldrig tager til, aldrig kommer nærmere. Stadig den samme ufattelige summende Brusen i det fjærne.

Men saa en Dag føler han en underlig Fornemmelse. Det forekommer ham, han løftes op af en dyb, dyb Snedrive — men Sneen er jo varm, hvordan kan Sne være varm? — Men den fjærne

Brusen har lagt sig. Og det taagede Mørke er veget. Han ser Solen skinne ind gennem to Vinduer i en Stue med hvidkalkede Vægge og Fjælleloft, en helt fremmed Stue. Og han ser sin Hustru sidde og strikke ved Siden af Sengen med sørgmodigt Aasyn.

Han rejser sig over Ende, og i det samme staar hun tæt ved ham.

„Men, lille Mor, hvor er jeg dog? Hvad er det for et fremmed Sted, vi er paa?"

„Aa, Gud være lovet!" bryder lille Mor dæmpet ud i inderlig Glæde, og Vandet gaar hende i Øjnene. „Du kan kende mig igen, kære Edmund! Saa er du med Guds Hjælp over det værste!"

Og hun smiler og stryger Haanden kærligt over hans Pande.

Han drager Vejret dybt og lægger sig tilbage paa Puden.

„Over det værste? ... Ja, hvordan var det — jeg løb jo vild i Skoven i Nat — — det gruelige Skrig ... Men hvordan er jeg dog kommen her, lille Mor? Hvor er vi dog? ... Jeg er saa tørstig, lille Mor, ... ogsaa noget sulten."

Man kan nok fatte, at de Ord øger lille Mors Glæde. Alligevel er hun ikke rigtig tryg ved, om det gaar an at fortælle ham hele Sammenhængen endnu.

„Du skal nok faa al Ting at vide, kære Mand. Men vi maa være lidt varsomme. For du har været saa farlig syg i mange Dage, saa du har været Døden nær."

Saa løber lille Mor saa let som glad ud af Stuen, Storstuen i Munkegaarden er det jo. Og mens hun er borte, ligger Manden og lader Øjnene gaa om i Stuen og prøver paa at tænke sig om. Pludselig ser han en Kat komme til Syne paa Solbænken uden for det ene Vindue ... Men — er det da ikke selve Højærværdigheden? Jo vist, jo saa sandelig er det saa! Og med èt mindes han da grant mange, mange Ting.

„Se, se, lille Mor," hvisker han og peger mod Vinduet, — saa snart hun atter viser sig i Døren — hvisker, som han saa er bange for at kyse Katten. „Der sidder Højærværdigheden ... Nu ved jeg, hvor jeg er — i Elses Hjem. Men hvordan er det gaaet til? Fortæl, fortæl mig kun alt, lille Mor."

Og lille Mor sætter sig paa Sengestokken og tager hans Haand mellem begge sine. Hun sidder der og fortæller med Hjærtet fuldt af en underlig blød og varm Højtidsfølelse, saa Øjnene af og til rinder fulde af Taarer. Han ligger og hører til med lukkede Øjne. En Gang imellem standser hun og spørger, om han ikke føler sig træt; men han ryster paa Hovedet og beder hende blive ved.

Hun fortæller, at hin Vinternat han kom til Munkegaarden, laa Elses og Steffens lille Dreng meget syg. Else sad oppe og vaagede ved ham. Men hen over Midnat faldt der saadan en stærk Tyngsel og Træthed over hende, saa hun var tæt ved at blunde ind. Da rejste hun sig og gik ind

i Sidestuen, som vender ud mod Skoven, og aabnede et Vindue for at friskes op af Vinternattens kolde Luft. Og som hun staar der, hører hun højt Raab om Hjælp ovre i Skoven. Straks tror hun, hun tager fejl; men saa lyder Raabet paany, og da gaar hun ind og vækker Steffen.

Og han mente som hun: de kunde aldrig forsvare ikke at se efter, hvad der er paa Færde. Han stod straks op og tændte Lygten og gik over i Skoven med Hunden. Godt var det, han fik Hunden med. Steffen raabte flere Gange og ledte om paa Kryds og Tværs i Skoven vel over en Time. Saa var han ved at vende hjem igen, men da fik Hunden Færd og løb op til Stedet.

„Aa, du laa paa den høje, stejle Skrænt, knap et Skridt fra Kanten, og neden for var den lille Skovsø, der er saa dyb! ... Steffen havde nær aldrig faaet dig op og til at røre Benene. Du var fra Samlingen og talte vildt og kendte ingen af dem. Han spændte straks Hestene for Vognen for at hente Doktor og kom over til Skolen og vækkede mig og kørte mig herud.

Og siden har vi været her begge.

Det er saa vist Guds gode Haand, her har styret og ledet, kære Edmund.“

Han trykkede hendes Haand saa trofast og laa tavs en lille Tid. Saa sagde han langsomt og halv højt i et dybt Suk:

„Og dét har de gjort for mig!“

Hans Hustru sad og strøg hans Hænder og

smilte i stille Graad. Da rejste han sig brat og tog hende ind til sig.

„Du gode, kære, lille Mor! ... Lad mig tørre dine Øjne, gamle Dup. Nu bør vi være glade. Siden skal jeg fortælle dig nærmere om min Nattefærd og dette gaadefulde rædsomme Skrig derude i Skoven; nu maa du hente Steffen og Else herind, dem allesammen ... Aa, lille Mor, prøv om du ikke kan lokke Katten herind, prøv!"

Det lykkedes virkelig! Det er til at falde i storlig Forundring over, at det lykkedes. Ikke saa snart lukkede lille Mor Vinduet op — men hun aabnede det rigtignok yderst sagte og læmpelig —, før den halvvilde Højærværdighed skred indenfor og standsede i Karmen.

„God Dag!" hilste han paa sit Modersmaal og viftede lidt med Halen.

„God Dag, god Dag, din Landstryger!" ler Jespersen fornøjet — han er saa varm og glad i Sindet som det Menneske, der nys er sluppet ud af Dødens isnende Hænder. „Kom dog fra Døren, lille Højærværdighed. Kom, Pus, kom, kom!" han rækker Haanden frem og spiller lokkende med Fingrene som et Barn. Ikke et Øjeblik falder det Manden ind, hvad hans rige og fornemme Sidemænd og Fæller paa Tinge vel vilde tænke, om de saa og hørte ham saadan ligge og pludre med en Huskat. — „Sikken flot Vinterpels du har lagt dig til, Højærværdighed, naada! Du har det nok storartet, hvad!"

„Efter Fortjeneste, gamle Husbond," siger Katten og krummer Ryg og stikker Halen lige i Vejret. „Det gaar jo dog somme Tider her i Verden, som det bør, som min Ven Nissen siger.

Naa, hvad skal vi to nu tale om, gamle Husbond? Vi har jo set og oplevet adskilligt af hvad Verden giver. — Ja, læg dig kun tilbage og luk Øjnene i, saa ser du det tydeligere for dig altsammen... Skal vi tale om Rævenes Klogskab, Ræve i Skov, Ræve i By! de stadig slu og listige og altid byttegriske Ræve ... Eller skal vi hellere tale om de kærligt varme og trofaste Menneskehjærter, det uegennyttige, hjælpsomme Hjærte, fuldt af Enfold og Alvor i al sin Sanddruhed, det Guld, som alene gør Hjærtens lykkelig . . . Skal vi tale om, hvorfor din blide, trofaste lille Mors Mund bærer saadant et vemodigt Udtryk af Sorg og Bekymring og hvorfor hendes smukke brune Haar er graanet saadan i det sidste Aars Tid, graanet saa stærkt, saa det jo skinner helt hvidt i Solen . . . Stakkels, gode lille Mor! Hun har sørget og frygtet saa saare, du var paa Vej til at ofre dit Hjem, at svige dig selv og hende i din Higen og Jagen efter Ære og Berømmelse. Hun har set og følt med Gru og Græmmelse, at Ilden var ved at slukkes paa Hjemmets Arne, saa den bitre Kulde trængte ind og knugede Hjærtet ... Du kan ikke gøre hendes hvide Haar brune igen; men du kan endnu stryge Sørgmodets Skrift bort paa hendes Ansigt. Saa sandt du vil være ved, hvad du er, en

ærlig Mand i Grunden, kan og bør du sige: Venner, kære, lad os aldrig, aldrig glemme at holde Hjemmet i Hævd og værne det i Trofasthed! Glansen fra de rigest prangende Altre i Verdens Ærestempler er kold og fattig og ringe mod den Kærlighedens Varme og dybe husvalende Fred, Hjemmets Arne rummer . . .

Hør, nu er der nogen ved Døren. Se, nu aabnes Døren, saa sagte og stille . . . Saadan, rejs dig op og stræk dine Arme frem, Edmund Jespersen. Aldrig i Verden kommer du til at byde ærligere og trofastere Venner velkommen.“

Og det er lille Mor, den lykkelig smilende Kone, hun skrider ind med et helt Optog. Ligefrem et helt Munkeoptog. Om det saa er den allermindste Munk, er han med i Toget, i Spidsen endda; paa Mors stærke, ømme Arm og paa hvid Pude ligger han, som et kosteligt Klenodie.

Aa se, nej se bare: Højærværdigheden staar der henne i Solskinnet i Vindueskarmen og holder Øje med Optoget og svinger sagte og højtideligt med Halen.

En Gang nogle Aar efter det var Juletid og Aften, silde og stille og skinnende hvid, kom Edmund Jespersen i rask Gang ud af Munkegaardens Port. Kan man tro det klare Maanelys, saa er han jo virkelig endnu en Mand i sin kraftigste Alder, saa rank og rørig gaar han.

Pludselig standsede han og lyttede:

Ah, der var det igen! — „Steffen og Else, hørte I det?“ kaldte han tilbage mod Porten.

Ja, der var det igen, Skriget fra hin Nat, med dets Jamren og Stønnen og hulkende Sukken. Det lød saa tydeligt gennem Vinternattens stille, klare Frostluft dybt inde fra Skoven.

Nu vidste han længst, at Skriget kom fra den store Uglefugl, som undertiden i strænge Vintre strejfer bort fra sin egentlige Hjemstavn, de store tykke Fjældskove højt mod Nord. Alligevel tog det ham med en sær Magt, saa han stod helt tavs en lille Tid, frembøjet og lyttende. Kun gjorde det ikke bange som sidst.

„Det minder saa sært,“ mumlede han og drog Vejret dybt ... „*Strix bubo,* Ulykkesfugl, du kaldes, mig ledte du ikke i Ulykke, mig hjalp du paa god Vej ... Nej, ikke *du,* ikke du ... Tilfældig

Hændelse — ja, hvor gaar vel her i Verden det tilfældiges Streg? . . . Vorherre vilde ha'e mig til at standse og ret at lytte: Der er Suk og Nød i Menneskelivets Skove. Hjælp og trøst, hvor du kan. Gør godt saa langt du rækker."

EVVES BRAALLUP

Aak, dæ stor saa tyddele for mæ aaltsammel — endda dæ jo no snaar er manne Or sien. A gik i mit nittend Or den Gang og tjent for Piig ve Niels Hansens.

A hovs saa tyddele, dæ var en Awten lig før Høstens Tij, nowe Daww før æ Braallup ve Mads Pallesens om Fredan — for i de Tijer stoj de aallerfleest stoe Buend-Braallupper jo om Fredan. Og dæ var no saa trykkend værmt i æ Vejr den Awten, ret saa grumme still og lydt, te en kund go hjemm ve æ Gor og hør æ Kør sto og brool hel uud o de uddest Marker. For dæ stoj mæ Taarn i æ Luft.

Niels, wo Husbend, kam ind uud fraa æ Towt; han hoj rejen tow aa æ Hæst ud o Grejs.

Dæ blew uden Tvil et grumme Herrens Vejr te Nat, saaj han. Han tøtt de'for ett dæ var raajele, vi søgt te Senge enno. Vi maat heller bliw opp en Times Tij eller tow for aa si o, om æ Taarn kam op eller ej. Han vild no sætt se ud o æ Lowgwol og dann Halmbuend imen. Dæ matt sto frit te enhver af wos, om vi vild go mæ ham.

Han var no aalti saadn en rimmele Mand, Niels Hansen, en stillajte Mand og aaltid møj omtænksom, dæ Low skal a gi ham i hans Graw.

No, vi gik saa mæ ham uden lang Bien, Knud, æ Andenkaal, og saa mæ og æ Dreng. A kund jo saa godt ha' blewen innd uden ringest Fortrydels; for dæ hør jo snaarest æ Kaalfolk te aa d*ann* Halmbuend. Men — — no ja, a kan jo godt sej'et, som æ Sag var i al Ærbarhed: a kund godt lij aa vær i æ Nærhed af Knud . . . Men dæ skuld jo no ett times saadn, te dæ blew ham aa mæ, der kam te aa følles ad igjemmel Verden. Knud han maat jo ænd hans Daww ve Dybbel godt halandt Or atter. Aak ja, maatt han saa.

Men dæ var no det andt. Vi kom jo saa te Sæed o æ Lowgwul og begyndt aa list ve mæ aa knytt Halmbuend. Dæ gik aal still; æ Snakken haaj lidt trøgt ve aa komm i Gang.

„Hør, hør da, som dæ dumrer deruud i æ Sønden!" saaj æ Dreng saa sajt. „Og si, hudden dæ blinker."

For vi sad der jo for aavn Puet. Bægge æ Poetloger i æ Laaj stoj lot helt op ud te æ brej Vej udenfor; hallyst var'et i æ Vejr — for der var en Strimmel Moon o æ Himmel — da lyst nok, te en kund ywn de nærest Marker og især hvor der stoj et Fold Row og monedes; for dæ ly'st jo. Men uud ibag æ Skow stoj æ stor Taarrnmol lissaa lummertyk og swot, og der blinket og flimmeret æ Lyssen op aa og te, og imell kund en ogsaa hør et lille hoel Dumr, somti næsten saa det skudret i æ Juer, saa hoel dumret'et.

„Dæ er laandt henn enno," saaj Niels; „men

dæ er saavist et stræнng Vejr, hvor'et stor lig øwer."

„Ly! hva er dæ for en Roven?" saaj æ Dreng i dæ saamm.

Vi lyj. Der kam saadn en hywrøste Snakken og Roven og Skvaldergrinden op henn o æ Bygaad. Imell var der jen, der raavt og sang hywt op. Og dæ kam nærer og nærer.

Vi skuld fo aa si, dæ var Mads Palles Evve, som no var bleven tombe i æ Huj igjen, saaj æ Dreng og sprang adstej ud aa æ Laaj.

Og saadn var'et no, Guj bejr'et! Om lidt kam Evve spankend i rask Gang midt ad æ Gaad, raavt og sang op og slog ud snaar mæ den jenn Haand og snaar mæ dem bægge. Dæ er som a sir ham for mi Ywn enno: Han haaj spilket se ud va'r end nown udstafferet Staaderkong, Stakkel. Han haaj lonng Støwl o og en laajn Foorskindstraaj, et Bælt af Halmbuend om æ Lyw og en gammel hyw Haaruldshat o æ Huj med broget Flagrbuend om. Og runden om ham sprang en hel Flok Drenge og „Halvkander" og skaajet og skvaldret op.

Evve var kommen te Mads Pallesens ve Majdawstij — ingen vidst rigte hwofraa — og haaj læt se fæ'st for Røjter. Han var en Kaal lidt henad de trædde, en hel køn Kaal i Woherres Skavning, i Krop og Udseend da. Ingen haaj mærket nown Særhed ve ham liig straks, uden dæ te han ladt møj knap o Ur og var grumme still i hans Væsen;

men Kør og Kall og hva andt de sat ham te, dæ røjt han trolle og godt nok. Men hen i Tij, ilav der kom stør Værm i æ Vejr, saa mærket de jo nok o hans Snak somti, te han var ett hel rigte i æ Huj, sølle Kaal.

Vi skuld ret snaar fo mærkele Ting aa véd om Evve og de Folk, han stammet fraa.

Vi haaj rejst wos baade mæ og Knud og æ Mand, og var traajn hen i æ Poetovning, imen dæ hjer sære Optaag kam te. Og aaller saa so'r haaj Evve faat Yw o wos, før han slow hywt op mæ hans Haand og raavt te wos:

„Hjer kommer Napoleon, de frandskes Kejser — Napoleon den stoer Kejser — Napoleon den stoer Stjærnedaler.“

Men aal æ Knæjt skvaldergriind og raavt: „Dæ er Løwn, do er Tysker-Wrangel, do er Tysker-Bonin!“ De tøtt jo, dæ var rigte grumm Laajer. Drenge og Halvkander er jo kuns Drenge og Halvkander.

„Herreguj,“ sukket Knud saa sajt, „hva dæ er et strængt Sø'en aa si et Minnesk saadn.“ Og a stoj og var liig ve aa rolle græed.

Men Niels tow'et saa mærkele sajtmode og aalrolle.

„Nej nej da, kommer hjer saa hy'w Gjæster i Goor. Da væsgju og træj indenfor og ta' Sæed,“ saaj han.

Og stakkels Evve tow nok saa pronowsk te hans hyw Hat og spanket ind og satt se o nowe Halmklapninger. Og imen ga' wo Mand æ Drenge et

Vink og saaj halhywt, no behøwt de ett aa følle ham længer, no maatt de helst trids aa hjem. Og all æ Knæjt lusket aa derfraa aalstill.

„Dæ er lidt værmt i æ Vejr, trænger Kejseren ett te en lille Drik?“ saaj Niels.

Evve nikket saa dyft og sad og summnynnet.

Saa hvisket æ Mand te mæ i en Hast, om a ett vild spring ind og hent en Kows kold Vand liig fraa æ Pomp, — Hvifor ett Øl? tænt a enno ve mæ sjel, ilaw a kam tebaag mæ æ Vand. Men der fløw snaar en lille Fowl op for mæ. Jow, han var baade en guj og en omtænksom Mand, Niels Hansen. Og ret saa forundele var'et aa si, saa føjle Evve han vist se øwer for ham. Hejsen, gik æ Ur, var Evve slem gjenstridig og hal dvalsk, nær æ gall Ture kam o ham; men den Awtenstund — aah, ret saa lyje og føjle som et bitte, godt Baan.

„Saa, Kejser, drik no en guj Slurk.“ Evve drak liig straks. — „No trowr a, Kejseren haaj godt aa og baaj hans Huj lidt.“ Niels ga' mæ et Vink, og Evve sad rolle og læt mæ baaj ham. „Dæ linn, aah, dæ lin saa raar,“ sukket han. Om lidt tow han te aa smaasynng. Dæ var nowe Linneder aa en gammel Viis; a kjænd 'en godt, for mi Muer haaj somti sungen 'en, den haaj van møj gjængs i hend unng Daww.

„Men tage en for Gods og Guld,
som Hjærtet ej attraar,
nej, det kan Daaren gjøre,
som bedre ej forstaar.“

De Par Linneder blew han ve aa gjenta og smaasynng, indte Niels saaj te ham: „Saa, Evve, ta no en lille Hviil; do kan nok vær træt no.“ Og Evve krøv straks te Lejj i æ Halmdynge, imen han drow saadn et dyft Suk, og han føld i Søwn lissaa knaphænde.

I saam Golaw kommer a te aa si mæ om — aah, a haaj lissaa nær læt æ Kows dratt fra mæ af jenle Forskrækkels. For der stoj et hyw, mørk Kvindfolk aalstill ibag ve mæ og so o Evve. Og hun haaj vis standen der en Tij.

Dæ var Spinnd-Sille.

Ja, hvem var saa Spinnd-Sille. Hun var no kjænd i manne Sown, var ett helt fremmet o wor Egn heller, og æ Or forud haaj hun nattet øwer ve Niels Hansens. No er hun jo dø og henn — hun døø nok i æ Fattehus, sølle Minnesk —, men hun var i manne Maader et mærkele Kvindfolk imen hun lewet. Hun kund dejt Visser, lanng Visser o manne Væs og møj pæen telieg. Hun var fraa et andt Herret landt henn, et Stej ud ad æ raage Væsten te. Om Vinteren holdt hun se i hend Hjemmen og næer se ve Binden og Spinden for Folk, mjest Spinden, og deraa fæk hun æ Spinndnavn. Men om æ Somre saa drow hun gjaen ud o lanng Vejj, gik o hend Fud te ander Sown og Byer for aa by' hend Visser fal. Og især satt hun atter aa komm i Goor, hwo de just stoj før aa skuld gjø Braallup. For i de Tijer holdt de jo grumme stoe Braalluper, Gorfolk, Trejdasbraalluper mæ Spil og Daans og Lystehed og guj Lewmaaed

i stoe Maader. Der kam hun jo saa ind, saadn et Stej, og spur se for, om de ett haaj Brug for en ny Viis te æ Braallup. Manne Stejj — og dæ var nok de fleest — gjo de jo baare Grin og Hejbej mæ hend og satt atter aa hold hend for Nar; men somm ander Stejj tow de køn imud hend og haaj næsten æ Kat o æ Skød for hend. Saa hø'r og spu'r hun se jo lidt for om Folks Lejlehed og jet og andt saadn te Hæer og godt, hun kund læg ind i go' Braallupsviis — for, nok sannd, hvem vil ett gjann roses, især nær de sjel skal betaael æ Viis. Og saa næst Moen — for hun dejt nok aalti bedst om Natten — næst Moen saa haaj Spinnd-Sille æ Viis farre i hend Huj fra Ænd te anden. Og dæ kund somti vær Visser o hen ve en Snes Væs endda, og dæ o jen jenneste Nat! Ett te aa forsto, hudden æ Minnesk kund saadn. Men dæ aallerforundelest var enno, te hun kund knap skriw hend ejent Navn en Gang. Og mæ hend Løsen var 'et nok hal te saam Fud.

No — men aal Vejn hun kam omkring, var der jo da gjan Folk aa finnd, hun kund fo te aa skriw æ Viis op atter hend Tesejels. Kund ingen ander, saa kund Bysens Skwolmester jo da. Men dæ var nok ett aallti, æ Skwolmestre var swaar hægen eller ville te 'et, og de mjest tyjen af dem, dæ var no aallti dem, som kund riim og gjo' Væs sjel, vild Spinnd-Sille da osto. Naa, gor 'et ikke mæ dæ, som mæ somm Skrejere: de tykkes jo ogsaa, te Fælle er aalti sælle.

Men læ mæ no ett komm for landt fraa æ Vej. Dæ var no justement for et Braallups Skyld, Spinnd-Sille var kommen te Bys. Mads Palles stoj lig for Haand aa dann te Braallup mæ Ann, djer ældst Dætter, hend der kam godt te Brø øwer i Wolstrup. Og de vild nok haa' en Viis, og no kam hun saa te Niels for aa formo ham te aa skriw 'en op, saa soor hun fæk 'en sat sammel da. For — aal Æ'r og Agtels — saa still han end gik, Niels Hansen, han var ilyvl en Mand mæ en guj Lærdom.

Spinnd-Sille satt se saa ve wos o et Knip Halm, og hun og Niels kam te Snakken og Fortælen. Ett just saadn lig straks, men saadn lidt atter lidt. For i æ Føøst sad hun aa føld saa sær hen i dy'v Tanker. A tent vę mæ sjel, te dæ kam val af hend Træthed. Men saa sejer hun liig mæ jet, og hun sukket saa dyft ve 'et:

„Aak ja, Minneskens Kor er tit saa forundele, Niels Hansen. For mannen jen gor Skjæbnen ad sæ'r Vejj."

Niels han swaar': „Ja, dæ maa do val sejj, Sille. Do haar 'et o di ejen Fud mæ dæ. Og no lakker 'et jo snaar hen o æ Attemeje mæ dig, te do maa hold op aa vandr omkring."

A hows saa tyddele, hon swaar' ham mæ de Ur:

„Den Stund kommer for wos aall, lild Niels, den riig som den fatte. Ingen haar faat Baaj og Brew o, hwo lænng en skal vandr hjer, og ingen haar gi'n dem sjel djer Ævner og Kor. A er no

tefrej mæ mi Lod og Del. Den øwest gi'r nok mæ lille Fowl dæ Kun, a kan næ'r mæ ve i de gro Or.“

Nej, hun tent o nowed andt, saaj hun saa lidt atter. Hun var kommen te aa tænk o en ung Kaal hun haaj kjænd en Gang, og den sær' Skjæbne han fik. Hun kam jo vidt omkring imell Or og Daw, manne Miil, og so møj og hør' møj, saa hun tit maatt sejj te se sjel: hwo dæ da er en forundele Verden vi gor i!

Han het Evve og var jennest Baan og føj i jen af de best Goor i heel Blidum Sown. Tyge, hans Faar, gik hen og føld brat fraa, imen Evve gik i hans Drengeor enno; men æ Muer — hun het Marta — hun var saadn en grum døgte Koen, og hun tow saa æ Styr i æ Goor, te æ Søn blew kaalvogsen. Og hun styr æ hele Goor godt nok, saa der var saa aa sejj aalder nowed for Folk aa peg Finger ad ve den Ting. Og Evve var en lidt stilladen Knøs og møj lyje og satt se aalder te Strit imud æ Muers Ville. Saa æ hele Værk dæ gik saa still og frejle, still og godt baade uud og innd.

Og imen gik Evve og blev op ve de fem og tyw.

Og da saaj æ Muer saa te ham en Daw: Hun kund mærk', æ Aalder tow te aa faald o. Saa hun tøtt, dæ kund vær' o lawle Ti no, han so se om atter aa før en ung Koen i Goor. Hun vild gjan hør nown kaald hend Bædstemo, inden hun lott hend Ywn.

„Hva tøkkes do om Else Magrete, mi Dreng, dit Søskendebaan henn fra mi Hjemmen?“

Evve han summet lidt o 'et. Om Else Magrete ett var saadn lidt for fin te dem? swaar' han saa — for hend Faar var saa æstemeret og godt lær, saa han var kommen op i Kompani mæ stoer og hywlær Personer i nowed, der het æ Stænderoj den Gang, og dæ var nok næsten grummer enno end som aa komm i æ Rigsdaw i wo Tijer. — Han vild jo da ett gjan' vises aa, saaj han, Evve.

„Do skal ett vær' ræj, mi Dreng,“ svaar Marta Tyges. „Else Magrete er baade en net Pig' og en Pig' mæ en guj Fostaand. Der er ingen Korrer o den Troj.“

Dæ maatt jo no ogsaa ha' van et sære Skawærre te Pig', som vild ha rempet Næjs ad saadn en Bejler som Evve: strag og køn Kaal mæ et godt Lov imell Folk og saa en grum Gor i Ejj.

Og en Moen tile nowe Daww atter loj han saa Saal og Trens o den kønnest Hest i æ Staald og rej af By i hans kønnest Klæjr.

Han fek da og godt nok dæ rask' og mild' Ja. Og der var Glæj i Goor, og den var stur, som en jo val kan tenk. Marta Tyges var øwerstild rund og guj ve Fattefolk i de Daww, og der var somm og vild osto, de haaj hør hend go og smaasynng i de Daww, og dæ haaj de aaller hør nowen Sinnd før.

Næj, der var jo ingen Korrer o den Troj. Men der kam, ja, der kam.

Dæ var en Daw, tile i æ Foror, te Evve haaj

rejn ud aa bejl, og æ Braallup var saa blewn berammet te aa skuld sto hen i æ Sommer en Gang, nær æ Kun var tosken og æ Halm henn, saa de kund kom te aa klæj æ tom Laaj te æ Gild. Men saa gik æ gammel Koen i æ Brujgor, Else Magretes Bædstemo, hen og støwt knaphænde fraa forinden, saa æ Braallup maatt sættes ud te æ Sommer atter for æ Sørrens Skyld. For, som Marta Tyges saaj mæ Sannd og Skjel, aall Folk vild jo da tøkk grumme sær om, te de holdt Braallup mæ Spil og Lystehed, imen æ gammel Koen knap var blewn kold i æ Jur. Men et Braallup uden Spil og Daans og Glæj var jo da en undele Fard. Og dæ var æ Brujs Forælder ogsaa godt nok jens mæ hend i.

Evve Tygesen han rej jo ret jawnle — saa jawnle, som dæ kund vær passend da — hen og so te hans Kjærest. Han rej gjan hjemm fraa om Løwrdan Attemeje og kam tebaag' om Søndan Awten eller Mandan Moen. Han var altij rijend, for dæ var ingen bette Springvej, men henad trej Mil.

Men saa en Mande kom han gangend hjem o hans Fud. Dæ var en Daw i æ Hjøslæt.

Hva — hudden var de han kom gangend? spur hans Mur saa møj forundret. Hwoe var æ Hest?

Den haaj snovlet me ham om Awtnen, ilaw han rej ner' ad en Bank, og den var kommen te Lammen ve 'et o dæ jenn Ben, saa han haaj van nøj te aa sætt 'en ind i en Gor undervejs, svaar' han. Den kam se nok igjen om et Par Daww.

Da var dæ hejsen en køn Historre. — djer go'j, go'j ung' Hest — og nu just i æ travl Hjøslæt! Hwor æ Wonheld da var skjej, hwa for Folk æ Hest stoj ve?

Evve løw ikke et Kun i dæ, han no fortold æ Muer. Dæ var udenfor en lille Møllgor, Ellund Vandmøll, te æ Wonheld var skjej. Han forstoj ett hudden dæ gik te; for æ Vej var ret jawn, og æ Sul var liig ny'le gan ner, men dæ var jo køn lyst i æ Vejr enno; men bædst som han kommer rijend i sinde Fudsgang ner ad æ Vejbank', saa snovler æ Hest te Jurs under ham, saa han haaj lissaa nær fløwen værrelænds ud øwer æ Hals o 'en. Han sprang jo rask aa og fæk æ Hest o Foed igjen, men da lammet 'en stærk o dæ jenn Forben. Imen kam der Folk rendend ud fraa æ Møllgor, og æ Møller raaj ham saa te, han maatt helst sæt æ Hest ind i æ Staald og saa tøw en lille Tij og si o, om æ Lammen ett skuld go øwer imen; for æ Hest kund gjan bliw ren øj ve aa go vijer no. Og dæ maat en jo baade kaald møj venle og forstande saaj aa æ Mand.

Men æ Lammen fortow se no ett imen. Og saa var han blewn der om Natten. Men da 'et blew Daw, lammet æ Hest enno, og saa haaj æ Møller saaj, dæ var dæ klogest, han læt æ Hest bliw standen; der skuld nok bliw sørret godt for 'en.

Dæ fortold Evve hans Muer. Og dæ sædt jo godt nok mæ æ Sannd aalsammel. Men der var nowed, han duld tæt øwer og ikk snakket et Ur

om te hend. Ham var kommen te æ Mikkes swaar godt, meer end ret og godt var, om Hvidborre, den ældst Dætter i æ Møll, og hun ta om ham igjen i saam Maad'. Hun var af de mærkiadend Piger, var Hyldborre, men liggodt kan ro og hvid i hend Ansigt; en lille trind og rask 'en og saa munter som en glaj Fowl; men ingen kund ta sejj andt om hend end Dyd og godt.

Men dæ fo'r ind i den ild' Skæbne mæ dem.

No. Nowe Daww atter seier Marta Tyges saa te Evve, de kam te aa lyt hen te Ellund Møll, hudden dæ sto te mæ æ Hest. Om hand vild ta' adstej, eller de skuld sænd æ Dreng?

Han maatt helst go siel, swaar' æ Søn. Han maatt helst go no mæ dæ saam.

„Men dæ er da ett var', do natter øwer derhenn."

Evve kom tebaag' tile i æ Dawning, ve den Tid æ Lærker vown og begynder aa synng. Han list æ Hest i æ Staald og list aalstill ind i hans Kammer for aa trækk i hans Dawlekklæir igjen. Men hwo lettele Evve han end list se, saa hør æ Muer ham ilyvl.

Dæ trot ud mæ ham? Hudden haaj æ Hest 'et?

Aa jow, saa nowehaaend. Han tow 'en mæ se; men den linket jo lidt enno; han haaj trot 'en saa sajt æ heel Vej, og dæ var jo øwer halanden Mil. Men æ Møller vild slet ett hør Taal' om aa ta imud Pæng for hans Ulejlehed. Dæ heel var jo kons en bitte rinng Villehed.

„Jamen dæ skal han no," swaar' Marta. „Saa

er æ Tjennest baade takket og betald. A ynder ett aa skyld' nown nowed."

Og Marta Tyges ga ett Linn, før hun fæk Evve adstej hen aa se te hans trolowet Bruj en hal Snes Daww atter, og o æ Henvej skuld han enkorn rij ind i æ Vandmøll og fly' æ Møller æ Pæng. Den Historre skuld da ha Ænnd. Hejsen vild hun sjel adstej og gjør 'et aa.

Men Evve rej no derind o æ Hjemvej, og han rej derte ad en Omvej. Og tunket han kort ve Else Magrete den Gang, saa tunket han des længer ve Hyldborre.

Den Sommerawten sad hun o hans Knæ ud' i æ Roeshaw — a kan ett sejj, dæ var føst Gang.

Hun røtt i æ Guldring o hans Finger.

„No rykker a æ Ring aa, Evve. Men a skal gi dæ jen igjen lissaa guj og blank, og jen, der binder faster."

Evve kam rijend hjem i æ lys' Dawning.

Men fra den Daw aa var han saa møj sær still og undele tankefuld, saa der var manne fleer end hans Muer, der loj Mærke te 'et. Men i Turetal var han saa glubsk og ivre i æ Høstarbed, te han somti so ud af Swed, som han saa var trot op aa et Vandhaal.

Og kam der ikke no sær' Rygter op og møj Snak i Laav om ham.

Else Magrete og hend Faar kam kjørend te Blidum en Daw i æ travlest Høst, og Evve blew strags hent hjem aa æ Mark, Der stoj et sælle

Hus ve Tyges den Daw. Nok sannd — de skiwt jo, hwa de no haaj aa skiwt, imell dem sjel og i Løndom; men liiggodt føld der jo Ur, der ett kund holdes duld inden Mur og Vægge.

„Gi mæ mi Ur tebaag, lille Else Magrete," saaj Evve. „A bejer saa mindele, gi mæ mit Ur tebaag. Dæ bliwer hejsen kons te Uløkk og Sællehed for wos bægge tow."

Men hun græd, sølle Piig, som hun saa var pisket.

„A kan ett, lille Evve, a kan ett. Hwor kan do da forlang' saa møj af mæ."

Og Marta var no saa møj stræng. Hun bandet de Folk, som saadn haaj forhekset ham og vænd hans Sind. Aaller i Verden skuld dæ ske, te han skuld sviig hans Ur! saaj hun. Hwa Ur og Lowning de haaj gien, de haaj de aal Daww standen ve der i Goor. No haaj han jen Gang gien Else Magrete hans Ur, og dæ skuld han ett rend fraa som en Kjalling, men dæ skuld han sto ve som en ærle Mands Søn. Saa læng hun kund rør Tunng og Fud, skuld hun vær' den Muer, te der sørret for, dæ blew saadn og ett anderlund.

„Og no sejer a: saa soor æ Høst er ænd, skal æ Braallup sto."

Men saa svaar Evve: „Nej," saaj han, „skal a sto ve æ Awtaal, skal I og: æ Braallup ska føst sto te Foror!" Og dæ kam i Trads, og dæ var han ett te aa rokk fraa.

* * *

Saa skrej æ Tij hen som 'en kunnd da.

Der blew jo saaj og snakket saa møj imell Folk imen. Og anten dæ no sædt eller ej, men der var da dem, der vild osto for vis og sannd, te Else Magretes Faar var kommen gangend ind i Ellund Vandmøll en Awtenstund nowed atter Høst og haaj snakket læng mæ æ Folk.

Og da skuld æ Møller ha saaj de Ur:

„Vaar jer, vaar jer! I gjør en stur Uløkk ve aa tving' ham. Mi Dætter stor ham nærer og er ham kjærer end din. Hans Ville haar van lissaa guj som hendes."

Og o æ Daw eller anden atter han haaj van i æ Møll, kam han kjørend til Blidum og haaj en Samtaal mæ Marta under fier Ywn. Alvorle so han ud, ilaw han kom; meer enno ilaw han drow aa. Ingen haaj jo hør, hvad de tow snakket om; men der blew ymtet jet og andt ilywl. Han og hans Koen var nok kommen te den Mening, te dæ var bedst, Evve fæk hans Frihed no. Men Else Magrete vild ett slipp Evve, ihva Skam han saa end haaj før øwer dem; og Marta Tyges stoj stiw o, te æ Ur og Awtaal' skuld stoj ve Majt framdeles.

Og dæ blew saa saadn. Og law æ Foror kam, blew der jo saa lyst for Evve og Else Magrete, og tow Byjmænd rej ud og bøj sammel te æ Gild'.

Men æ Daw før æ Braallup skuld sto, var 'et saa, te æ grule Ildgjaning skjejj.

Evve haaj standen innd i æ Forrestow og tawn

hans Skjæg aa ve et Spejl, han haaj stild op i jet aa æ Vinnere. Og saa var han gan ud aa æ Stow. Men lidt atter kommer der saa et fremmet Kvindfolk rendend aa smaajamrend ind øwer æ Gor. Hon var ret saa hvid i hend Ansigt som nown kalket Vægg og saa forbevret, te hun rist øwer heel hend Legem.

„Aak Guj, aak Guj! Der ligger en sølle Kaal og haar gjor illd ve se sjel hjer uud ve æ Gyd'gja'r!"

Der blew en Rædsel, en Rædsel! Der lo Evve og flød i hanj Bluj. Han haaj skjøn æ Hals øwer o se mæ æ Ra'kniw.

Aak ja . . . den stra'g og kønne Kaal han var.

Hans Muer tow 'et saa forundele towle, ja da saa møj forundele still og rolle. Hun sørret strags for aa fo ham baan ind; hun sørret for hver den evige Del. Og der kom aaller en Grædtoor te Søen i hend Ywn. — Te hun kund taa 'et saadn!

„Tij aall still," saaj hun. „Hwa hjelper 'et, vi klawer og kwijer."

Hun snakket ett manne Ur fra den Daw aa, Marta Tyges, de Or hun lewet siin. Dæ var somm aa vild osto, hun haaj tawn Skaaj o æ Tunng.

Men uud i Ellund Møll — ilaw æ Rygte naaj derud og dæ omsijer ogsaa kam Hyldborre for Øre en Gang, da gav hun saadn et sørrele Jammersuk, sølle Baan, og sejnet værrelæns om o æ Gwol ve æ Sij aa æ Kjøkkenbur, hwo hun stoj.

Og hen o æ Nat maat de saa te'n atter æ Fostemo. Men inden de kam tebaa'g, var æ Baan

føj. Dæ var en Dreng. Hun kam aaller o Foed igjen, stakkels Hyldborre. Hun lo hen val saa møj som et godt Orstij, saa list hun still aa en Sommermoen i æ Dawning. Og en maa nok sejj, dæ var godt, den øwest løst op for hend; for hun var blewn tyndhojet af Sorre.

Dæ tow snaar en sælle Skejj i hend Føegor. For æ Møller føld hen te æ Flask og slow Sluk-hu'n te hans Værk, saa æ Møllsøgning tow aa og tow aa Or atter Or. Maat de ikk saa go fraa æ heele Kram te sidst. Og æ Bøen kam ud og blew sprej ad.

— — —

„Hwodan . . . Hyldborres Baan, døh dæ, eller hwodan —?“ spur Niels, wo Mand, nowed sajt — han haaj sat saa sum en lille Tij.

Spind-Sille sad lidt, som hun slet ett haaj hør, han spur. Men saa saaj hun saa still hen og sukket ve'et:

„For wos aa tøkk, Niels Hansen, haaj 'et van dæ løkkelest for ham, te han haaj fulle hans Faar og Muer og lejen under Mulld . . . Men der er jo kuns jen, der rojer.“

Saa rejst Niels se aal stiltiend og hent to goj Dækner og brej øwer Evve.

A maatt samend list uddenfor. For a kund ett baar mæ for aa stillgræed, saa tung føld 'ett mæ o Sinnd.

ET NAVN

Løjtnanten var en lille firskaaren, stumpbenet og — lad os sige det skaansomt — temmelig førladen Ungkarl oppe i det halve Hundred, derhos Danebrogsmand og Ridder, med velplejet Overskæg og Fipskæg, som klædte ham overmaade herligt, og med en Tyskerkugle midt inde i det tykke af højre Laar; dèr havde den indkvarteret sig under Fægtningen ved Jagel og trods to Lægers ivrige Efterstræbelse taget fast Bopæl, dèr sad den blødt og godt og holdt sig stille, men i de sidste Par Aar havde den dog lagt sig efter at volde sin Husejer Kvalm og Ubehageligheder nu og da, noget, alle Lejere jo nu en Gang har naturlig Tilbøjelighed til.

Saadan var og havde Løjtnanten det, den Gang han under den store militære Spænding i Aaret 1867 gled ud af Haandskytsets Tjeneste med Premierløjtnants Rang og Titel.

Han paastod, han blev i Grunden ligefrem „skubbet og kabaliseret ud“, fordi han var utaalelig dygtig og selvstændig af Mening og ved et Skæbnens sære Lune ikke var kommen til Verden i en eller anden meget formaaende Families Skød.

Men som det undertiden hænder: Naar èn Dør

hugges i, springer en anden op. For netop ved samme Tid sprang der en bred Dør op for Løjtnant Hansen: der faldt en Arv paa runde 50,000 Kr. ned i hans hule Haand. Aldeles uventet.

Der var dem, som i de første otte Dage efter denne Begivenhed havde hørt ham gaa og brumnynne nok saa fornøjet:

„Den faldt fra Himlen ned,
ja, den faldt fra Himlen ned!"

Stadig det samme.

Hvad skal man sige til det?

Premierløjtnanten — lad os endelig give ham, hvad han kan tilkomme — Premierløjtnant Hansen gjorde først et flot Gilde for en Flok gode Venner og gamle Kammerater, hvor iblandt der hverken savnedes graanende Kaptajner eller alderstegne Oversergenter, og hvor man udskiftede ham som Menneske og Kammerat og Kriger i en Mængde berømmende Taler med efterfølgende rungende Hurraer.

Det næste Premierløjtnanten foretog sig var at slaa fast, at han vilde henleve den Slump Aar, han maatte have tilbage, i landlig Fred og Ro i en køn Egn, fiske lidt, jage lidt til Adspredelse og Sindets gavnlige Opmuntring, ja og saa kan hænde optegne sine Krigsminder — han havde jo da været med i adskillige Æventyr og Trængsler og hvasse Bataljer baade i første og anden Krig, saamænd havde han saa, været med i Krudtrøgen og Kuglehvinet lige fra sin grønne, grønne Ungdom

kæmpet sig frem, kæmpet sig op, svunget sig over Officersgrænsen. Hvor mange havde vel gjort ham det efter — hvadbehager?

Og saa en Dag han sad ved sin Kaffe paa Hotellet og raslede med „Berlings Tiende“, faldt hans Øjne paa Kundgørelsen om Mattrup Strandgaards Salg.

„En solid Køber kan faa Gaarden straks og paa billige Vilkaar.“

Solid — hoho! *Han* maatte vel kaldes solid — hvadbehager?

Dagen efter købte han Mattrup Strandgaard, en Bondegaard paa noget nær lige saa mange Tønder Land, som dens ny Ejer havde Aar paa Bagen, og hvis Stuehusbygning viste Tilløb til herskabelig Indretning. Og tre Dage efter flyttede han ind.

Premierløjtnanten sagde ikke til sig selv: Du er jo i Grunden lige saa dum paa Landvæsen som nogen Marketenterhest. Der imod sagde han: Min Stilling og min Fortid forpligter mig til, jeg indretter mig her paa nogenlunde herskabelig Fod, lidt over Proprietær-Niveauet, med Forvalter og Tjener.

Derfor satte Løjtnant Hansen sig straks til at udfærdige en Kundgørelse om, at der paa Mattrup Strandgaard var Plads for en dygtig, yngre Forvalter og en adræt Tjener. „Man behage at melde sig straks hos Ejeren, Premierløjtnant A. Hansen.“

Udenpaa den store blaa Tjenestekonvolut henkastede han med smukke Træk og flotte Sving:

S. T.

Hr. Chefredaktøren

for den til Forsendelse med de kgl. Brevposter privilegerede Berlingske politiske og Avertissements-Tidende!

Kjøbenhavn.

Saa . . . Hvad var der saa at ordne? Skulde han sende Karlene ud at pløje eller sætte dem begge til at pudse Seletøj? De pløjede jo hele Dagen i Gaar. Man burde ikke saadan Dag ud og Dag ind køre rundt paa en og samme Øvelse. Det blev for trættende og kedeligt. Altsaa, der skal pudses. Til Seletøjet, Karle! . . . Hvad var der i Vejen med den syge Ko? Naa, den skulde kælve. Det maatte den skam klare selv . . . Hvad for noget, hente Væveren? Hvad Pokker kom Koen Væveren ved? Naa, han var klog paa Kælvning. Men det var jo det pure Kvaksalveri! . . . Naa, ja ja, naar der var Fare for Koens Liv — Nød bryder alle Love — Væveren skal hentes, rask!

Premierløjtnanten pegede med Stokken og kommanderede, saa det klingrede i Gaarden. Det var virkelig vanskeligere at styre en Bondegaard, end Manden med de to veltjente Ordner havde drømt om.

Det indre Husstel kunde han tage sig forholdsvis let — heldigvis. Det havde han tillidsfuldt lagt i Hænderne paa Fru Petersen, en alderstegen, lidt skrap Dame med hvid Flagrekappe og graa-

sprængte Haarbukler, Enke efter hans Ven og Krigsfælle, Stabssergent Petersen.

„Gør som De synes bedst, Fru Petersen; fæst hvem De vil. Skaf mig bare ingen i Gaard af disse mildest talt ureglementeret paaklædte Herregaardsslusker. Nette Folk, ordentlige Piger. Jeg vil ikke være nogen Bulevært, Fru Petersen."

Fru Petersen tog til at knejse med et stramt Smil, og Haarbuklerne tog til at dirre.

„Ja, naar Hr. Premierløjtnanten, maa jeg tillade mig at sige, har saa ringe Tillid til en honnet Dames gode Smag og mangeaarige Erfaring —"

„Gud bevars, Gud bevars!" værgede Premierløjtnanten ivrig af med begge Hænder. „Misforstaa mig dog ikke, bedste Fru Petersen. Jo vist har jeg Tillid til Dem, selvfølgelig har jeg det. Ordene faldt mig lidt uforvarende af Munden. Jeg mente aldeles ikke —. Jeg be'r undskylde! Jeg har jo saa forfærdelig meget i Hovedet, Fru Petersen."

Og han skyndte sig bort fra hende, det snareste hans stumpede Ben orkede at bære hans trivelige Krop.

„Faar jeg nogen Sinde større Vrøvl og Kvalm her," mumlede han for sig, „vil det komme fra Kvindfolkene. Det tør jeg dø paa!"

Allerede Syvendedagen efter bar Premierløjtnantens Kundgørelse Frugt.

Først kom en ung Karl i rask Gang ind i Gaar-

den og standsede tre Skridt fra den ny Mattrupmand, idet han hug Hælene sammen med Appelsvup og klaskede Huen mod Laaret.

„Hr. Premierløjtnanten søger en Tjener?“

Premierløjtnanten nikkede. „Sæt kun Huen paa,“ sagde han velvillig. Han syntes straks godt om Karlen. Han saa med et halvt Øje, Fyren havde været Soldat; det var aldeles udmærket.

„Du hedder, Søn?“

„Tobias, Hr. Premierløjtnant, Tobias Madsen.“

Premierløjtnanten drog Haanden tilbage, han havde lagt paa Karlens Skulder, og strøg sit Skæg, først Overskægget, saa Fippen.

„Humm . . . To—bi—as Det lyder mig Pokkers . . . isralitisk. Der er ingen rigtig Appel i det Navn — du kunde for den Sags Skyld lige saa godt hedt Nebukaneser . . . Bare du havde hedt Hans — alle mine Oppassere har hedt Hans.“

Der stak en Skælm frem i Tobias' smaa blanke Øjne.

„Naa, saamænd da, saa kan Premierløjtnanten jo kalde mig Hans da.“

Da maatte Premierløjtnanten le, saa hans runde Mave hoppede af Fornøjelse.

„Skudsmaalsbogen,“ sagde han saa. Og medens han stod og lod Øjnene løbe over de to-tre skrevne Blade i Bogen, jog han en Haand i Lommen og stak Karlen en Tokrone paa Næven.

„Meget vel,“ — han slog Bogen sammen med

et Smæk og vinkede den nybagte Tjener Hans efter sig. „Vi gaar ind og aftaler det fornødne."

Og just som det Fæste var bragt i tilbørlig Orden til gensidig Tilfredshed, og Premierløjtnanten stod og grundede i tilfreds Smaanynnen oppe paa sin øverste Trappesten, ruller der et let Køretøj ind i Gaarden, og ud af det springer en høj, ung Mand: lange Støvler, graa Stumpjakke med grøn Krave, langt Overskæg og graa, smalskygget Hat med to Urhanefjer.

Forvalteren, saagu! slog det ham lige straks.

„Mit Navn er Nielsen, Forvalter. Jeg formoder, jeg har den Ære at hilse paa Gaardens Ejer, Hr. Løjtnant Hansen?"

„Premierløjtnant, Hr. Forvalter. Jo." (Man skulde min Sandten yde ham, hvad han kunde tilkomme med Ret og Ære!) „Der er nemlig to Slags Løjtnanter til, véd De."

„Undskyld! jeg huskede det virkelig ikke i Øjeblikket."

„Jeg be'r."

Forvalteren kom ind, fik Cigar og Portvin, to Glas Portvin.

„Jeg er en Ven af Resoluthed, Hr. Forvalter. Jeg gaar ind paa Deres Betingelser."

Saa gik de rundt i Gaard og paa Mark. Forvalteren var et sprudlende Liv; han holdt landøkonomiske Foredrag hele Tiden. Det summede og knaldede Premierløjtnanten om Ørene med Kobbelbrug og Vekseldrift, Rørlægning og Roe-

dyrkning, Korthornskvæg og Sommerstaldfodring — den Gang havde vort Land ikke endnu frembragt Munkedalere og Kaalmøl, ellers havde han rimeligvis taget dem med —, Premierløjtnanten var til sidst rent overvældet og næsten lige saa ør i Hovedet som efter en dundrende Fægtning.

„Med Hr. Premierløjtnantens Tilladelse skal jeg i nogle faa Aar bringe Mattrup Strandgaard op til en ren Mønstergaard.“

„Brillant, kære, brillant! Ren Mønstergaard. De har min Tilladelse.“ Han gned sig i Hænderne. Saadan skulde det være. Han var meget dygtig, den unge Mand, ualmindelig dygtig; dertil af god Familie, høflig, dannet, jagtkyndig. Storartet Held! Dagen maatte jo ligefrem kaldes en behagelig Mærkedag.

Den Aften hørte Fru Petersen Proprietæren gaa frem og tilbage i sit Værelse og trutte Frederik den 7.s Honnørmarch.

„Han er svært i det lyriske Hjørne, den gamle,“ smaalo hun.

* * *

Fra det ene Vindue i Premierløjtnantens Ryge- og — lad os sige Arbejdsværelse var der et langt smukt Kig ned over et Hjørne af Haven og Marken og den brede Fjordvig helt over til Skovbankerne paa den anden Strandbred. Og ved det Vindue stod han en hlank Dag i Forsommeren, og var falden i Tanker.

Pludselig gjorde han kort omkring og kaldte ud ad Døren:

„Fru Petersen!“

Og Fru Petersen kom, men ikke lige straks.

„Kaldte Premierløjtnanten?“

„Vil De lukke . . . Behag at ta' Plads et Øjeblik, Frue . . . værsgod!“ — han gik urolig paa Gulvet og saa' lidt underlig højtidelig ud. Men han saa' ikke lige paa hende.

Hun rettede sig i Sædet.

„Er der maaske noget . . . med Maden?“

Han standsede. „Maden? Aldeles ikke. De er jo Properheden selv . . . Hm . . . sig mig: den ny Pige, De har fæstet — er det ikke Andrea, hun hedder? . . . Naa. Hvor er hun fra?“

„Det er s'mænd en fattig Væverdatter her fra Nabobyen.“

„Væverdatter fra Nabobyen, hum, naa.“

„Og jeg maa sige, en virkelig rar og flink Pige, ordentlig i alle Maader. Proprietæren har jo lagt det i min Haand, og Dorte kunde jeg ikke nære mit Liv med; hun blev mig i den Grad den værste Spidslærke til at svare, jeg har kendt i alle mine Dage. De kan tænke Dem, Hr. Hansen, stod mig Gud hjælpe mig lige op i Næsen til sidst og trallede: „Min Bedstemo'r en Men'skeæder var“ — Hva'b'har?“

„Pokkers køn Pige . . . meget smukke Øjne.“

„Dor—te!“

„Visvas! Andrea mener jeg . . . Naa, hun er

altsaa en Væverdatter fra Nabobyen, siger De ... Det var mærkeligt," mumlede han og standsede ved Vinduet og tav.

„Mærkeligt . . . hvorledes?"

Han svarede ikke.

Saa sagde Fru Petersen højere, idet hun rejste sig: „I Betragtning af min Stilling her og mit Arsvar — har Premierløjtnanten maaske opdaget noget . . . noget mærkværdigt, maa jeg spør'e?"

Premierløjtnanten vendte sig med et Ryk.

„Næ, næ vist ikke . . . Det var kun — ja, Tak, bedste Fru Petersen, det var kun de Par Oplysninger, jeg som Husbond — —. Undskyld, at jeg ulejligede Dem."

„Aa, jeg be'r, Hr. Premierløjtnant!" — det kom kuldslaaet og med et stift Kniks, og hun gik ud med stejl Ryg, som en ret Frue skal gaa. Og hun sagde til sig selv undervejs, at hun turde dø paa, „det gamle Menneske" nærede Planer overfor Pigen Andrea.

„En Bondetøs, et Barn paa knap en Snes Aar! Ja, hvorfor ikke. Man har jo før hørt Mage til Galskab af slige graanende Herrer. Og i sine yngre Dage var min go'e Hr. Hansen nok saadan lidt . . . mindre nøjeregnende . . . ikke saa ganske eksemplarisk.

Men du kan være rolig for, min ældre Hr. Hansen derinde, nu skal jeg begynde at slaa en Traad i dette — Væveri. Vævertøsen skal faa et

forsvarligt Vink i Tide . . . Det er jo ligefrem oprørende!“

Imidlertid stod den omtalte ældre Herre derinde ved Vinduet paany og faldt i Tanker.

„Aa!“ vrissede han med et Snur. „Bedst at slaa det Grillefængeri paa Flugt — ta' mig en ordentlig Stroppetur og et Strandbad — — glemt skal være glemt!“

Han snappede sin hvide Sommerhat og gule Egestok og kaldte fra Trappestenen Hunden til sig ved to skarpe Fløjt. Og saa spankede han rask og strunk ud over Markerne i den hældende, blanke Dag for at blive Indtrykket af Pigen Andreas Ansigt kvit — eller var det kanske en Erindring, det havde vakt til Live i hans Sjæl?

* * *

Med lidt Knur og Værk i „Kuglebenet“, men ellers let til Mode og med frisk Lyst til Aftensmaden efter den raske Tur kom Proprietær Hansen vandrende tilbage til sin Gaard. Lang Vejs fra saa' man hans hvide Sommerhat og Vestemave komme skinnende i den sommergrønne Natur.

Forvalter Nielsen styrede ham i Møde uden for Gaarden med tydelige Tegn paa forstyrret Sindsligevægt.

„Hvad godt, bedste De?“

Det var alt andet end godt. Forvalteren maatte endelig en Gang tillade sig at føre Kæremaal over

Tjeneren Hans. Ved alle mulige Lejligheder gik Tjeneren ud paa at drille og ærgre ham; ja, han understod sig endog i at tilsidesætte den Høflighed, han i Følge sin Stilling som Forvalter paa Gaarden turde mene at have rimeligt og retmæssigt Krav paa.

Forvalter Nielsen stod saa vred, saa han blussede. Og Vrede er smitsom. Premierløjtnanten rynkede Bryn.

„Tys, tys! Ikke saa højt, ikke saa højt, unge Mand!“ vinkede han af, overlegent. „Lad os huske paa, hvem vi er. Hvad har Hans gjort? Hvad har Hans sagt?“

Først var der det, at Tjeneren drev sin Hilsen paa Forvalteren ud i det rent latterlige. Og saa var der adskillig anden Hensynsløshed. „Men det aller værste er, han gaar og ligefrem bagtaler mig. Han skal for nylig ha' sagt til nogle Bønder nede i Landsbyen, at min Driftsmaade vilde ufejlbarlig føre til, jeg drev Proprietæren fra Gaarden.“

„Dét har han sagt? Det var som Pokker! ... Ja ja, vær De kun rolig, Forvalter. Nu skal jeg, min Sandten ... være ham en striks Arbitrator!“

Premierløjtnanten skred rask ind i Gaarden — den var rød, han var hvid — og oppe fra Trappestenen raabte han ud med barsk Røst: „Ha—ns!“

„Her!“ — Hans fløj frem af Bryggersdøren.

Husbonden gav et krap Vink med Haanden og gik ind. Hans var snart i Hælene paa ham.

„Hvad er det jeg hører af Forvalteren —

du tilsidesætter Respekten — hilser utilbørligt, Knægt?"

Men Hans var ikke saadan at løbe over Ende ved første Stød.

„Jeg forsømmer aldrig en eneste Gang at hilse, naar jeg møder Forvalteren, Hr. Premierløjtnant."

„Det er jo netop det, han klager over: du hilser ham saa ofte, saa det hele bliver komplet latterligt. Du gør jo for meget af det."

Husbonden saa' ikke det lune Blink i Tjenerens Øjne, da han svarede:

„Maa jeg saa spørge Premierløjtnanten, hvor tit jeg da skal hilse Forvalteren om Dagen?"

„Hvad Pokker vêd jeg! . . . Ogsaa noget forbandet petentligt Smaavrøvl og Sivpilleri! . . . Hils ham saadan med reglementsmæssig Ærbødighed to-tre Gange om Dagen. — Og saa paastaar Forvalteren, du bagtaler ham til Bønderne, kritiserer hans Driftsmaade og siger, den vil drive mig fra Gaarden. Det har Daglejer Jens Olsen fortalt ham. Du maa jo skamme dig! De Næsvisheder vil jeg ikke ha', forstaar du!"

„Det er Løgn i Forvalterens og Jens Olsens Hals!" fo'r det Tjeneren af Munden. „Jeg har aldrig —"

„Naa naa naa — ikke den respektstridige Tone, Mossjø Tobias!"

„Ja, tror Hr. Premierløjtnanten mig ikke længer, maa jeg saa be' om at rejse snarest. Eller ogsaa faa de Mænd frem, jeg skal ha' lastet For-

valterens Driftsmaade til . . . Jeg véd nok, den Snak gaar om imellem Folk, at Forvalteren driver vild Drift, men det er ikke mig, der har ført den ud."

„Meget vel. Det glæder mig at høre dit Forsvar. Det er tilstrækkelig paalideligt, mener jeg. Pas nu fremdeles hvad du véd, du skal, Hans. Træd af!"

Dagen efter saa' Fru Petersen sit Snit til paa en fin Maade at røre ved Forvalterens og Tjenerens Forhold.

„Aa, lidt Misundelse og lidt Landsbysladder, Frue, og saa lidt for megen honnet Ambition fra Hr. Nielsens Side, det var det hele," slog Proprietæren det hen. „Det Spøgelse her har nu faat sin Pæl, haaber jeg."

„Gid det var saa vel! . . . Men bare der ikke er et egentlig dybere Mellemværende . . . eller en hemmelig Kilde . . ."

„De ligner selv en hemmelig Kilde, Fru Petersen. De mener?"

„Pigen Andrea."

Proprietær Hansen studsede. „Se, se! . . . Ja tænkte jeg ikke nok, der maatte vist være et Skørt med i Spillet! Det skal der jo . . .", han tav.

„Og jeg er s'mænd bange for, at vi . . . at De, Hr. Hansen, kan faa adskillig Uregelmæssighed og Vrøvl, saa længe hun er her paa Gaarden. Og Husfred og Arbejdet i regelmæssig Gang, det er saa rart."

„Ja men De siger jo selv, hun er en ordentlig og sjælden flink og rar Pige?"

„Ganske vist. Men hvad siger ikke gamle salig Wessel:

To Aktører i èn Rolle,
tvende, bejlende til èn,
aldrig kunne Venskab holde."

„Hum—um," mumlede Hr. Hansen og gik mod Døren. „Wessel, ja . . . han var vist salig adskillige Gange."

* * *

En køn Dag først i Høsten Katten var borte, spillede Musene rigtig op paa Mattrup Strandgaard.

Proprietæren paa Mattrup Strandgaard var efter venligt Tilsagn gaaet over til Proprietæren paa Mattrup Mosegaard for at ene Forretning og Fornøjelse: først vilde de handle Hest, siden gaa paa Bekkasinjagt.

Mosegaard-Manden ejede nemlig nogle mosesure Engstykker, nogle tuede og laadne Gunger, det var et rent Paradis at stalke om i. At sige da mest for Bekkasiner og andre langbenede Vadefugle; for alderstegne og førladne Proprietærer paa langskaftede Støvler var det derimod ingen helt ublandet Fornøjelse især paa en varm Avgustdag.

Men Vildtet gaar jo nu en Gang aldrig frivilligt til Jægeren; Jægeren maa altid gaa til Vildtet.

Det blev en drøj Tur for den gamle Soldats

Kugleben. En Dag fuld af Bryderi og Møje. Fuglene i Mosen viste fra først til sidst en lige saa uovervindelig som ærgerlig Utilbøjelighed til at lade sig indpode med Bly! Handelen med Hesten glippede ogsaa. Og desuden tillod Mosegaardsejeren sig som venligsindet Nabo og erfaren Jordbruger at byde Premierløjtnanten djærve Forestillinger, Advarsler og gode Raad med Hensyn til Mattrup Strandgaards nuværende og fremtidige Drift.

Der troppedes altfor mange Folk sammen til Arbejdet, paastod han. Der eksperimenteredes planløst og famledes altfor ufornuftigt; Gaarden var jo dog ingen statsunderstøttet Forsøgsstation. Gaarden vilde æde sig selv op til den bare Bund paa den Maade. En praktisk dygtig Avlskarl, en flink Andenkarl og en Røgter maatte være tilstrækkeligt Kraft til daglig.

Strandgaardsmanden var lige ved at tage til sin storskyggede Jagtkasket til Afsked og spørge Mosegaardsmanden, hvad Pokker og hans Ladestok de Ting egentlig vedkom ham. Men saa føjede hans Vært de Ord til:

„Jeg er Patriot og gammel Ottefyrre-Soldat selv, Herregaardsskytte, De véd, og jeg har al mulig Agtelse for Dem for Deres hæderfulde Vandel paa Slagets Mark; just derfor stikker jeg Dem de Piller ud. De bør ikke ta' dem for Kvaksalverpiller eller bare vigtige Stikpiller; de er erfaren Mands velmente Vink og Raad, det er lige hvad de er, min go'e Hr. Hansen.“

Da lod Hr. Hansen Pillerne glide ned i Tavshed. Men det saas paa hans Ansigt, de blev ved at staa i ham med en ubehagelig stram Smag.

— Imens Dagen nu saadan skred hen som den kunde for Proprietærerne og Bekkasinerne paa de tottede Moseenge, gik Livet sin skæve Gang med Ungdom og Galskab hjemme paa Mattrup Strandgaard.

Vi er nys komne op af Middagssøvnen og har drukket Kaffe. Solen skinner saa varmt ned i den røde Gaard, saa Luften staar og dirrer derinde og Drengen med de bare Fødder (den forstandige lille Fyr) paastaar, at Brostenene er ligefrem helt gloende. Forvalter Nielsen staar midt i Gaarden og klemmer Øjnene sammen i Solskinnet og kalder med høj og myndig Røst Høstfolkene sammen for at føre dem efter sig ud i Vester-Toften og sætte dem i Gang med den modne Bygmark.

Da gnider Daglejer Jens Olsen sig hen tæt til Forvalteren, spytter tørt og smisker halvhøjt:

„Menneskens Kaar, kan en sige, er sær uligelig skift' her i Verden, Hr. Forvalter. Somme maa bære Dagens Byrde og svare Hede paa Høstageren, men andre kan gaa i Ro og Mag og linne Lemmerne og stoppe og ryge deres Pibe med Velbehag, ihvor naar det lyster dem. Som nu Hans-Tobias derhenne, Hr. Forvalter.“

Forvalter Nielsen vendte Hovedet og saa' et Syn, som stak ham i Øjet: Tjeneren Hans havde

forladt Fjedervognen, han skulde to og pudse op, og stod henne ved Bryggersdøren og skæm*tede* og lo med Andrea, som var ved at binde sine Høstærmer paa.

„Da skal jeg min Salighed se at trække den dovne Sved ud paa den Fyr!" for det ud af Forvalteren. „Hans!" raabte han. „Aa hør: Hans kan i Eftermiddag ta' Slæberiven og rive Rugstubbene nede paa Gravvænget."

Jens Olsen fniste og snød sin Næse.

Tjeneren saa' hen paa Forvalteren, skraat over den ene Skulder. Pigen saa', det rykkede i Smilebaandet.

„Premierløjtnanten har budt, jeg skal pudse Vognen," kom det alvorligt.

„Det har slet ingen Hast med Vognen, men det har det med Rugstubbene; det siger j e g. Aa værsgo', kom nærmere, Hr. Hans!"

Hans nærmede sig nølende.

„Jeg gaar ikke der ned ene," mumlede han. „Nej! Det fæle Sted. Det skal spøge saa rent forfærdeligt dernede, siger Folk jo."

„Jeg vil ikke høre de Udflugter!" raabte Forvalteren nu. „Sludder og Vrøvl — det spøger da i al Fald ikke ved højlys Dag, véd jeg. Hent Riven og saa allons, march!"

„Men Slæberiven er i Stykker," slap det nu fra Drengen. „Det rødblissede Øg rev den ned af Væggen i Dag tidlig og traadte op i den med alle fire Ben."

Og Førstekarlen stadfæstede hans Udsagn med et Nik og et tykt Bruml.

„Dersom mit Øjesyn ikke slaar mig meget fejl," skød Jens Olsen blidt ind, „saa staar nok Mikkel Monsens Slæberive der ovre ved Siden af hans Tofteled."

„Laan Riven hos Bonden. Og saa af Sted!" bød Forvalteren og slog ud med Haanden. —

Tobias — ogsaa kaldet Hans — havde en Samtale med Mikkel Monsen under fire Øjne, inden han drog i Kast med Rugstubbene i Gravvænget.

„Jeg faar snart helt ondt af det for Manden. For Fruen og Forvalteren er lige ved at lægge over Ørerne paa ham. Og mig sætter de efter at faa skubbet ud af Porten. Men de kan bande „den bitte Mand" rende om ved dem paa, jeg skal stritte imod i Dørkarmen, og det baade med Hænder og Fødder. Kom nu derover i Aften. I Dag skal jeg spille dem en Badulje."

* * *

I Aftningen kom Strandgaardsmanden stalkende hjemad i sine langskaftede Jagtstøvler, gnaven og ravtræt.

Puh. Nu havde han, Himlen være lovet, da kun nogle faa Hundrede Alen tilbage . . . Ah, sa, sa! Gid Pokker havde den nederdrægtige Tyskerkugle, saadan som den sad og værkede!

„Hva — hvad er det her?" Premierløjtnanten standsede i forbavset Stejlen. En Karl uden Hue

og Sko og helt sølet til af Vand og Røddynd kom pludselig brasende over et lavt Markhegn og fo'r forbi Manden i vildt Løb, med en bred Lærredssele over Nakken og en Stump Slæberiveskaft i Sving og Spring efter sig.

Men — var det ikke Hans! Jo saa min Sandten var det Hans!

„Hans!" raabte Premierløjtnanten, og det saa højt han kunde. „Hans! Men hvad i Alverdens Pestilens er det for Galskaber?"

Det hjalp det samme som at raabe „Pruu" ad en løbsk Hest. Tjener Hans fo'r videre, sprang over en Grøft, snublede over Riveskaftet og faldt, op igen og videre, til han forsvandt i Støvskyer paa den korte Allé ind til Mattrup Strandgaard.

Der laa i Sandhed et kønt Hus for en Mand med to Ordener at komme hjem til. Ja, en overordentlig net Redelighed i en Mønstergaard. Hans sad og krøb sammen som en vaad Hund i en Krog i Folkestuen, skjalv og skudrede og virrede vildt med Øjnene. Alle Gaardens Folk stod i Halvkreds om ham og mudrede i Munden paa hverandre. Fru Petersen laa bleg og næsten halvdød af Skræk paa en Stol og hev stønnende efter Vejret; og hendes Tilstand forværredes øjensynlig i højt Mon, i det samme Husbonden traadte ind.

„Hvad . . . hvad Pokker er det her?" pustede Manden stakaandet — for han havde skyndt sig al det han orkede.

„Aah, Gud . . . Hr. Premierløjtnant . . . en

Skræk, en Dødsens Skræk . . . gennemfo'r mig . . . som et tveægget Sværd. — Kommer hun da aldrig med de Hoffmannsdraaber! . . . Aah!"

„Gaa til Side, gaa da til Side!" hvæste Jens Olsen og puffede tjenstivrig ud med Albuerne. „Aak, Hr. Propmérløjtnant, sikke da en Søllehed med —!"

„Men for Pokker, hvad er der egentlig paa Færde? Hvor har du været, Hans? . . . Kan du ikke lukke Munden op!"

Hans kunde kun stønne og ryste, lod det til.

„Han maa ha' mærket Spøgelset, der gaar igen der ude i Gravvænget," hviskede Jens Olsen.

„Spøgelse . . . Gravvænget! Hvad er det for taabeligt Vrøvl og Sludder. Er I da forrykte alle sammen, Folk. Kom straks med en ordentlig Forklaring!"

Og den gav baade Jens Olsen og begge Karlene i Munden paa hverandre, kom derunder til at modsige hinanden, blev ivrige og ragede i Trætte. I det samme kom Forvalteren til.

„Forvalter, jeg vil være en Skurk, om jeg forstaar, hvordan det gaar til, mit Hus minder om et Galehus?"

„Det er ikke saa løjerligt, Hr. Proprietær," henkastede Forvalter Nielsen med et let Smil og et Fnys. „Det hele er simpelthen ikke andet end grove, kaade Løjer af Fyren dér. Det er kun beklageligt, skulde han nu ha' faat Vane til at løbe løbsk," lo han kort.

Tonen, det kom i, stødte Premierløjtnanten.

„Ikke saa løjerligt, ikke saa løjerligt," buste han ud. „Forvalteren finder det maaske heller ikke saa løjerligt, at De saadan mir nichts, der nichts forandrer Ordren, jeg har givet min Tjener, og sætter ham for Slæberiven?"

„I Høsttiden er ethvert Minut kostbart, Hr. Proprietær," kom det lidt belærende. „Og Rivningen var nu meget nødvendig. Saa jeg antog, jeg i Betragtning af den travle Tid, og da man ikke ventede Proprietæren hjem for det første, nok kunde tillade mig den Smule Myndighed."

„Vi kan gaa over i mit Arbejdsværelse, Forvalter, værs'god! — Hjælp Hans af det vaade Tøj og i Seng. Og lad ham faa noget varmt."

Ude i Gaarden mødte de Mikkel fra Mattrup, der kom for at hente sin Slæberive.

„Der ser Mikkel Monsen de sidste Rester af den hedenfarne," henkastede Forvalteren køligt og højtravende og slog flot ud med Haanden.

Mikkel skævede et Øjeblik hen til det sidste Levn af sin alderstegne Rive. Saa sagde han med et Suk:

„Ja, saa pennedø Erstatning, Hr. Forvalter! Enten Penge eller en ny Rive. Jen aa æ Vej, en anden i æ Stej, saadan er nu Verdens Gang, pennedø."

Om de ikke helst skulde opsætte den Sag til i Morgen, skød Proprietæren ind.

„Næ, vil De nu undskylde det, go'e Propretær

Hansen. Jeg henholder mig kun til Forvalteren. Og i Aften siger pennedø jeg, som Forvalteren sa'e for otte Dage siden, ilav han tog stiv Betaling for mine tre Bissehøveder — hvad jo ellers ikke er rigtig ordentlig Skik og Brug imellem rimelige Folk i Bissetiden —: Pengene straks og den fulde Bøde! sa'e han . . . Ja, pennedø, ja!"

„Det véd jeg jo slet ikke noget om!" Proprietæren saa' spørgende fra den ene til den anden.

„Det kan jeg pennedø ikke la' mig hænge for, Proprietær. Jeg henholder mig kun til Forvalteren her med gyldig Ret og Adkomst. Han maa yde mig Vederlag for mit Tab, det fulde Vederlag, pennedø!"

Fem Minutter efter gik Mikkel fornøjet til sit Hjem.

„Ja, jov, saa pennedø, hø hø, hæ!"

* *
*

Dagen efter Mosejagtens store Møje og Anstrængelser nødtes Premierløjtnanten til at holde Stuen med udstrakt Kugleben paa Sofaen.

Der sad han og røg lang Pibe og raslede med „Folkets Avis" oven paa Frokosten, da Fru Petersen gled stilfærdig ind med et svagt lidende Smil om sin Mund, ønskede ham Godmorgen og Velbekomme og spurgte til hans Helse.

Tak, aa jo, det kunde være langt værre.

„Saa vilde jeg gærne spør'e, om Premierløjtnanten tillader, jeg sætter Hans til at plukke de

sidste Syltekirsebær? Fuglene efterstræber dem paa det grusomste."

„Jo, naturligvis. Lad ham endelig komme til at røre sig til Gavns . . . den Filur."

Fru Petersen nikkede. „En rigtig kedelig Begivenhed, den i Gaar."

„Noget forbandet kedeligt Vrøvl, Fru Petersen."

„Ja undskyld, jeg ripper op i den Historie. Men som Husets Bestyrerinde . . . og—e i varm Interesse for min salig Mands Ven og trofaste Kammerat —"

„Behøves ingen Undskyldninger, bedste Frue. Hvad vilde De sige?"

„Forvalter Nielsen gaar og ser frygtelig melankolsk ud . . . Og jeg synes, der er nu adskilligt, der taler til Forvalterens Fordel. Han forekommer mig at være en meget samvittighedsfuld og forfærdelig driftig ung Mand."

„Men lidt vel herskesyg og egenraadig, Frue."

„Ja maaske. Det kan Premierløjtnanten nu bedre dømme om end som jeg . . . Men maa vi dog ikke sige, at dét i Gaar gjorde han i Deres Interesse; for at fremme Høstarbejdet, mener jeg?"

„Og saa for at give en Medbejler alvorligt paa Hatten. Lad os være enige om, det var Hovedbevæggrunden, lille Frue."

Fruen tav, mens hun flyttede Frokosttøjet ind paa Bakken og lagde Dugen sammen. Saa sukkede hun dybt.

„Tja—a . . . Husfred er en dejlig Ting. Men

jeg frygter desværre for, den er i med at forlade Mattrup Strandgaard nu. De skal faa at se, her bliver en evindelig Malør daglig Dag, saa længe Andrea er her paa Gaarden."

Proprietær Hansen keg rask op. „Mener De . . . mener De, vi burde lade Andrea rejse?"

Fru Petersen mente for fuldt og fast, at Proprietæren blev nødt til at lade enten Forvalteren eller Tjeneren eller Pigen Andrea rejse. Og naar hun saa' aldeles upartisk paa Spørgsmaalet, maatte hun sige, at Proprietæren vistnok uhyre vanskelig kunde undvære nogen af de to unge Mænd og da især i denne Tid.

Premierløjtnanten flyttede sit Kugleben ned paa Gulvet med en Fart, som ikke tiltalte Fruen.

„Men Pigebarnet har jo egentlig ikke gjort noget, hun kan jages af Tjenesten for, bedste Frue!" brød han ud. „Sæt nu, hun forlanger at vide Grunden?"

„Hun er den uskyldige Aarsag i det, der er sket, maa man sige . . . Jeg har jo fæstet hende, jeg skal ogsaa nok forklare hende, hvorfor hun maa fjærnes."

„Hm, hm . . . En forbandet ærgerlig Historie det hele . . . nu midt i den travle Høsttid! . . . Jeg skal tænke nærmere over det, Fru Petersen."

„Meget, meget ubehagelig Historie — den sidder, ved Gu', og snurrer i begge mine Ben endnu fra i Gaar af."

Og saa gik Fru Petersen sukkende ud af Væ-

relset med Frokostbakken i Hænderne og den ubehagelige Historie i begge sine Ben.

Men allerede uden for Døren følte hun sig saa trøstet, at hun kunde smile fornøjet.

* * *

Saa en Aften nogle Dage efter — en af de milde og stille Høstaftner med klart Maaneskin, der er skabte for at bruges til Stævnemøder — stod den rapfodede Durkløber Hans under en Bøg i Udkanten af den lille Skov et Stød vesten for Mattrup Strandgaard. Han stod og spejdede saa trofast langelig ud i Sønder, som stod han og biede efter at se selve Lykken komme vandrende hen ad den maanelyse Markvej.

Han faldt i Tanker op til Træet, stod saa urørlig og stille, saa en uomtænksom Ungræv, der kom lusk-slentrende hen imod Karlen, ikke sansede ham, før han stak Armen frem med et højt „Puf, Mikkel!“ Ræven sprang forfjamsket i Vejret med et arrigt Snærr og forsvandt som et Lyn. Karlen hældede sig op til Træet og lo dæmpet, kluklo, saa Vandet gik ham i Øjnene.

Aa ja, saamænd! mumlede han saa og tørede Øjnene. Hvor naar mon Spilopnykkerne vilde gaa af ham . . . Han maatte helst se at blive ret et gevaltigt Alvorsmenneske, et af dem, der sidder og patsuger paa en Stump sur Krykkepibe og bander og gnaver over al Lystighed og godt Humør.

Aa nej endda; der maatte vel ogsaa være somme

til, som kunde tage Verden og dens Tilskikkelser uden Klynk og med godt Humør . . .

Bare Andrea nu snart vilde komme . . . saa han endelig en Gang kunde faa sagt hende al det, der hørte sig til ved et tilbørligt Frieri! , . , Høj-høj, jo! — jo *nu* var det Andrea, der kom! . . . Hvordan skulde han da nu —? Aa, lige til uden Linkom-sesser, straks lige ud af Posen og Hjærtens Grund: Lille Andrea, der er ikke den Pige i hele Verden, jeg hover saa godt som dig. Kan det ikke blive os to fra i Dag af? . . . Ja, saadan skulde det komme.

Men det kom noget anderledes.

For Andrea saa helt forknyt ud, da hun kom.

„Du har været hjemme? — Men hvad er der ved 'et, Andrea?"

„Jeg har været hjemme for at høre om min Skudsmaalsbog . . . Og de blev saa vrede . . . Jeg er jo sagt op; jeg skal flytte straks." Hun var ikke langt fra Graaden nu.

„Hvad siger du? Skal du flytte!"

„Det lod Fruen mig vide i Eftermiddag."

„Flytte — men hvadfor, hvadfor?"

Pigen svarede ikke.

Da slog han harmfuldt Haanden mod Træstammen og brød ud:

„Saa flytter jeg og! Jeg forstaar det hele. Det er den vigtige Forvaltersnudes Skyld. Det er den spidsnæbbede Fru Vipstjært. Hun gaar og fløjter og sleger sig ind ved Propritæren — hun lumsker

for at blive rigtig Frue paa Gaarden. Men jeg skal være den Mands Søn, der gaar til Løjtnanten og læser ham Vagten an — spørge ham, om han kalder det lovligt saadan at jage dig af Tjeneste uden videre, om han kalder det honnet gjort af en respentérlig Mand."

„Nej, du — hys, hys, Tobias! — nej det skal du lade være, hører du!" — hun tog ham i Armen. „Er jeg i Vejen, er det bedst, jeg flytter."

Og Tobias, som havde været saa flink paa Sokkerne til at løbe løbsk med Mikkel Monsens Slæberive, viste sig nu ogsaa rap paa Næverne til at snappe Pigens Haand med begge sine.

„Hør nu, Andrea, hør nu først det: Nu har jeg staaet Skildvagt her i over to Timer, for en Gang at komme til at sige dig et mandigt Ord af et ærligt Hjærte."

„Gud give, det rigtig var dit Alvor, Tobias!" hun saa mildt op paa ham med vaade Øjne. „Du er altid saa fuld af Løjer ... Tobias, du maa ikke drive Gæk med mig!" kom det bønlig.

„Det her er hverken Løjer eller Langkaal, lille Andrea," svarede han og kyssede hende. „Fra nu af, du, er vi to om Raadet og Vejen, vi to, og det baade naar der skinner Sol eller der regner Skomagerdrenge ned. Det kan du stole trygt paa, Andrea."

* * *

Propritæren til Mattrup Strandgaard, velædle og velbyrdige Premierløjtnant Andreas Hansen, Ridder af Danebrog og Danebrogsmand — lad os endelig give ham, hvad han kan tilkomme — Propritæren til Mattrup Strandgaard havde drukket sin lille Efterslurk Frokostkaffe og tændt sin sædvanlige lette Frokostcigar, og saa havde han under eftertænksom Mumlen talt nogle Pengesedler op paa Skrivebordet og sat nogle større Sølvmønter i Stabel oven paa dem.

Saa, det kunde nok kaldes tilbørlig anstændigt. Pigen skulde have den Løn, hun ærligt kunde tilkomme, og lidt til. Alt i tilfredsstillende Orden.

Nej, ikke rigtig alligevel. Paa Premierløjtnantens Aasyn stod en lille mørk Sky, som tydede paa, at inden for Vesten og Ordensbaandet paa Mandens Morgenfrakke var ikke alt i tilfredsstillende Orden.

Nu pikker en Kno lidt famlende og forsagt paa Døren.

„Ko—m,“ svarer Husbonden halvhøjt og venligt — noget helt andet end hans sædvanlige høje, rappe Bud, der farer frem som et Skud.

Og saa glider Andreas lille fastbyggede og nette Skikkelse stilfærdigt ind og lukker Døren sagte efter sig. Hun staar der rød og saa bly og famler med sin Skudsmaalsbog og kan knap stamme et Ord.

For hun mærker, den lille, mægtige Mand sidder og ser saa vist paa hende.

„De har ønsket at tale med mig,“ skynder han

sig at hjælpe i en venlig Tone og trommer sagte i Bordet med Fingrene. „Tal kun frit, min Pige.“

„Det er jo min første Tjeneste . . . jeg vilde derfor saa gerne bede Hr. Premierløjtnanten om at skrive i min Skudsmaalsbog . . . for det ser Folk jo saa meget paa . . . om jeg ikke nok maatte bede Premierløjtnanten skrive saadan, at jeg . . . at jeg ikke har gjort noget slet . . .“

„Ja ja, Gudbevars, mit kære Barn!“ udbryder Premierløjtnanten hjærtelig imødekommende — for han fik saa inderlig Medlidenhed med Pigebarnet, som stod der og stammede og bad saa mindelig om sin Ret. „Ja saa Hjærtens gærne. Det kan jeg gøre med rolig Samvittighed. Det er jo kun min simple Pligt.“

Han strækker Haanden frem og modtager Skudsmaalsbogen. „Sæt Dem ned et Øjeblik, kære Barn, værsgod! Saa skal jeg —“

I næste Øjeblik ser Pigebarnet den lille mægtige Mand te sig saare underligt, saa hun er lige ved at blive helt bange. Haanden med Bogen synker ned paa Skrivebordet med et Bump, han stirrer i Bogen, stirrer op paa hende med forvirrede Øjne, tager Haanden om Panden og farer op fra Stolen og hen til Vinduet.

„Store Gud!“ hører hun ham mumle. „Du store Gud!“

Og Aarsagen til, at den med saa megen fortjent Krigshæder smykkede velædle Mand ter sig saa sælsomt, er mærkeligt nok de Par Ord i Bogen:

Skudsmaalsbog for Pigen Andrea Ejlersen, uægte Barn af Sergent Andreas Hansen og Pigen Ingeborg Magdalene Ejlersen . . .

Premierløjnant Hansen fattede sig snart — for ganske vist er selv en saa gammel øvet Krigsmand ingenlunde utilgængelig for Overraskelser —, Hovedet taber han dog ikke i ret mange Minutter.

Rask vendte han sig fra Vinduet, kastede Skudsmaalsbogen hen paa Skrivebordet og gik Pigebarnet i Møde med venlig fremstrakt Haand og megen Højtidelighed — hvor kunde hun vel andet end falde fra Forundring til Forundring.

„Mit Barn, mit kære Barn“ — Røsten havde en mærkelig blød Klang — „der bliver ingen Rejse af. Jeg maa tale med dig. Sæt dig nu her i Lænestolen, værsgod. Vi maa tale lidt sammen. Du kan trygt tale til mig som til din bedste Ven.“

Det blev nærmest en Samtale af Spørgsmaal og Svar. — „Svar kun frit og uden Forbehold, mit Barn; jeg vil dig ikke andet end godt.“ Og Premierløjtnanten fik blandt andet ud af Samtalen, at Væveren i Nabobyen var Andreas Morbroder og Plejefader, og at hendes Moder, der nu var Enke og svagelig, boede i et lille Hus i Krængum, en Landsby fem-seks Mil fra Mattrup Strandgaard.

Med egen velædle Haand aabnede Premierløjtnanten Døren for Andrea, aabnede den paa vid Gab, og saa kaldte han paa Fru Petersen med saa høj og lydelig Røst, som var det et helt Kompagni, han æskede Ørenlyd hos.

Baade Fruen og Tjeneren kom til Syne — den ene indefra, den anden udefra — og det saa hurtigt, som havde de været i Nærheden netop i det samme. Og Tjeneren sagde straks i en mærkværdig bestemt Tone, men i stejl Honnørstilling:

„Maa jeg bede om at tale et Par Ord med Hr. Premierløjtnanten!“

„Vent, Mossjø!“ — og et Vink med en udstrakt Pegefinger i Tilgift. — „Andrea bliver, Fru Petersen. Det hele er for meget en Æressag.“

„Andrea ... bliver?“ hviskede Fru Petersen — hun stod der som Forbavselsens udtrykte Billed.

„Hun bliver, som sagt. Indtil videre. Vi tales nærmere ved om Sagen, bedste Frue.“

Tobias!“ — det var første Gang nogen havde hørt ham kalde Tjeneren ved Døbenavn. „Vil du straks hente Remonten ind fra Toften, min Gut Strigl og børst den godt. Giv den saa et Fjerdingkar Havre; den kan æde, mens du gaar Ridetøjet og mine Støvler efter. Klokken er halv ti. Klokken elleve fører du Hesten ridefærdig for Trappen. Forstaaet?“

„Vel, Hr. Premierløjtnant!“

Tobias tog Gaardspladsen i fem-seks Spring.

Fru Petersens hvide Kappehoved var saa omfløjet af Tanker og Gisninger, som Fluer kredser om et Stykke Sukker.

Hvad i Alverden kunde der være paa Færde? Der maatte sandt for Dyden være hændet noget højst mærkværdigt. Saadan havde hun aldrig

set Hr. Hansen. Han førte sig jo med et Væsen og en Holdning som en Oberst for Fronten . . . Hvad var der dog hændt?

* *
*

Omsider fandt Premierløjtnant Andreas Hansen det lille Hus i Udkanten af Kræengum Landsby, hvor hans Datters Moder boede.

Han standsede inden for Døren og lod Blikket gaa over den lille, menneskemomme Stue. Herregud, saa fattigt, fattigt her saa ud!

Og med det samme hans Øjne saa' det, faldt der saa sælsom en Tynge paa Sindet, saa pinefuld og knugende, at Brystet ligesom snøredes sammen derved. Han drog Vejret trangt og stakaandet og rømmede sig stærkt; for det var, som han var ved at kvæles.

Døren til Køkkenet gled sagte op med pibende Knirken, og et halvvoksent Pigebarn fik Hovedet og det ene Ben indenfor, men standsede brat med hele Aasynet fuldt af lidt Skræk og megen Forundring.

„Hvem er det? . . . Er det Doktoren? spurgte en svag Røst ud fra Alkovesengen bag i Stuen, og en Haand famlede med at drage Omhænget til Side.

„Nej det er ikke," — Premierløjtnanten gjorde sin stærke Røst saa blød og rolig som mulig og nærmede sig Sengen med varlige Skridt.

„Det er . . . jeg er . . . jeg bringer Hilsen fra Andrea . . . og Andreas Hansen."

„Andrea . . . Andreas . . . Hansen!“ gentog hun langsomt og undrende og de blaa, matte Øjne i det blege Ansigt — det en Gang saa frisk blomstrende Ansigt med de smukke, straalende milde Pigeøjne — stirrede baade studsende og bange op paa ham . . . „Andrea , . . hun er da vel rask?“

„Jo, hun har det meget godt,“ svarede han dæmpet. „Hun tjener . . . hun er hos mig . . . Jeg er Andreas Hansen.“

Hun tav lidt. „Lille Ane, kan du gaa udenfor lidt . . . Der er noget, den fremmede Mand vil snakke med mig om.“

Saa tav hun igen og lukkede Øjnene som af Træthed.

„Ja, . . . jeg mindes nok den Røst, Jeg kender godt de Træk igen . . . skønt Forandringen er jo stor nok i flere Maader . . . Det er kønt gjort at komme her, Andreas Hansen. Men en rigtig honnet Karl vilde ha'e kommen længe før . . . Jeg skrev jo endda, baade en og to Gange, hvordan det stod til . . . Ak ja! . . . Men du kom ikke . . . Og min Familie slog Haanden af mig . . . Andreas, Andreas!“

Andreas Hansen satte sig med et dybt Suk.

„Det var unobelt handlet af mig, Ingeborg . . . ja, det var ligefrem samvittighedsløst. Det er sandt. Du maa tilgive mig, det bèr jeg dig om! . . . Naar man saadan staar midt i Krigens Larm og Uro, forstaar du, og Æren vinker èn, og man høster Berømmelse og Forfremmelse — jeg blev Officer —,

se, saa bliver man let noget fortumlet i Hovedet og stor paa det . . . Og lidt efter lidt glemmer man saa . . . at man . . . har begaaet en Brøde, som man . . ."

Det gik helt i Staa for Premierløjtnanten. Han sad tavs en Stund. Ogsaa hun tav.

„Men jeg forstaar, at saadan noget kommer igen, Ingeborg, . . . vender tilbage, inden man ved af . . . Der er en styrende Retfærdighed til, og en Dag melder den sig."

„Fortæl om vort Barn. Fortæl om Andrea," bad hun i stille Graad.

Og han fortalte alt, dulgte intet.

„Og nu vil jeg handle som en ærlig Karl, Ingeborg, gøre det godt saa vidt mulig. Derfor er jeg kommen. Det er min Pligt og Skyldighed at hjælpe dig. Du kan ha'e Brug for Penge, og dem skal du faa. Er der andet, Ingeborg?"

Hun slog Øjnene op og fæstede dem paa ham.

„Penge er altid brugelige, Andreas. Tak for dit gode Tilbud . . . Men der er noget andet, dèt med vort Barns Skudsmaalsbog: at hun staar skreven i den som uægte Barn. Kunde vi ikke faa det forandret til, at hendes Forældre er ægteviede Folk?"

Andreas Hansen, den velædle Mand, hædret med to Ordener, studsede lidt forbavset og strøg sit graanede Krigerskæg.

„Hm, du mener —?" mumlede han.

„Hun er jo uskyldig i vort Fejltrin. Hvorfor saa lade vort Barn undgælde for det da?"

„Fuldkommen rigtigt, Ingeborg . . . Det forstaar sig. Endnu i denne Dag skal jeg ogsaa foretage de fornødne Skridt i saa Henseende. Vi ta'r Kongebrev."

Hun trykkede hans brede, bløde Haand mellem begge sine haarde og magre.

„Tak, tak, Andreas . . . du er en honnet Mand . . . Ingen i Verden har voldt mig saa stor en Sorg, ingen heller saa stor, stor en Glæde. Gud i Himlen ske Tak!"

* * *

Først ud paa Aftenen vendte han tilbage til Krængum Kro oppe fra Præstegaarden. Og Præsten med det tykke, kridhvide Haar saas at ledsage ham helt ud til den hvide Havelaage ved Landevejen.

Knap efter travede Rytteren ud af Landsbyen. Hovslagene bankede mod den haarde Vej, saa det klang lydt i den stille Nat — en mild Høstnat med Duft af modent Korn og virrende Glimt af Lyn nede bag fjærne Skyer.

Saa snart han naaede blødere Vej, lod han Hesten gaa i Fodsgang . . .

Ah, en dejlig Nat . . . Og en rigtig god Dag — ret beset, rigere og større Dag end nogen af mine store Hædersdage.

Saa gik hans Tanker i Færd med at bygge Fremtidsplaner.

Det er min Bøn til dig, kære Andreas: lad en-

delig ikke Andrea komme op i det fine og fornemme Væsen. Hun passer ikke for det. Jeg ser helst, hun bliver en jævn og brav Mands Kone.

Ja, Ingeborg havde Ret ... Se nu fik man jo prøve, hvor meget Hold der var i Kæresteriet mellem Andrea og Mossjø Tobias. Appel og Snildhed var der i Fyren, friske Kræfter, jojo. Men han maatte skoles. Herut med Knægten et Par Aars Tid i ordenlig Lære hos en praktisk dygtig Landmand! Hos Knudsen paa Mattrup Mosegaard? Ja, saadan bør det være. Gaar alt vel, kan han derefter faa Gaarden i Forpagtning og gifte min Datter, min prægtige, rare Datter!

Ja, det er aldeles krabat... Og deres første Søn skal arve Gaarden — at sige da, hvis han ikke helst vil være Officer, ja naturligvis — og han skal hedde Andreas, Andreas Hansen Mattrup. Jeg vil selv holde ham over Daaben og ta'e mig forsvarligt af hans Opdragelse. Jeg skal gøre mit til, han bliver en prægtig Fyr, en bra' dansk Gut .....

— Første Aftning efter vandrede Premierløjtnant Hansen og Tobias — fordum kaldet Hans — Side om Side og i livlig Samtale ud fra Mattrup Strandgaard ad Vejen til Mattrup Mosegaard.

Manden, de søgte, fandt de i Gang med en Rive mellem Kornhæssene uden for Gaarden.

„Proprietær Knudsen, maa jeg i Henhold til et tidligere venligt Tilbud fra Deres Side bede Dem gøre mig en betydelig Tjeneste?"

„Med Fornøjelse — hvis jeg kan."

„Forvalter Nielsen har ønsket at forlade Strandgaard til November. (Mosegaardsmanden lettede paa Straahatten med et lunt lille Smil.) Jeg trænger til en dygtig Avlskarl.“

„Det vèd Himlen, De gør. Og jeg kan heldigvis skaffe Dem ham, tror jeg. Min Andenkarl søger nemlig Plad. Jeg siger god for ham.“

„Tak. Fortræffeligt ... Vil De saa paatage Dem at gøre mig en kyndig, dygtig Landbrugsmand ud af Ungersvenden her? For jeg maa ydmygelig bekende, Hr. Knudsen, jeg tror min S'æl aldrig det times mig at erhverve saadan det rigtige Tag paa at kommandere en Gaard saa Manøvren lykkes.“

„Jeg er unægtelig af samme Trosbekendelse, Hr. Hansen,“ smaaklukkede Hr. Knudsen. Saa mønstrede hans smaa blanke, kloge Øjne Karlen Tobias i èt Blik, fra Taa til Top. „Løbe kan han jo, har jeg hørt; gaa ogsaa, har jeg set. Der er ingen Stolpren paa Fødderne, ingen Vringl i Knæerne; det sætter jeg særdeles Pris paa baade hos Karle og unge Heste. Lad gaa!“

„Jeg kan baade pløje og slaa; ogsaa baade køre og vende,“ skød Tobias ind.

„Godt, godt; den Færdighed er ogsaa fornøden i en Verden, der er saa fuld af Krinkler og Sving. For Resten vèd jeg nok — og mèr til, mer til. Altsaa: De kommer her til November. Som Karl, forstaar De; aldeles ikke som omslentrende Landvæsenstilkuer paa Stok og Cigar, ikke Tale, ikke Tale! — gør fuldt Karlsarbejde, faar fuld Karlsløn,

ordentlig Behandling og saa videre. Vil De passe Deres Ting — det venter jeg — ha'e Øjne og Øren og Omtanke godt med Dem — det haaber jeg — og saa for Resten ikke spørge mig om Ting, De kan klare selv ved en Smule Omtanke, saa tør jeg love Dem, De kommer ikke til at fortryde, De har staaet i Lære hos gamle Proprietær Lars Knudsen paa Mattrup Mosegaard.

Saadan, ikke paa andre Vilkaar."

„Det gaar jeg ind paa," sagde Tobias.

Pludselig tog Mosegaardsmanden Strandgaadsmanden om Armen med et fast Klem og sagde ham op i Ansigtet:

„Jeg gaar her en ærlig Karl og taler rent ud af Posen, men De gaar og lumsker som en laadden Ræv, Premierløjtnant."

„Naa — hvadbeha'r!"

„Taler mig ikke et levende Kvæk om, han skal være Deres Afløser."

„At sige, saa fremt han klarer Øvelserne her som en hel Karl... Dette her er altsammen marcheret ind paa mig ad sære Veje, min kære. Tobias vèd nok, han har noget at vinde ved at bruge sig og røgte sit Arbejde godt. Evner og Kræfter har han, det er jeg aldeles vis paa; jeg haaber, han ogsaa har den fornødne Vilje og Udholdenhed."

JÆGERE MØDES

I det samme Vogndøren gik op, og jeg steg ind i Toget, forstod jeg, at jeg kom og afbrød ham i en Skildring af en Grævlingejagt.

Han sad jagtudrustet fra Top til Taa, flot udhalet, en lille, bredbygget Bymand, lidt ølfed i Ansigtet, med Opnæse og store Næsebor, Kindskæg og langt Overskæg, hvis Spids han havde travlt med at sno til Vejrs i en Krølle."

„Naa fik De saa Grævlingen?" spurgte en ung Mand med storskygget Lærredskasket og Skaftestøvler.

„Ser De nu, ser de nu, mine Herrer, — vil De nu forestille Dem den hele, den hele natlige Situation," han talte højt og livligt og med noget brallende Fagter.

„— — se Billetterne, der kom ind." Konduktøren stod i den aabne Dør og røgtede sin Dont.

Grævlingejægeren sad lurende og spandt paa sit Overskæg med begge Hænder, med Hagen ind og Munden ud i en Trut.

„Paaligger det Dem for Resten ikke, lille højstærede, at billitere over lukket Dør," fo'r det pludselig ud af Trutten.

Konduktøren skyndte sig at lukke Døren, —

han lukkede den haardere end danske Konduktører i Almindelighed ellers plejer at lukke Kupedøre.

„Dét skulde have været i Amerika eller Tyskland!“ Jægersmanden nikkede og saa sig om i Kupeen. „Det skulde han bare byde det rejsende Publikum i 2. Klasse eller i de store Kulturlande,“ nikkede han op til Nødbremsetappen. „Naada!... Saadan en Bonde, he!“

Saa var der to, der spurgte paa én Gang: „Tillad — er det ikke Hr. Barber Vestfaler fra . . .?“

„Hvad blev det saa til med Grævlingen?“

„Mit Navn er Blase, Dentist,“ smilte han indladende til den første. „Grævlingen, De,“ lo han til den anden. „Paa Grund af de idelige Forstyrrelser her maa jeg fatte mig lakonisk: Jeg kom, jeg skød og jeg — spiste den . . . Jo, tilforladelig — jo, jeg forsikrer — bogstaveligt sandt,“ raabte han ivrigt hid og did under Tihørernes Latter og Spørgsmaal og vantro Hovedrysten. — „De skal aldeles ikke sige Fy, mine Herrer. Jeg har prøvet det, og jeg kan konstatere: en Grævlingesteg, en veltillavet Grævlingekølle har en aldeles pikant Smag, noget i Retning af Grisesteg, men naturligligvis tilsat med en egen vild Aroma, naturligvis, Skov-Aroma. Aa, en komplet lukullisk Nydelse...“

Fra Grævlingestegen sprang Hr. Blase lidt hovedkulds lige ind mellem Hundene, Jagthundene og deres Egenskaber. „Af alle Hunde, mine Herrer, er Hønsehunden ubetinget den fineste og klogeste.

Den er fra Naturens mægtige Haand udrustet med enestaaende Intelligens og Begavelse. Den er Adelstanden mellem Hundene, det er den. Jeg taler af personlig Erfaring. Jeg havde for Eksempel i Fjor en Hønsehund, Naso den tiende — den kom ulykkelig af Dage ved et Vaadeskud ligesom den svenske Konge i Slaget ved Dynekilden — den var aldeles fortrinlig begavet i alle Jagtfagets Retninger. Høns var ganske vist dens Specialitet, men jeg kan for Resten godt give min Naso den Berømmelse: han var Specialist i alle Jagtfagets Grene, alle. Storartet.“

Og Hr. Blase fortalte et Par mærkværdige Træk til Vidnesbyrd om Naso den tiendes storartede Ævnerigdom og især dens enestaaende Ypperlighed i at staa for Høns.

„Stod i to Timer som en Ledpæl. Stod som Loths Hustru i Saharas Ørken. Jeg ved saa ikke, hvad de føler, mine Herrer.“

Det gav sig ellers ret tydeligt til Kende paa de fleste af hans Rejsefællers Ansigt.

Og Rejsefællen, der havde taget Hr. Tandlæge Blase for Gert Vestfaler, rystede undrende paa Hovedet og gav sig saa med et Suk og en uhyre alvorlig Mine til at fortælle en lille Historie om en fremragede Hønsehund en af hans Kendinger havde ejet.

Det var en brun Halvpuddel, en Hanhund, den hed Viktoria. En aldeles udmærket Hund til Høns. Men somme Folk vilde sige ham paa — Skumlere

og onde Folk er der jo alle Vegne — at Viktoria hverken var saa lammeblid eller lammeren, som Hønsehunde plejer at være eller helst bør være. Lige meget. Hunden var Manden saa kær, at han lod sig sy en god Kabuds af Skindet, da Viktoria døde. Ja, Viktoria døde; men han gik igen paa en Maade. En Efteraarsdag gaar Manden ud i sin Toft for at se til en Ager Boghvede, der stod høstet og sat i Stuger langs Agerryggen. Men da han kommer Boghvedeageren tyve Skridt nær, standser han med et Sæt i Kroppen. Staar der saa stiv som en Støtte . . . Nej, ikke Viktorias Genfærd. Nej, det er noget andet. Han mærker det er ham rent umuligt at flytte Foden saa meget som en eneste Tomme frem. Men derimod tilbage, tilbage kan han gaa saa meget han lyster og vil. Og saa gaar han da tilbage og fortæller sin Kone den mærkelige Hændelse.

Hun tror snarest, Manden er ved at gaa fra Vid og Samling.

Ja, hun kan jo følge med ham derud, saa skal hun faa Syn for Sagn.

Og Konen gaar med. Jo, rigtig nok! Da de kommer Boghvedeageren paa en Snes Skridt nær, saa staar Manden urokkelig fast igen. Men Konen gaar frem, og lige med et snurrer og hjørmer der en Snes store Agerhøns op til Vejrs fra Boghvedestugerne.

Men i det samme flyver der ogsaa en Fugl op i Mandens Hoved. For nu kan han gaa frem.

Aah, nu dages det! siger han. Det er jo Skindet

af gamle Viktoria, som volder, jeg blev nødt til at *staa* for Agerhønsflokken!

— Denne Historie tiltalte øjensynlig ikke Hr. Tandlæge Blase.

Jeg fik desværre ikke rigtig Rede paa, hvorfor i Alverden Hr. Blase tog denne lille uskyldige Jagthistorie saa ilde op. For Toget standsede netop i det samme, som Historien gik ind, og en Lystighed med højrøstet Snakken og Latter brød ud i Kupeen, saa der var ikke til at faa Samling paa Ordene, han kastede om sig med. Og dertil maatte jeg skyndsomst løbe ud — Toget biede kun et Minut eller to ved det lille Holdested — for om muligt at faa Øje paa min Ven Maleren, jeg havde sat Hilsestævne her, men ikke lod sig til Syne.

Kom Maleren end sent og sendrægtig, saa kom han overraskende godt: han agtede at rejse med.

„Skal D'Herrer med Toget, maa De skynde Dem," vinkede Togføreren ved en halv aaben Dør og løftede Fløjten.

„Hovsa, skal De hen efter Madammen kanske," — Malerens tørre Lune er lige saa elskværdigt som mægtigt; jeg tror næsten, det vilde kunne slaa Smil af selv den stiveste Stationsforstanderværdighed.

Ty-yt — „Færdig!" sagde Togføreren. Og Toget gik.

„„Færdig" — nu skal du høre," sagde Maleren. „Jeg staar i Fjor ind i Toget. I Kupeen sidder en lille enlig Dame, en Borgerkone oppe i Middel-

alderens Aar, aabenbart ikke synderligt rejsevant. Undskyld, tror De jeg kan faa Stunder til at gaa ud et Øjeblik? hvisker hun. — Aak, der er Masser af Tid, lille Madam. — Den lille, ældre Kvinde iler ud og forsvinder paa rette Sted. Kommer saa tilbage igen og tager Plads med et Lettelsens Suk og et tilfreds Smil. Færdig! raaber Togføreren udenfor og ser i det samme tilfældigt op til vort Vindue. — Jo, jo, tusind Tak — nikker hun fornøjet smilende ud til ham.“

Det rykkede lidt i Smilebaandet hos de tre Bondemænd i Kupeen, Maleren og jeg var tumlede ind til i Hujen og Hasten ved Holdestedet. De sad sammen — hørte vist ogsaa sammen — alle tre støttende sig til stærke, hjemmegjorte Egestokke, alle tre kraftige Mænd i deres bedste Aar. Den lille paa venstre Fløj var vistnok Husmand, han i Vognhjørnet Gaardmand, Midtermanden uden Tvivl en Tubal Kains Ætling, Landsbysmed, det tog jeg paa hans mørkladne Ansigtslød og den tilbageskudte Hue. Ham gav jeg lige straks et Stykke af mit Hjærte.

Somme Tider, ikke saa sjeldent endda, falder jeg i storlig Forundring over det misundelsesværdige Held, somme Skribenter har til straks at kunne gaa ind i Lønkamrene hos den første den bedste jyske Landbo, de møder paa deres Vej og i en Haandevending aflokke ham hans lønligste og dybeste Historie.

Hvad skal man sige til det.

Det gik ikke saa glat for mig med de tre Mænd.

Først da Maleren og jeg havde lagt vore Kort ærlig og redelig frem, og først da Tandpinen paany faldt over min Smeds hule Kindtand — „med Sting som af en gloende Syl“ —, kom vi i Gang med dem. Hvem ynker ikke et Menneske med Tandpine.

Lille Ras paa Fløjen sagde med et medfølende Suk: „Med Pine de kommer, Tænderne, og med Pine de gaar, kan en sige for Sand.“

Og Maleren føjede til, at Tandpine var en af de Ubehageligheder, som forbitrer Menneskene Livet. Den var værre end den største af Ægyptens Plager.

„Ørepine er da meget værre endnu,“ skød Kresten i Hjørnet ind, „for Ørerne kan en da ikke ret godt lade rykke ud . . . . Prøv og giv den en god, frisk Skraa, Mads Just!“

„Aa,“ knurrede Mads Just, „har jeg ikke ligget den halve Nat og fodret den med et halvt Fjerdingspund Skipperskraa. — Her skal De se Kammeraten,“ vendte han sig til mig og lukkede Munden rigtig højt op. „Nu, en er i med at gaa op i Oldtidens Dage, vilde en jo gærne beholde de Tænder, en har tilbage.“

Smedens Tand saa rent haabløs ud, saa hul var den.

„De faar kun Vrøvl og Kval af den alle Deres Dage, tror jeg. Herud med den.“

Og saa faldt jeg til at nævne den jagtklædte Tandlæge Blase, som var i Toget. „Men det er vist en løjerlig Fugl.“

Der kom pludselig Tegn paa levende Adhu til Syne paa de tre Mænds Ansigter. De saa til hinanden og smilte tørt.

Om de havde Fornøjelsen at kende ham?

„Aah jo —,“ lød det langsomt fra Kresten.

„Men ellers det med Fornøjelsen —,“ skød Lille Ras til.

„Fornøjelsen ved det kan vi just ikke brovte af,“ fuldførte Smeden.

Det var tydeligt, de sad inde med en Historie om Blase. Og saa fortalte jeg om Blases Naso og Grævlingestég og Historien om Hunden Viktorias mægtige Skind, for at sætte dem i Skrid.

Smeden, Mads Just, morede sig, saa han sad og rystede i én Smaaklukken, trods Tandpinens Kvide. Saa kom han med Historien — de andre hjalp til med smaa udfyldende Indskud nu og da.

„Jo, jo, vi kender endda et bitte Korn til Blase — — „Nase har været der,“ ha, ha . . . Se kuns nu, forstaar De: han kom jo i Fjor en Dag rejsende ud paa vor Egn og vilde have sig en Jagttur, ham og Nase. (Ras: „Han er en Slags Halvbroder til Holm, vor Stationsforstander.“) Ja, Holm er nu ellers et grumme tjenstvilligt Menneske, men han havde da' ingen Stunder den Dag, sagde han, til at gaa med Halvbroderen — vel sagtens ingen Lyst, formedelst han kendte til ham, tæn-

ker jeg mig til. Og saa kom Holm og fik os overtalt til at gaa med Blase, mig og Ras dér. Vi skulde ikke komme til at spilde vor Dag, lovede Blase, stor i Slaget, vi skulde nok blive baade takket og betalt for vor Villighed. Nu, vi lagde os heller ikke paa den lade Side (Kresten, mumlende med et Fnys: „Tæ, jeg tør bande paa 'et!"), vi slog straks ud til Marks efter Agerhøns og Harer og hvad andet, der vilde komme for. Og Blase raabte og hersede og kommanderte med Nase i sølle Maader, saa go' Hund fløj om paa Marken som et tørt Kalveskind i Blæst. Blase vilde raade altid; mig og Ras kunde ikke faa et eneste Ord indført ved ham. Sagde vi: Skal vi ikke gaa et Vend over og prøve den Roeager? „Nase har været der," vinkede han af. — Mon vi ikke skulde gaa op ad den Stubmark dér? — „Nase har været der." Det var stadig Nase her og Nase der. Nase havde været alle Vegne.

Jeg tror pinte, det er en sølle Hund, sagde jeg til Ras.

Jeg tror pinte, Jægeren er ringere, svarede Ras."

„Fik I slet ingen Ting?"

„Nu jaa — aa —," mumlede Smeden undvigende.

„Næh, vi fik ingen Ting," sagde Lille Ras troværdigt.

„I fik jo da en af de Harer, der kan mjave," skød Kresten i Hjørnet tørt ind.

„Naa ja, har det tagen Kalven, lad det saa tage

Koen med da! Se kuns, forstaar De: mig og Ras var ikke lige nærværende ved Haanden, ilav Ulykken skete. Men det gik da saadan til, at Nase traf til at komme paa Foden af Bødker-Marens rødgraa Kat lidt inde i Skovkanten i den lange Lund. Og ved det nu Nase saadan kommer fejende med en rask Halsen, og den rødgraa Kat kommer smuttende hen imellem Træerne, saa tykkes Tanddoktoren jo, det ligner mest en Hare, og trækker øjeblikkelig til 'en med hans kønne Ba'lader — pov! pov! gik det. Og saa trimlede Bødker-Marens Kat pinte. Men Maren var ved Haanden lige straks; det kan nok være, hun skar hvast til ham; det ligefrem ordentlig skraldede i hele Lunden.

Bødker-Maren fik et Par Kroners Penge, og Nase fik et Livfuld Tærsk — han havde fortjent det selv, det Køllehoved.

Nu vil jeg til og hjem, sagde Ras til mig. En sætter jo baade Hæder og Ære til ved at gaa paa Jagt med saadan en Springgasse. Men vi vil ha' vor Betaling først.

Men vilde Blase betale. tror De? Nej! Han bed og snærrede efter os værre end nogen gal Bindehund: Vi havde at følge ham, saa længe han fandt for godt. Saadan var Aftalen, paastod han. Ellers fik vi ikke en rød Øre.

Vi har da Helsen og Lemmer kærere end som saa! svarede Ras der og gik . . . . Ja, saadan endte den Jagt — saa vidt jeg ved."

„Saa vidt Du ved?" Kresten lurede om til Sme-

den med et lille hult Smil. „Saah, saa vidt du ved? . . . Din laadne Ræv.“

Lille Ras tog til at hoste og smaalé. Og Mads Just stak Fingeren i Munden og vaandede sig: „Av, av, — jeg véd og mærker, min Tand den værker.“ Men Skælmen sad og lo ud af hans smaa sammenknebne Øjne. „Nu maa vi heller lade godt være ærligt, Kresten.“

„Det er hverken godt eller ærligt. Du fik ligefrem Tandkræmmeren til at skyde paa mine Drive-Gæs, din Filur.“

Smeden fik Fingeren af Munden i en Fart.

„Kæreste Mand og go'e Ven, jeg vil pinte staa stille og lade mig øreskære —“ begyndte han sit Forsvar.

„Se det gik nok saadan til,“ faldt Lille Ras ham i Talen med sin klingre Røst. „Kresten havde en lille Flok graa Vesterbogæs, han havde købt af en Driver. Og de havde faaet ilde Vane til at flyve helt ud paa Markerne og gaa og pille paa Stubagrene — flyve kunde de som rigtige Vildgæs; men de kom da stadig flyvende hjem igen hen ad Mørkning. Og saa den samme Eftermiddag faldt der et Skud ude til Marks —“

„Jeg var langt fraværende fra Personen i det Øjeblik,“ skød Smeden ind, „ja Gudbevares, lille Folkens! — jeg hørte jo nok Skudet, men —“

„— og om Morgentidlig efter, da fandt Kresten en af hans kønne graa Gæs liggende død ude ved hans Tofteled lige uden for Gaarden, og Gaasen

havde en lang Strimmel Papir i Næbet, og der stod skreven paa med store Bogstaver: „Nase har været der“ . . . Hvem det saa kan være, der har skreven det. Men somme er jo meget for Kommers.“

„Og mange kan jo skrive her til Lands. Ikke sandt, Smed?“

„Ok, Taksigels'!“ Mads Just lettede og spyttede brunt ud ad Vinduet. Lille Ras hug Hovedet ned med et kort Fnys.

Og Kresten sagde tørt hen for sig, med et lunt Sideblik til Maleren og hans Skitsebog:

„Ja, mange kan skrive.“

— Under den dæmpet muntre Raadslagning, som nu fulgte paa, vedtoges omsider Malerens Forslag. Tre Mand høj skulde de møde op hos Tandlægen og holde Dommedag over Jægersmanden Blase. Kresten skulde ved Hjælp af den hedenfarne Gaas og et yderst alvorligt Aasyn klemme Hr. Blase til at skille Smeden af med den værkende Tand til Vederlag for den halve Dags Tidsspild og villige Hjælp, han og Lille Ras havde ydet ham . . .

Fra Vinduet saa vi dem gaa Hr. Blase i Møde ude paa Perronen og hilse venskabeligt paa ham; vi saa Hr. Blases lille imødekommende Smil gaa ned og hans store Forbavselse gaa op. Saa gik Toget.

Nu forleden stødte jeg uventet paa Mads Just igen.

„Ok, Taksigels'!" smaalo han og skød Brynene op. „Jo, Blase er pinte lige saa grum som Tanddoktor, som Jæger. Han tog baade min Tand og en Stump af Kæbebenet med. Se kuns nu her, forstaar De: sikken Begravelse . . . Jo, Blase har været der."

ANN' LISES KØER

Mon hun ikke skulde tage sin Søndagskjole paa? Aa nej, det var jo en daglig Fredag Eftermiddag, — mødte hun nogen under Vejs, vilde de vel sagtens saa undre sig og spørge hende ud … Nej, men det gode, brunttavlede Klæde i Dragkisteskuffen, det vilde hun slaa over sit Hoved. Det hædrede saa gævt, — og det var jo saavist ingen helt dagligdags Ting, hun kom for.

Aak ja, bare det endda nu maatte føje sig saadan, at hun kunde faa gamle Mette Ousen i Tale i Enrum … ja og saa faa et Raad af hende til det bedste!

Hvad var det nu … hun tyktes det var en Ting, hun skulde have fra Haande, inden hun gik … ja men hvad var dog nu det? … Nej, om hun saa kunde komme paa det nu.

Ja ja, saa maatte hun vel helst give sig paa Vej … i Guds Navn da!

Det var vist raadeligst, hun listede tværs over Gyden og ned over Knud Ousens Toft, dèr mødte hun sagtens ingen Folk ved den Tid Dags …

Og saa gaar det saa underligt for Ann' Lise, at netop som hun er naaet ned til Bondegaarden, naaet ned til Hjørnet af Tjørnegærdet om Gaardens gamle Have, da skyder det pludselig op i hende,

at det var Køerne, det var jo begge Køerne, hun skulde haft flyttet til Eftermiddag, inden hun gik hjemme fra!

Det slog hende med en Skræk, saa hun standsede helt brat.

Herregud, hvor kunde hun da være saa sanseløs at glemme Køerne. Det var rigtig grumme kyvsomt. De sølle umælende, som stod der paa det stumpede Stubbegræs og trængte til at flyttes ... Aak ja, det var jo sket over det andet, hendes Tanker gik og tumlede med.

Gaa tilbage og flytte dem? ... Men det gamle Ord sagde jo, det var ilde Varsel at vende paa Vej og gaa tilbage, naar én var kommen til Færds i et vigtigt Ærinde, — saa fik én ingen Lykke af sin Gang ... Herregud, som hun da nu stod her i store Vildraad! — —

„Hvad — god Dag, Ann' Lise — hvad, a tykkes, du staar og falder rent i Tanker?" — dèr stod gamle Mette Ousen med den hvide Pibekappe paa det tykke, graa Haar og smaasmilte ud til hende over Tjørnegærdet.

„Ja, aak — god Dag, Mett' Ousens — aak, det er mine Køer, a staar og tænker — — nej, det er ikke aljennest Køerne — det er mest noget andet — a vilde gærne snakke et Korn med jer i Jenrum, Mett' Ousens, — a gaar saadan saa haardt i Hundrede Beraad med mig selv ..."

Ann' Lise var ved at faa Vandet i Øjnene.

„No, Guds Mend da! Kom her ind da, Ann'

Lise," vinkede gamle Mette Ousen. „Lige om Hjørnet, du, der har Drengene burret et Smuthul ... No, Guds Mend da," mumlede hun.

Saa satte de sig paa den lille Grenebænk under den gamle Abild henne ved Lavendelbedet. Septembersolen var saa god og mild; Fluer og Bier fløj og summede i Solskinnet. Mette Ousen plukkede en Lavendelkvist.

„No, no, dine Køer er saa ikke syge," sagde hun beroliget, „no, no, a troede, dine Køer var syge, Ann' Lise." Saa snuste hun Lavendelduften ind i smaa Snøvs. „Lavindel er da saa meget en dejlig Urt, ah, den holder Lugten saa trofast, fremst nogen anden Rose, ah ... No, men hvad er det saa da, der tynger dig, lild Ann' Lise?"

„Jah ... det er jo det, a kommer for, Mett' Ousens ... Rent ud sagt, det kniber for mig at blive ved at sidde hen i Jenlighed, uden en Mand ved Stedet ... Nu kan det jo snart blive to Aar, I véd, siden Kresten han lukte hans Øjne og gik fra mig. Og nu gaar a jo inde i de fyrre ... Og derfor er det, a kommer til jer i Dag; for I var alle Dage saadan en god og retskaffen Madmo'r, Mett' Ousens, de Aar a tjente i jert Brød her i Gaarde, det glemmer a jer aldrig."

„No ja, no ja, — a tykkes da ligesom a gav dig en lille jen ved Øret en Gang, Ann' Lise?"

„Det husker a ikke, Mett' Ousens. Men saa har a vel ogsåa faaet 'en efter min Skyldighed ... Og nu

er det jo da det, a kommer for: a vilde gærne gaa i Raad med jer om min Giften igen, Mett' Ousens."

„No, no, saadan ... Du mener vel ikke, a skulde være om en Mand til dig?"

„Ne—j, ikke saadan justement være om en ... Men det er jo saadan, te der har været baade den og den, som har spurgt og lyttet sig for, om det var min Agt at blive ved saadan at sidde hen i Enkestand og Jevnlighed. Men a har aldrig rigtig tykket, nogen af dem var min Ganning. For naar én har levet sammen og bjærget og stræbt sammen med et ordentligt og rimeligt Menneske som Kresten, min salig Mand, og det med Ærlighed og Redelighed i hen ad en Snes Aar, I véd, saa hjapper én ikke til at sige Ja og Amen og binde sig til den første den bedste, som byder sig til ... Sig mig, Mett' Ousens, kender I — I kender vel nok lidt til Niels Frederik, ham der nu har tjent for Røgter ved Sognefogdens i nogle Aar?"

„No no da! Saa ham har du ogsaa vist af," mumlede Mette og keg brat om til hende.

„Nej, aak nej, Mett' Ousens, dèr er det jo justement, Læsset er gaaet i Klemme for mig! ... Nu til Aften bliver det lige jævn en Maaned siden. A sidder just ude ved den østre Gavl og malker mine Køer — for Fluer og Bræmser var da saa iband efter dem ude paa Agrene. Og i det samme kommer Niels Frederik til inde ibag Hesselhegnet imellem min Lod og Sognefogdens Søndertoft, og han standser og træder saa frem til et lille Hul, der er i Heg-

net, og byder Godaften. Vi er jo noget nær jævn i Aar — en trolig og ordenlig Karl er han jo, men meget stilladen og ringe fremtalende i hans Væsen. A svarede ham jo Godaften igen og gav et Par Ord til om det varme Vejr.

Ja, kan du ellers nok akkedere Sagerne i den grumme Varme, Ann' Lise? siger han saa.

Ja hvad, én maa jo ta'e Kærven og Kaarene, som de falder ind, Niels Frederik, svarer a. Og saa lagde a til: Men somtid kan det jo byde sig, det falder lidt strængt nok for én at være baade Mand og Kone.

Det kan a tænke mig til, sagde han saa om lidt. Jenn om Raadet, jenn om Sorgen. Men du skøtter jo helst om at ha'e det paa den Fod, lader Folk.

Du skal nu ikke tro, alt er Sandhed, hvad Folk de lader og siger, Niels Frederik, svarede a.

Saa tav han en lille Tid og stod og keg sig omkring. Men saa sagde han: Naa, er det din oprigtige Mening, Ann' Lise? — og tog et langt Skridt frem og vilde over Hegnet. Men i det samme kom der nogen snakkende højt op ude paa Vejen og standsede og knævrede op lige udenfor mit Sted. Og imen snap Niels Frederik hans Fod tilbage og smøg af Sted derfra langs med Hegnet.

Saadan gik det til. De Ord faldt der imell' os. Og a tykkes, Mett' Ousens, a tykkes jo, de er gode og tydelige nok for Meningens Skyld ... Men nu i Aften er det en hel Maaned siden, og de sidste Par Dage har Sognefogdens Køer standen paa

Græs i Søndertoften igen; men ilyvl har Niels Frederik ikke vist sig ved Gærdet siden, langt mindre sat hans Fod inden min Dør. Aak nej.

Saa a véd, Gud bedre det, knap rigtig, hvordan a staar vendt og stædt i det, Mett' Ousens, eller hvad a skal stille op ... For a vilde jo nok grumme gærne ha'e Niels Frederik ind; men a tykkes ilyvl ikke rigtig a kan bære det over mit Sind, saadan at ... saadan ligesom at nøde mig ham paa ... For det er jo da i Grunden saadan efter den øverstes gode Forordning og gammel Skik og Brug imell' hæderlige og ordenlige Folk, te det er Mandfolkets Tilkommelse og Skyldighed at træde frem og fri, og ikke omvendt ... Men som nu med Niels Frederik, ja aak, det er jo netop Ulykken af det med det rare Menneske, te han har saa lidt af Fremtalenhed og de fri Talegaver ... Saa a staar jo nu i den store Vildraadighed.

Hvad tykkes I, gode Mett' Ousens? Hvad raader I mig til?"

Gamle Mette Ousen brummede med sin dybe Røst:

„Saadan gamle Ungkarle de kan somtid være de særeste Malukkeser, der kan gaa i et Par Træsko ... saadan med Luner og aparte Nykker ... Det er ikke saa nemt —"

„Aak nej, er det nemt, er det nemt! Men a maa da nu ellers sige det til Niels Frederiks gode Ros: han er langt, langt bedre end de allerfleste, baade

grumme rar og rimelig, der er hverken Ævl eller Vrøvl eller Filukseri ved ham, Mett' Ousens."

„Nej, a mener, det er ikke saa nemt for *mig*, Ann' Lise. A har jo aldrig givet mig af med at drive Giftermaal. Men siden det nu er dig — for det er jo da vel din Mening, a skulde se at faa Niels Frederik i Tale?"

„Aak ja ... ja mange Tak for det, Mett' Ousens. Men a ved snart ikke — — det hele er lige ved at løbe rundt for mig som et Rokkehjul ... Helst saa a jo, han kom af sig selv. Men nu er der gaaet en hel lang, lang Maaned hen ..."

„No no no, giv dig nu tilfreds, lild Ann' Lise. No lister a ud og klør paa ham i Morgen. Lad os nu sove paa 'et og tænke over paa 'et til i Morgen."

Ann' Lise sukkede dybt.

„Med mig bliver det vist mere Tænken end Soven, gamle Mett' Ousens."

— — —

„... Ja, a ser vist ikke gladere ud i mit Ansigt, end a er i mit Sind, I rare gamle Mett' Ousens. Tag mig nu ikke fortrydeligt op, a saadan kommer saa tidligt og ta'r jer paa Sengen! Men a maatte jo smutte herover og fortælle jer det allerførst. Nu er det i Lave. Nu kan I spare jer gamle Ben, Mett' Ousens."

„No, Gud i Lov da! Og Held og Lykke med det, Ann' Lise!"

„Tak, saa mange, mange Tak, Mett' Ousens!

... Ja hør nu, nu skal I høre: den Gang a gik fra

jer i Gaar Eftermiddag og kom op paa jer Toftebanke, saa a kunde se hjem, da saae a lige med ét, te Niels Frederik gik ovre i Lodden og flyttede mine Køer.

Aak, a kan ikke udsige jer, saa glad som a blev i mit Hjærte, gamle Mett' Ousens! Og havde I saa sandt standen nede ved jert Havegærde i samme Godlav, ja a havde virkelig raabt ned til jer: Mett' Ousens, nu gaar Niels Frederik og flytter mine Køer!"

HJEM TIL JUL

Det klinger som et gammelt Æventyr, — og saa er det hændt i vore Dage endda.

Det var Skovhuggeren Mads Terkildsen, det hændte med, og det var Juleaftendags Eftermiddag, det tildrog sig.

Han rejste sig tavs og noget stiv i Kroppen — for han var til Aars nu og havde arbejdet i Skoven hele Formiddagen — og tog sin gamle Skovtrøje paa igen og Øksen i Haanden.

Hans Kone keg op fra Bindehosen og studsede.

„Hvad, gaar du til Skovs igen, Mads?" sagde hun lidt stille.

Ja. Dagene var saa korte nu. Det bares ham ogsaa for, der var Omslag i Vejret. Han maatte helst se at faa det Pinde-Knippel fra Haanden snarest. Det hele kunde let knyge til med Sne.

Han blev da vel ikke gangende ved Pindebrændet lige til Aften? Det var jo Juleaften.

„A kan jo holde op, naar a hør', det ringer i Skoven."

De boede lidt afsides der udenfor den store Skov. Og der var over en halv Mils Vej til nærmeste Kirkeby. Klokken dèr hørtes ikke herud hver Dag. Kun paa Dage med stille Vejr kunde man høre dens Lyd, og tydeligst inde i Skoven.

Og saadan et stille Vejr var det netop den Dag, stille, lydt Vejr med mild Barfrost.

Men Mads vendte tilbage fra Skoven, før Klokken ovre i Kirkebyen tog til at ringe Helgnut ind.

Karen Marie havde været et Vend ude ved Geden og Koen i Sidehuset og kom netop til at se sig om, i det samme han traadte ud af Ledet paa Skovvejen, og lige straks hun fik Øje paa ham, skød det op i hendes Sind: der er hændt ham noget. For der var saadan en sælsom Hast over hans Færd, saa det tog hende med en underlig Rædsel.

„Hvad er der, Mads?“

Da ser han op, og der stod som en Forfærdelse i hans Øjne og hele Aasyn.

„Aa, a ved det snart ikke, Karen Mari,“ mumler han og ryster paa Hovedet. „Bedst som a stod der inde i Skoven, var det ligesom en talte til mig og sagde: Gaa ud til den store Vejbanke, der gaar Karl.“

„Karl!“ hvisker hun og stirrer stift paa ham. Og hendes skælvende Hænder kommer sammen og knuges ind mod hendes Bryst. — Ak, det er saa vist ikke første Gang, de to store, grove Hænder lægges sammen ved Tanken paa Sønnen Karl; det er sket saa tit og med stille, dybe Suk gennem de tre Aar, der er skreden hen, siden han rømte af Land. For der er saa vist ikke den Skam og Vanære i Verden saa stor og stærk, at den magter at dræbe en Moders Kærlighed.

De staar begge helt tavse en lille Tid.

„Det er ... det er ligesom a kan høre Røsten i mit Øre endnu," stammer han dæmpet ... „Men det hele er jo saa forunderligt ... Men det maa vel ... det kan jo vist kuns være noget, der bare saadan er kommet mig for."

„Du skød ham baglæns ud af Døren med saa haarde Ord, Mads ... forbød ham at sætte hans Fod ..." saa bryder Graaden stærkt og stille paa hos hende.

Han tier en Stund.

„Det var ogsaa saa haardt et Hug ... Vi havde et godt Lov imell' Folk, baade vi og vore Børn ... Ingen kunde sige andet om os end Ærlighed og godt, lige til han ... til dèt væltede over os ... Ham, vi justement havde saa gode Tanker om og ventede saa stort af."

Moderen staar tavs og stirrer ud for sig, og Graaden falder i tunge Dryp fra hendes Øjne. Saa gaar Mælet ogsaa i Staa for Faderen ... Det er snart længe siden, de har skiftet Ord om den Søn. Hvad kom der vel ud af at vække den Sorg op. Og han selv lod det jo stændigt være stille om, hvor han færdedes og stedtes.

Omsider retter Manden sig med et dybt Suk.

„Det kan jo være, Karen Mari', det er saadan som et Varsel — — at det betyder, vi snart spør' Rygte om hans Død ... Og det maa vel ogsaa kaldes det bedste."

Da snapper hun ham haardt i Armen.

„Mads, a gaar nu ud paa Vejen. Det bæres mig saadan for, Karl kommer der.“

„Ja ja, i Guds Navn da, lad os saa ogsaa gaa den Gang med hverandre, Karen Mari.“

Klokken tog til at ringe Jul ind, just som Skovhuggeren og hans Kone var komne inden for Skovledet. De gik ind gennem Skoven, fordi det var nærmeste Vej, og her mødte de sagtens ingen Folk, som vilde undre sig og spørge dem ud, hvor i Alverden de agtede sig hen saadan lige til Juleaften.

* * *

„Lille Mor, jeg kunde ikke andet, ... jeg maatte ... a maatte hjem til Jul; a kunde ikke længer tvinge min Længsel ... A maatte hjem og se at snakke med jer i det gode, Fa'r. Og saa vild a bøde for, hvad a har gjort ilde i min Letsindighed ... Men Modet gik jo fra mig tilsidst. A var ved at vende om paa Vejen, da I kom til.

Nu kan a staa det igennem, Gud i Himlen velsigne jer, for det I gik mig i Møde og hjalp mig over Bakken!“

— Og saa da han havde udstaaet Straffen, Retfærdigheden bød, og kom paa fri Fod igen, tog Karl for Alvor fat paa at arbejde Pletten af det Navn, han bar. For Straffen yder ikke fuld Sone.

Og der siges, at aldrig har hverken Mand eller Kvinde i hans Hjemegn nogen Sinde mindet ham om hans Fejltrin ved saa meget som et eneste hentydende Ord eller Øjekast.

I HJEMMETS DAL

Om Bord paa Juleskibet til Danmark er ogsaa Mr. Simes Thompson.

Mr. Thompson holder sig helst ved sin egen Side, synes det. Han er en ordknap Herre i en god, varm Bjørnepels, med alvorligt Aasyn og tykt, graasprængt Fuldskæg og en støt Gang. At han er en velhavende Mand, kan man se med et halvt Øje. Derimod skal der særdeles grandsynte Øjne til at opdage, at Simes Thompson er den samme som den Søren Thomsen fra Dalby, der for omved en Snes Aar siden drog ud i Verden som en temmelig fattig, jydsk Karl.

Siden har hans kloge, graablaa Øjne ikke set Hjemstavnen. Og lidet har han kæret sig om at høre derfra. Han har haft andet at lade Hænder og Tanker tage Vare paa. Og hvem skulde han vel skrive til? ... Nej, nej.

Nu er det hans Agt at gæste Fødelandet, det lille, gamle Land. Paa det sidste er der dukket en sær Tanke op i hans Sind. Den er bleven ved at gaa i ham, gaa og komme igen, og stadig minde som et alvorligt Krav, som en Gæld, det er hans Pligt

at dække. Og til sidst sagde den ret indtrængende: Jo, det er din Skyldighed som Søn og Hædersmand at rejse et ordentligt og hædrende Gravminde over dine Forældre og din Søster. Du har jo Raad til det. Og hvem gør det vel ellers?

Well! Og saa snart den Sag er ført fra Haanden, kan han drage tilbage. Saa er han jo kvit og færdig med det gamle Land.

— — —

„Kom op og se — nu kan vi se Danmark! ... Der ... jo der ude — den blaagraa Strime over Havet ... Aah, saa underligt — at se Danmark igen!"

Der blev helt livligt Røre. Næsten alle Vegne hvorhen hans Øjne saa, stod der Klynger og snakkede fornøjet sammen og pegede. Der var Aasyn saa straalende lyse af Glæde; der var Kvindeøjne helt blanke af milde Smil og Taarer. Hør, nu tog de til at synge højt op der henne paa Forskibet.

„I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme —"

Hm, man skulde næsten tro, det var Børn og ikke ældre forstandige Mennesker ...

Men da Skibet gled ind i Hovedstadens Havn, voksede Sangen op til en rungende festlig Brusen fra Stævn til Stævn. Og det var Mr. Thompson i Bjørneskindspelsen, han greb sig med ét i at staa og synge med, ikke højt, kun en brummende Nynnen.

"— jeg fægted med aaben Pande for hvad jeg for Alvor tror."

Men saa tav han straks igen.

— I Skumringen Dagen efter kom der en Vandringsmand ad Vejen ud fra Købstaden til Landsbyen Dalby. Han gik rask til i det blanke Frostvejr under de blinkende Stjærner. Han gik rask til, indtil han naaede den store, bakkede Skov om Søen, der munder ud der omme ved Dalby Vandmølle. Saa sagtnede han sin Gang, gik helt i Staa nu og da.

Først var det Søen, som bragte ham til at standse, — Isen paa Søen, der slog Revne med en klingende Lyd, saa det sang igen rundt om i den tætte lille Skov. Det lød saa underlig gammelkendt, ret saa hjemlig. Netop den samme, samme syngende Klang havde han jo hørt saa tit og mange Gange i de Aar, han færdedes her som Dreng og Knøs ... De gode, lyse Aar. Hvor var han let og glad i Sindet den Gang, ret saa fuld af Fryd, lykkelig, ja lykkelig ... Herregud ... Hvordan var det nu han sagde, Fynboen, da de skiltes paa Færgen ved Nyborg: „Jeg ønsker Dem en god og glædelig Jul, Landsmand, — den Glæde man ikke kan købe for Penge“ ... Jah, den Glæde kender man i Barneaarene, kun i Barneaarene. En dejlig Blomst, der visner. En køn Drøm, der svinder ... gaar tabt i Striden og Trængslen, naar man vil hugge sig frem til holdne Kaar i Verden ...

Han gik videre. Saa standsede han brat. En klinger, køn Drengestemme tog med ét til at synge højt op her inde i den stille Skov, hvor Mørket krøb frem over Vejen.

„Velkommen igen, Guds Engle smaa,
fra høje Himmelsale,
med dejlige Solskinsklæder paa,
i Jordens Skyggedale!
Trods klingrende Frost godt Aar I spaa
for Fugl og Sæd i Dvale!

Velmødt under Sky paa Kirkesti,
paa Sne ved Midnatstide!
Udbære vor Jul ej nænner I,
derpaa tør nok vi lide;
o, ganger dog ej vor Dør forbi,
os volder ej den Kvide!"

Saa fik Sangeren Øje paa den mørke, fremmede Skikkelse ved Træet og tav. Drengen gik forbi med Godaften. Han var fattig klædt og bar lidt tungt paa en Hankekurv. Uden at lade den venstre Haand det vide stak Mr. Thompson sin højre ned til Pungen i Lommen og spurgte i det samme om Drengens Navn.

„Thomas ... Thomas Thomsen. Jeg er Bendt Thomsens Søn fra Dalby Mark."

Det gav et studsende Sæt i Mr. Thompson. Og Haanden blev i Lommen. Han stod og stirrede saa stift frem for sig. Og Drengen gik bort imens.

— — —

Ovre i Dalby Præstegaard var Fru Lund, den lille, tætbyggede Kone, lige kommen ned i sin Mands Værelse og havde givet Kakkelovnen en Opmuntring og saa ladet sig segne om i Gyngestolen. Aah, nu var hun rigtignok lillejuleaftenstræt efter en større Maalestok! Det var snart *for*

megen Martha-Travlhed ... Hvad var det dog endnu — hun syntes, det var noget endnu — —?

Saa kom Pigen Marie i Døren. Der stod en fremmed Herre oppe i Gangen, som gærne vilde tale med Præsten. Han sagde, han havde lidt travlt.

Præstekonen tændte Staalampen. Gæsten kom til Syne i den aabne Dør og hilste. Hun hilste igen, idet hun satte Kuplen paa. „Værs'god. Jeg venter min Mand hjem hvert Øjeblik. Aa, pas lidt paa — der er tre Trin ned."

„Tak. Jeg husker det." Og saa nævnte han sig.

„Nej se. Saa er vi jo Bysbørn. Velkommen hjem, Søren Thomsen."

Men som Samtalen nu skred frem, mærkede Gæsten, at Præstekonens Aasyn skiftede Udtryk, de milde, kloge Øjne saa' til sidst saa vist paa ham, med et alvorligt, sørgmodigt Blik.

„Hvordan staar det dog til med Dem, Søren Thomsen. De siger, at Brorskabet mellem Dem og Bendt det brast i Skifteretten — og alligevel kommer De her, alligevel kommer De hjem nu til Jul, og vil hædre hans og deres Forældres Minde uden at forlige Dem med Deres Broder først — staa ved Fars og Mors Grav med bittert Nag og Had i Hjærtet til Deres Bror! Og det for nogle usle Penges Skyld ... Hvad har De dog gjort ved Dem selv, kære Menneske, i alle de Aar, siden De ikke kan føle, ikke kan se, det er Synd, stor Synd ... Bendt gaar der, en fattig, forknyt Stakkel, og alligevel vil De — —

Nej, nej, Søren Thomsen, her forslaar ikke nær alle Deres gyldne Dollars. Her vil mere til: Hjærtets Kærlighed. Kan De ikke gaa hen og tilgive Deres Bror og række ham en ærlig varm Haand, saa faar De ingen god og glædelig Jul, den Glæde, ingen kan købe for rødt Guld. Rejs saa heller straks igen og lad Deres Forældre nøjes med den simple Sten, Bendt har sat paa deres Gravsted."

— Juleaften sad de ved Siden af hinanden i Kirken, den rige Broder og den fattige Broder, og sang af samme Salmebog. Og de saas sammen og fulgtes ad saa godt som hver eneste Dag i de Uger, Søren Thomsen dvælede i Hjemstavnen.

GENNEM BLÆST OG SNE

Herdis, Herdis da — saa hold nu op en Gang! Du er jo som rent fra dig selv — véd ikke hvad din Mund siger ...

Nej, Herdis, nej, jeg hverken vil eller har Tid til at fortsætte. Som du er nu, bliver det ikke til andet end det uhyggeligste oprivende Mundhuggeri ... Nu skal du gaa, Herdis, ellers gaar jeg."

Men den lille, tætbyggede Fru Herdis's varme Skovbondeblod var nu en Gang kommen i altfor stærk Bølgegang; hun var ikke Menneske for at dæmpe Oprøret i en Haandevending. Og saa snappede Præsten skyndsomst Overfrakken ned fra Krogen og jog Armene i den og fo'r ud af Studereværelsets Bagdør, saa det klirrede i alle de tyve smaa Ruder i det gamle Vindu ved Siden af den.

Og Fru Herdis slog en kort Latter op og sagde, idet Døren hug i:

„Ja, rende som en Mand, det kan du."

Pastor Bondesen gik i det mindste bort i usædvanlig rask Gang, ud gennem den gamle Præstegaardshave og ud ad den haardfrosne Markvej. Han lagde slet ikke Mærke til, hvor hans Fødder bar ham hen. Bare rask til uden at se sig om.

Først da han naaede helt ud til den brede Lande-

vej, sagtnede han Gangen lidt. Her færdedes Folk, kørende og Fodgængere; nu hen paa Eftermiddagen, som det var, vendte de hjemad fra Købstaden med deres Juleindkøb. Enkelte hilste venlig — han var tilfreds, de havde ladet være. Saa bøjede han fra ad en Sidevej, en afsides stille Vej, som omsider gik ind i den store Skov.

Og imens var Sneen begyndt at falde, — drysse stille ned, først med smaa faste Korn, saa med bløde Fnug, drysse tættere og tættere, saa Luften snart stod i et Mylr af dalende Snefnug, og Vejene blev skinnende hvide. Den gled ned over Skoven, ned paa Træernes Kviste og Skovbundens tørre Løv, med blødt rislende Fald, som en sagte, sagte Hvisken, der tyssede til Stilhed.

Saa underligt kvægende det var at gaa midt i dette stille Snefald, al dette rene hvide og fredelige.

Ak ja ... stakkels, kære Herdis med det hæftige Sind hun ikke kunde styre! ... Nej, Stakkel var han selv, som saadan lod sig rive med af hendes Vrede, saa det fjærnede dem fra hinanden, truede med at øde deres Samliv ... Hvad var han for en sølle svag én ... for en Præst, som ikke her kunde holde sig roligt paa Fode i Sagtmodighed og Kærlighed — men hug Døren haardt i og rendte sin Vej! Hvorfor gik han ikke hen og tog Herdis kærligt i Haanden og sagde: Kom, lille Herdis, lad os hjælpe hinanden at bede til Vorherre, at denne Stund ikke maa blive os til bitter Sorg og øde Juleglæden for os og dem, vi har om os ...

-Jeg gaar hjem og [illegible] [illegible] [illegible]," sagde han halvhøjt og vendte [illegible] om.

Først da lagde han Mærke til, at Blæsten [illegible] rejst sig. Det [illegible] i Skoven, [illegible] [illegible] [illegible] og Sneen, der laa paa Træernes Grene, [illegible] [illegible] saa Vejen [illegible] i en [illegible] [illegible].

Mon det egentlig var Vejen han var kommen ind ad? ... Her var ikke til at skelne Fodspor — skulde Sneen have dækket hans Fodspor allerede, eller var han kommen ind paa en anden Vej? Og nu faldt Skumringen paa. Lige meget, Vejen maatte jo føre ud af Skoven.

* *
*

Klokken var [illegible] ved [illegible].

Den gamle Degn lagde Bogen paa Bordet og rejste sig fra den højryggede Kurvestol for at stoppe sin lille anden og sidste Aftenpibe.

Blæsten slog i Bølger om Gavlen og susede hen langs Vinduerne, saa det knirkede af Sne mod Ruderne.

For et Herrens Vejr det dog blev ved med ... Det var gaaet til Nordvest nu ... De stakkels Folk, som tumlede om ude paa det vildene Hav. Bare Pigebarnet nu snart vilde tænke paa at vende Stumpnæsen hjemefter — naa, der kom hun.

Uddøren hørtes slaa højt op, Blæsten fløj ind i Gangen med hujende Sus, og én tog til at brydes med Vejret om Døren, der snart lukkedes, snart fløj op igen.

„Hold, nu skal jeg komme, min Pige.“ Men inden Degnen fik stillet Piben forsvarligt fra sig, kom Dagligstuedøren rask op.

„Men — hva', er det Dem, Fru Bondesen!“

„Aa, kære gamle Nielsen — jeg gaar i saadan Angst og Bekymring — min Mand er ude i det frygtelige Vejr — han gik hen over Middag — er ikke kommen hjem endnu. — Gode Gud, jeg er saa angst, saa bange for — —.“ Hun maatte standse for at drage Vejret.

„Ikke kommen hjem endnu!“ mumlede gamle Nielsen ... „hvor er — hør, sæt Dem nu her, lille Frue. Jo vist, vist skal De saa. Og se saa at fatte Dem lidt — han maa jo være gaaet ind et Steds —. Hvad vilde jeg sige — hvor vilde Præsten hen?“

„Jeg véd det ikke, jeg véd det ikke ... Han gik ud af Haven, ud ad Markvejen ...“

Saa har det jo sandelig været ham, vi saa, alligevel!“

„Hvor — har De set ham — hvor?“ fo'r hun op.

„Da vi kom kørende fra Byen i Eftermiddags, Per, min tilkommende Svigersøn, og jeg. Det var ude paa Landevejen. Vi saa en høj Mandsperson komme i rask Gang og bøje af fra Landevejen — Per paastod, det lignede Præsten, men vi kunde alligevel ikke forstaa, det passede med ham, saadan helt uden for Sognet, — han gik ud efter den store Moseskov.“

Præstens Hustru sank tungt tilbage i Stolen med Hænderne for Ansigtet og brast i Hulkgraad.

„Aa, Gud ... aa, gode Gud!“

Gamle Nielsen stod lidt og saa paa hende; han vidste knap hvad han skulde sige.

„Kære Fru Bondesen ... lille Fru Bondesen, nu maa De ikke forestille Dem det værste, hører De det ... Deres Mand er jo ung og rask, ingen Frossenpind. Han passer nok godt paa at holde sig paa Vejene, saa han ikke kommer ud i ... kommer noget til i det vildsomme Vejr."

„Borte saa længe ... og nu det er Nat ... Nat!" hulkede hun fortvivlet.

„Lad os tro og haabe alligevel, kære Frue, han er i Guds Varetægt!"

„Som han gik bort ... De véd ikke, Knud gik fra mig i stærk Vrede. Det er mig, som har drevet ham ud i dette forfærdelige Vejr ... Og det over saa ringe en Ting, saa jeg skammer mig ved at nævne den ... Men det er det urimelige, kivagtige Sind, det hæftige Sind, jeg aldrig, aldrig kan styre. Aa, Gud bedre det, saa ringe en Præstekone jeg er, og saa usselt, usselt jeg hjælper min Mand. Jeg forbitrer ham Livet, øder vort Hjem med Kiv og Drilleri, jeg lytter til Sladder, saa Præstens Hus faar ondt Rygte paa sig, saa Folk skumler og ler med Spot og —"

„Naa naa, lille Fru Bondesen. Hvem af os er uden Brøst og Lyde. Bønderkonerne, som de er flest, burde hellere gribe i deres egen Barm end snakke om andres Sladder."

„Nej, Knud er for god, altfor god. Han skulde ha' *slaaet* mig, slaaet mig paa min Mund —"

„Lille Frue, kære Fru Bondesen, De forfærder mig — — Gud afmægtigste bevare Deres Forstand! ... Læg nu Deres Hænder sammen."

„Aa jeg har, jeg har jo bedt — Angsten og Uroen er den samme — jeg faar ingen Fred — jeg maa ud — jeg vil afsted, lede til jeg finder ham!"

„Nej, nej, nej, det faar De sandelig —!" Men hun var oppe og ude af Stuen, før gamle Nielsens Hænder kunde hindre det.

„Gud se i Naade til hende, det stakkels fortvivlede Menneske! Hvad skal jeg dog gøre —"

Han trippede om i Stuen i stor Raadvildhed, løb til sidst ud i Gangen og kaldte ud af Døren. „Fru Bondesen, men saa·hør dog —"

Da kom Datteren. I Hast og med faa Ord fortalte han, hvad der var paa Færde. „Hun maa ikke ene — det er Galskab — saa sker der da en Ulykke ... Aa, mine Støvler, lille Marie, aa, og min laadne Hue!" Han keg ud. „Jeg synes, det klarer i Vejret?"

„Men kære Far da — hvad tænker du paa!"

„Gud har endnu levnet mig Kraft og Styrke —!" sagde gamle Nielsen mandigt og unødvendig højt.

„Du *faar* ikke Lov — nej, Far!" kom det afgjort. „Men skynd Dig over i Præstegaarden, og vent, til jeg kommer med Per. Hun *skal* holdes fra det."

Og de løb fra en brændende Lampe og en aaben Dør.

* * *

Han var kommen paa vild Vej, det var sikkert nok. Men den maatte jo dog faa Ende, føre ud til Menneskeboliger en Gang ... Dog et farligt Vejr! ... Stakkels Herdis, den Ængstelse hun nu maatte gaa i!

Hvad var det? Børnestemmer — et Barn, der græd højt.

„... Den faldt fra mig — mine Hænder er saa kolde — mine Træsko er saa fulde af Sne — uh hu — aa, lille Bror, ikke slaa, du maa ikke slaa mig!"

Præsten var i to Spring om Knækket paa Skovvejen. Der stod to Smaabørn, halv hvide af Sne. Drengen snylgræd og løftede truende paa Haanden.

„Nej fyh, store Dreng, hvad er dog det for noget!"

Den ulykkelige lille Fyr var nær tumlet om i Sneen af Skræk ved Synet af den høje, mørke Skikkelse, som saa brat stod over ham.

„Hun smed Krukken ... hun smed Sirupskrukken!" klynkede han op.

Hun højere: „Jeg kunde ikke gøre ved 'et — mine Fingre de fryser saadan —"

„Saa saa, Smaabørn, der spildtes jo ikke saa meget. Giv nu mig Kurven, min Dreng, og tag saa din Søster ved Haanden. Hvor skal I hen, Barn, véd I Vejen?"

De skulde ud til Mosen — om ad Vejen der.

Det blev træls Gang. Ude i Skovkanten havde Blæsten sat Vejen højt til med lange Driver, Pigen

blev stikkende i Sneen; Præsten maatte tage hende paa Ryggen.

Trætte naaede de endelig ud til Skovløberhuset, et fattigt Sted ved Siden af Vejen under de høje Skovbanker ud til Mosen. Her var saa lyet, saa underlig stille, kun oppe paa Bankerne stod Blæsten og bruste i Træerne.

En ældre Kone med venligt Ansigt lukkede Stuedøren op. „Da Gud ske Lov, I vandt lykkeligt hjem, sølle Børn,“ sukkede hun lettet. „Kan I gaa lidt sagte; jer Mor har det saa ringe.“ Saa først fik hun Øje paa Præsten, der stod bag dem i den mørke, lille Forstue ...

„Det er Vorherre, der sender Dem herud, gode Pastor Bondesen,“ sagde hun halvhøjt. Knud Bondesen kunde høre paa Ordene, det var ærlig Tale.

Den syge Kone aabnede Øjnene og smilte, og hendes Haand famlede frem over Dynen, da han kom hen til Sengen.

„Jeg hører godt, hvem det er —. Tak, tak ... Og Gud lønne Dem! ... De letter saadan en Tynge fra mit Hjærte ... De er jo ikke vor Præst ... men De vil jo nok ... blive her endda ... Jeg mærker, det lakker ad Døden.“

„Jo, jo, det vil jeg i Vorherres Navn.“

Og Præsten satte sig ned ved Sengen og talte med hende. Hans Træthed var som strøget bort.

Og da der jo ej fandtes Vin saa lidt som Alterbrød i Huset, saa tog Præsten mild og tryg af det

klare Vand og det bedste Brød, der var, og velsignede det og trøstede den syge Kvindes Sjæl.

* *
*

Hen ved Midnat stod Himlen stor og dyb med mange tindrende Stjerner over den stille, hvide Egn. Og da fandt Fru Herdis og de 10 raske Karle, som fulgte hende, endelig ud til Skovløberhuset. Det enlige Lys ud fra dets Vinduer i Natten drog hende derhen i sælsom Anen. Han kom straks ud, da han saa hendes Ansigt ved Ruden. Og i dyb Bevægelse tog hun stille Armene op om hans Hals og kyssede hans Pande.

„Jeg kan ikke gaa herfra endnu, kære Venner," sagde han dæmpet og saa roligt med sin dybe Stemme. „Gaa ind med, lille Herdis."

Den Vinternat sad Fru Herdis for første Gang ved et Dødsleje. Og af Bønnen hun bad, da Døden kom, gentog hun med Inderlighed:

„Vor Fader, dit Rige komme, dit Rige komme!"

